

Startnotitie m.e.r. voor de Reconstructie GelderseVallei / Utrecht Oost

**Gedeputeerde Staten van Utrecht
17 juli 2001**

**Gedeputeerde Staten van Gelderland
21 augustus 2001**

Opgesteld door:

Reconstructiecommissie i.o. Gelderse Vallei/Utrecht-oost, Leo Blanken. Adres:
Postbus 599, 3770 AN Barneveld, tel 0342-404 242, fax 0342-404 243, e-mail
info@svgv.nl

Initiatiefnemers reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht-oost:

College van Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland, Postbus 9000,
6800 GX Arnhem, Dienst REW/LG, t.a.v. drs. A. Goselink.

College van Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht, Postbus 80300, 3508
TH Utrecht, Dienst R&G, t.a.v. mr. H. Manschot.

Bevoegd gezag m.e.r. reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht-oost:

College van Gedeputeerde Staten van provincie Gelderland, Postbus 9000,
6800 GX Arnhem, Dienst Milieu en Water, t.a.v. dhr. V. Roerdink

College van Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht, Postbus 80300, 3508
TH, Dienst M&W, t.a.v. mevr. K. Vreekamp.

Inhoudsopgave

	pag
Leeswijzer	5
Samenvatting	7
1. Doelstelling en organisatie van de reconstructie	11
1.1 Reconstructiewet Concentratiegebieden	11
1.2 Reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost	12
1.3 Organisatie van de reconstructie in de Gelderse Vallei/ Utrecht-oost	14
2. Reconstructie: een m.e.r.-plichtige activiteit	17
2.1 Hoe ziet het voorontwerpplan/MER eruit?	17
2.2 De m.e.r.-procedure	18
2.3 Hoe kunnen belanghebbenden inspreken?	21
3. De voorgenomen reconstructie van Gelderse Vallei/Utrecht-oost	23
3.1 Integrale aanpak van de problematiek	23
3.2 Waarom leidende ontwikkelingsrichtingen?	25
3.3 Enkele saillante opgaven voor de studiealternatieven	26
3.4 Studiealternatief 'gebied om te verblijven'	28
3.5 Studiealternatief 'gebied om te werken'	30
3.6 Studiealternatief 'het natuurlijke voorop'	31
3.7 Resumé: accentverschillen tussen de alternatieven	34
3.8 Voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief	35
4. Aanduiding van doelbereik en (milieu-)effecten	37
4.1 Beschrijving van de milieueffecten	37
4.2 Doelen en doelbereik	40
5. Reeds genomen en te nemen besluiten	45
Bijlage 1: de opdracht (+ aanvullingen)	49
Bijlage 2: meetbare doelen	59
Bijlage 3: kaarten	63

Voor u ligt de startnotitie m.e.r. voor de reconstructie van het gebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost. Deze startnotitie vormt het begin van de procedure van de milieu-effectrapportage (m.e.r.). In het wetsvoorstel Reconstructiewet concentratiegebieden, dat op 14 december aan de Eerste Kamer is gezonden, is namelijk aangegeven dat reconstructieplannen de m.e.r.-procedure moeten doorlopen. Dat houdt in dat een milieu-effectrapport (MER) zal moeten worden opgesteld, waarin de milieu-effecten van de voorgenomen activiteiten in beeld worden gebracht, zodat daarmee in de besluitvorming over het reconstructieplan rekening kan worden gehouden.

De startnotitie is opgesteld door de Reconstructiecommissie in oprichting voor het gebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost, die op 4 oktober 2000 door de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Gelderland en Utrecht is geïnstalleerd. Deze commissie heeft de opdracht gekregen een voorontwerp-reconstructieplan met bijbehorend milieu-effectrapport (MER) op te stellen en als advies aan beide colleges aan te bieden. In verband met de m.e.r.-procedure is ook aan de commissie gevraagd de startnotitie m.e.r. op te stellen en als advies aan de provincies aan te bieden. De colleges van Gedeputeerde Staten van de beide provincies hebben het advies van de commissie overgenomen en brengen deze startnotitie nu verder in procedure.

Wilt u weten wat de bedoeling is van de Reconstructiewet, welke problematiek globaal speelt in reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost en hoe de reconstructie is georganiseerd, lees dan hoofdstuk 2.

Wilt u weten hoe het voorontwerp-reconstructieplan er globaal uit gaat zien en hoe de procedure rond de milieueffectrapportage in de planvorming een rol speelt, lees dan hoofdstuk 3. Daarin leest u ook hoe u tijdens de komende planvorming betrokken zult worden en kunt reageren en wanneer er weer een moment van formele inspraak zal zijn.

Wilt u meer weten over de voorgenomen reconstructieactiviteiten in de Gelderse Vallei en Utrecht-oost, lees dan hoofdstuk 3. Hier worden alternatieven geschetst voor de aanpak van het gebied. Het gaat om studiealternatieven, waaruit een voorkeursalternatief en een meest milieuvriendelijk alternatief worden samengesteld.

Wilt u weten hoe in het voorontwerpplan zal worden aangegeven welke milieu-effecten de voorgenomen activiteiten kunnen hebben en hoe deze kunnen bijdragen aan de verschillende doelen, lees dan hoofdstuk 4.

In hoofdstuk 5 wordt een overzicht gegeven van de genomen en nog te nemen overheidsbesluiten, waaruit de beschreven reconstructie-activiteiten min of meer voortvloeien.

Inspiraak op deze startnotitie

U kunt schriftelijk inspreken op deze startnotitie-MER. Uw reactie dient dan betrekking te hebben op de volgende vragen:

- Is u, middels de studiealternatieven, op hoofdlijnen duidelijk geworden welke activiteiten de reconstructie mogelijk tot gevolg heeft?
- Bent u van mening dat alle relevante, te onderzoeken milieuaspecten beschreven staan in deze startnotitie?

Uw reactie dient u binnen vier weken na verschijnen van deze startnotitie te richten aan het bevoegd gezag (zie omslag). De provincies zullen uw inspraakreactie betrekken bij het vaststellen van de richtlijnen voor het opstellen van het MER door de Reconstructiecommissie i.o.

Bij de door de Reconstructiecommissie i.o. te organiseren voorlichting kunt u reageren op de inhoud van de voorgenomen reconstructie.

Samenvatting

Dit is de startnotitie m.e.r. voor de reconstructie van het gebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost. Deze startnotitie vormt het begin van de m.e.r.-procedure, de procedure van de **milieu-effectrapportage**. Voor de reconstructie wordt de komende maanden een plan gemaakt, waarin diverse activiteiten beschreven worden. De m.e.r.-procedure stelt het opstellen van een milieueffectrapport (MER) verplicht, waarin de effecten van de voorgenomen activiteiten op het milieu in beeld worden gebracht, zodat daarmee in de besluitvorming rekening kan worden gehouden. Deze startnotitie dient om alle betrokken partijen in een zo vroeg mogelijk stadium duidelijk te maken aan welke activiteiten in de reconstructie gedacht wordt en met welke milieueffecten rekening zal worden gehouden.

De startnotitie is opgesteld door de Reconstructiecommissie in oprichting voor het gebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost. Deze commissie is door de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Gelderland en Utrecht geïnstalleerd. De colleges van Gedeputeerde Staten van de beide provincies hebben deze startnotitie van de commissie overgenomen.

Inspraak op deze startnotitie

U kunt schriftelijk inspreken op deze startnotitie-m.e.r. Uw reactie dient dan betrekking te hebben op de volgende vragen:

- Is u op hoofdlijnen duidelijk geworden welke activiteiten de reconstructie mogelijk tot gevolg heeft?
- Bent u van mening dat alle relevante te onderzoeken milieuaspecten beschreven staan in de startnotitie?

De provincies zullen uw inspraakreactie betrekken bij het vaststellen van de richtlijnen voor het opstellen van het milieueffectrapport (MER) door de Reconstructiecommissie i.o.

Waarom een reconstructie

Voor het gebied gaat binnenkort een nieuwe wet in werking: de Reconstructiewet. De aanleiding tot deze Reconstructiewet was de problematiek binnen de varkenshouderij en de gevolgen die dit heeft voor diergezondheid, milieu, woon-omgeving, natuur en landschap. De reconstructie beoogt deze problematiek integraal aan te pakken. De reconstructie moet leiden tot een goede ruimtelijke structuur van landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu, woon-, werk- en leefklimaat en infrastructuur. De reconstructie heeft een uitvoeringsperiode tot 2015.

Het reconstructieplan kan verstrekkende gevolgen hebben voor het gebied. In het reconstructieplan moet door middel van 'integrale zonerings' gebieden worden aangeduid, die met name de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij bepalen. In zogenoemde extensiveringsgebieden zijn er in principe geen ontwikkelingsmogelijkheden meer; in verwevingsgebieden zijn deze er onder voorwaarden wel en in landbouwonwikkelingsgebieden zijn deze er in principe wel.

Aanpak Gelderse Vallei/Utrecht-oost

De Reconstructiecommissie i.o. wil graag een plan maken waarmee problemen integraal worden aangepakt en zoveel mogelijk kansen worden benut. Om tot goede keuzes te komen gaat de Reconstructiecommissie i.o. eerst een **voorontwerpplan/MER** opstellen, waarin enkele alternatieven naast elkaar worden uitgewerkt, de zogenoemde 'studiealternatieven'. Daarmee wordt een bandbreedte van oplossingen beschreven. De commissie zal uit elementen daarvan het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief samenstellen. Ook zal in het voorontwerp/MER de autonome ontwikkeling worden beschreven: wat

gaat er gebeuren zonder de aanvullende maatregelen en voorzieningen uit de reconstructie.

Elementen uit de drie studiealternatieven

De drie studiealternatieven, waaruit het voorkeursalternatief zal worden samengesteld, zijn 'gebied om te verblijven', 'gebied om te werken' en 'het natuurlijke voorop'.

Belangrijke onderdelen in de studiealternatieven zijn:

- De aanduiding van de extensiveringsgebieden, daarbij gaat het om voor verzuring gevoelige natuurgebieden en een zone van tenminste 250 m daaromheen, waarbinnen intensieve veehouderijbedrijven niet kunnen uitbreiden;
- De begrenzing van aanvullende natuur- en landschapsgebieden (ecologische verbindingszones, van nieuwe natuurgebieden, van 200 ha bos en 200 ha landschapselementen) en het bereiken van de natuurdoelen en -streefbeelden. Voorts moet aandacht besteed worden aan de technische en maatschappelijke haalbaarheid van een robuuste verbindingszone tussen de Heuvelrug en de Veluwe.
- Er moet ruimte gevonden worden voor de opvang van de recreatieve druk van Heuvelrug en Veluwe.
- Er moet ruimte gevonden worden voor het bergen van water in perioden van hoge afvoer of wateroverlast, natuurgebieden moeten worden vernat, rioolverstorten gesaneerd en de waterkwaliteit moet worden verbeterd.
- Ook moeten gebieden worden aangewezen waar de landbouw zich verder kan ontwikkelen.

Deze en vele andere opgaven krijgen in de studiealternatieven op verschillende wijze vorm.

Het studiealternatief '**gebied om te verblijven**' hecht veel waarde aan de aantrekkelijkheid van het reconstructiegebied om er te verblijven. Het landelijk gebied moet gemakkelijk toegankelijk zijn voor recreatie en toerisme. Daarnaast worden de keuzes vooral ten dienste gesteld van het aantrekkelijker maken van het verblijven, bijvoorbeeld bij keuzes voor versterking van natuur- en landschapswaarden. Dit alternatief kan meer woningen tot gevolg hebben, bijvoorbeeld in gebieden, die geëxtensiveerd moeten worden. Dagrecreanten worden aangetrokken door transferia aan te leggen, routes te verbeteren en attractiepunten in het gebied te vestigen. Ook worden campings naar de fraaiste delen van het gebied verplaatst voor die recreanten, die wat langer willen verblijven in het mooie gebied. De eventuele robuuste verbindingszone zou kunnen worden gecombineerd met nieuwe landgoederen, buitenplaatsen en recreatiefuncties (campings in het groen, bungalowparken).

Het studiealternatief '**gebied om te werken**' hecht veel waarde aan de economische basis onder de kwaliteiten van het reconstructiegebied. De economische basis in de landbouw staat in toenemende mate onder druk. Dit studiealternatief stimuleert nieuwe economische functies (zoals kantoren, passende vormen van bedrijvigheid, recreatie/toerisme of hoogwaardig wonen), onder de voorwaarde dat deze ten dienste staan van de gebiedskwaliteiten. In dit studiealternatief zullen de landbouwontwikkelingsgebieden een relatief groot deel van het reconstructiegebied uitmaken, de extensiveringsgebieden zullen klein worden gehouden.

Het studiealternatief '**het natuurlijke voorop**' hecht veel waarde aan de natuurlijke situatie, zoals die eens was, in termen van milieukwaliteit, watersystemen, gebiedsidentiteit en biodiversiteit. Daarvoor zijn veel aanvullende maatregelen en voorzieningen nodig. Dit leidt tot ruime extensiveringsgebieden en ruim opgezette, hoogwaardige natuurgebieden. Verdere intensivering van de landbouw

kan alleen in enkele 'agrarische bedrijvenparken', alwaar de directe emissie van milieuverontreinigende stoffen minimaal is. Verder moet de verstoring door bijv. recreanten minimaal zijn.

Uit deze studiealternatieven, welke de komende tijd uitgewerkt gaan worden, zullen twee andere alternatieven worden samengesteld:

- het voorkeursalternatief: het plan dat de voorkeur van de Reconstructiecommissie heeft;
- het meest milieuvriendelijke alternatief, met de best bestaande mogelijkheden ter bescherming of verbetering van het milieu.

Dit alles wordt in het voorontwerpplan/MER opgenomen en aangeboden aan de provincies. De volgende stap is het opstellen van een ontwerp-reconstructieplan; na vaststelling daarvan zal de uitvoering van de reconstructie beginnen.

Milieu-effecten en doelbereik

De in het voorontwerp op te nemen zoneringen, maatregelen en voorzieningen worden beoordeeld op hun milieu-effecten en hun doelbereik.

De activiteiten, maatregelen en voorzieningen die in beeld zijn, zijn grofweg in te delen in:

- Aanleg of versterken van natuur en landschap
- Aanleg of juist verwijdering van 'stenen' objecten (bedrijfsgebouwen, woningen, recreatieverblijven);
- Uitbreiding/ontwikkeling/verandering in de landbouwbedrijvigheid;
- Maatregelen in het waterbeheer;
- Sociaal-economische maatregelen.

Van deze maatregelen zullen in het MER de effecten worden beschreven op:

- De identiteit van het landschap;
- De verstoring/aantasting van natuur;
- De versnippering van natuurlijke structuren;
- De vermessing van het milieu;
- De verdroging;
- De luchtkwaliteit;
- De watersystemen/waterkwaliteit;
- Bodemverontreiniging;
- De mobiliteit;
- Het energieverbruik;
- De sociaal-economie.

De effectbeschrijving is deels kwantitatief (op basis van berekeningen/computermodellen), deels kwalitatief. Hoe de sociaal-economische effecten worden bepaald, is nog in studie.

Naast de milieueffecten zal bekeken worden of de alternatieven uit het voorontwerp/MER bijdragen aan de beleidsdoelen voor het jaar 2015. Deze beleidsdoelen zijn ontleend aan besluiten die door overheden reeds genomen zijn. Veel van deze besluiten gaan in de reconstructie geëffectueerd worden. In de reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht-oost wordt ook geanticipeerd op nog komend beleid. In deze startnotitie zijn alle relevante doelen gekwantificeerd, zodat in de uitvoering bijgehouden kan worden of de doelen worden bereikt. Het gaat om doelen voor het milieu, voor watersystemen, voor natuur en landschap, voor de landbouw en voor de recreatie.

1.1 Reconstructiewet Concentratiegebieden

Problematiek in concentratiegebieden

Het wetsvoorstel Reconstructie concentratiegebieden dateert uit 1998 en is nog niet in werking getreden. Hij moet nog door de Eerste Kamer behandeld worden. De aanleiding tot de Reconstructiewet wordt gevonden in het feit dat de problemen waar de varkenshouderij mee kampt niet alleen te maken hebben met de wijze van bedrijfsvoering, maar ook met ruimtelijke structuur van deze sector, vooral geconcentreerd in bepaalde delen van ons land ('de concentratiegebieden'), welke aldaar onacceptabele gevolgen heeft voor diergezondheid, milieu, alsmede voor woonomgeving, de natuur en het landschap. De concentratiegebieden worden gevormd door de gemeenten, welke in bijlage B van de Wet Herstructurering varkenshouderij worden genoemd en waar - gezien het aantal intensieve bedrijven en gezien de oppervlakte cultuurgrond - sprake is van een mestoverschot. Deze gemeenten liggen op de zandgronden in Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg.

De werking van de wet strekt tot de integrale aanpak van de 'gestapelde' problematiek in de concentratiegebieden. De voorgestelde reconstructie moet een goede ruimtelijke structuur bevorderen, in het bijzonder met betrekking tot landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur. Onderdeel hiervan vormt het reduceren van de veterinaire risico's voor varkensbedrijven, door gebieden met varkenshouderijbedrijven van elkaar te scheiden met varkensvrije zones. Daarnaast moet de reconstructie het woon- werk- en leefklimaat en de economische structuur verbeteren. Daarmee beoogt de wet een **integrale aanpak ter verbetering van de kwaliteit van de concentratiegebieden**. In 1999 en 2000 zijn in de concentratiegebieden 'pilotprojecten reconstructie' gestart, alwaar met de Reconstructiewet geoefend is, zoals de reconstructiepijlot 'Vallei-zuidwest' (zie ook 1.3).

In de wet wordt beschreven hoe de reconstructie vorm krijgt. Er moet een Reconstructiecommissie worden samengesteld, waarin de geledingen landbouw, natuur en landschap, milieu, recreatie, gemeenten en waterschappen vertegenwoordigd zijn. Er moeten voor delen van de concentratiegebieden reconstructieplannen worden opgesteld en uitgevoerd. Het reconstructieplan moet binnen 9 maanden na inwerkingtreding van de wet zijn opgesteld. Hierna volgt inspraak en bestaat de mogelijkheid tot het indienen van bezwaren. Het (aangepaste) ontwerp-reconstructieplan wordt vervolgens ter vaststelling aangeboden aan Provinciale Staten. Het door Provinciale Staten vastgestelde plan moet vervolgens goedgekeurd worden door de Ministers van LNV en VROM. Bezwaren tegen het vastgestelde plan kunnen worden ingediend bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

De uitvoering van een vastgesteld reconstructieplan bestrijkt een termijn van 12 jaar. Voor de uitvoering van de brede reconstructie kunnen landinrichtingsinstrumenten worden ingezet, zoals herverkaveling door middel van een ruilplan. Daarnaast kunnen instrumenten als grondverwerving, natuurbeheer, waterschapswerken en instrumenten uit het gebiedsgerichte milieubeleid worden ingezet. De provincies zien de reconstructie als vernieuwing van het gebiedsgerichte beleid.

Het reconstructieplan kan verstrekkende gevolgen hebben voor het gebied. In het reconstructieplan moeten door middel van '*integrale zonerings*' (zie paragraaf 2.1) gebieden worden aangeduid, die met name de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij bepalen. In zogenoemde *extensiveringsgebieden* zijn er in principe geen ontwikkelingsmogelijkheden meer; in *verwevingsgebieden* zijn deze er onder voorwaarden wel en in *landbouwonwikkelingsgebieden* zijn

deze er in principe wel. In het reconstructieplan worden maatregelen en voorzieningen worden opgenomen, om te komen tot oplossing van de gestapelde problematiek. De Reconstructiewet maakt het mogelijk dat het reconstructieplan rechtstreeks door kan werken in een gemeentelijk bestemmingsplan (art. 27) en kan ertoe leiden dat bijstelling van een streekplan wordt gepleegd (art. 19), ingeval er ten opzichte van beide plafiguren sprake zou zijn van strijdigheid. Om deze redenen is het van groot belang dat het integrale plan op zorgvuldige wijze tot stand komt en in samenspraak met de belanghebbenden gemaakt wordt.

Stand van zaken wetsvoorstel

De Tweede Kamer heeft op 14 december 2000 unaniem ingestemd met het wetsvoorstel. De Kamer is daarbij van mening dat het slagen van de Reconstructie in belangrijke mate afhangt van enkele andere belangrijke beleidsthema's, zoals:

- De aanpak van het mestoverschot (Nederlandse mestbeleid in verband met de Europese nitraatrichtlijn);
- Vernieuwing van het stank- en ammoniakinstrumentarium.

Rond deze thema's is het beleid nog in ontwikkeling. Voor mest, stank en ammoniak zijn wetsvoorstellen aan de Tweede Kamer aangeboden. De Reconstructiewet ligt nu bij de Eerste Kamer; wanneer deze instemt met het wetsvoorstel zal deze naar verwachting begin 2002 in werking treden.

1.2 Reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost

De provincies Gelderland en Utrecht willen niet op de inwerkingtreding van de wet wachten. De tijd die resteert kan beter alvast voor planvorming gebruikt worden. Daarom is door beide provincies op 4 oktober 2000 een Reconstructiecommissie 'in oprichting' (i.o.) ingesteld en met de in bijlage 1 opgenomen opdracht belast met de taak een voorontwerp-reconstructieplan op te stellen. In het voorontwerp-reconstructieplan moet een Milieueffectrapport worden opgenomen; in hoofdstuk 2 wordt hierop ingegaan.

Beschrijving van het reconstructiegebied

Het gebied, waarvoor het voorontwerp-reconstructieplan gemaakt gaat worden, wordt gevormd door het ROM-gebied Gelderse Vallei en het overige deel van het concentratiegebied ten westen daarvan. De begrenzing wordt ruwweg gevormd door de Randmeren in het noorden, de A27 in het westen, meer naar het zuiden via de rand van de Utrechtse Heuvelrug naar de Nederrijn, deze naar het oosten volgend tot aan Wageningen, dan langs de rand van de Veluwe naar het noorden tot aan de A28 bij Harderwijk. Overigens maakt de gemeente Wageningen geen deel uit van het concentratiegebied; de Reconstructiewet zal daar geen werking hebben. Maar omdat Wageningen wel deel uitmaakt van het ROM-gebied Gelderse Vallei (zie 1.3), en bovendien ook ruimtelijk, hydrologisch en functioneel onderdeel vormt van de Gelderse Vallei, wordt zij ook meegenomen in de planvorming. In deze gemeente is echter geen financiering van maatregelen mogelijk vanuit de reconstructiemiddelen.

Figuur 1: begrenzing van het gebied

Het reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost is ca. 104.000 ha groot. In het gebied liggen 25 gemeenten geheel of gedeeltelijk. In het gebied wonen ca. 850.000 inwoners. In het gebied liggen 4.800 agrarische bedrijven, deze hebben ca. 50.000 ha cultuurgrond in gebruik. Van de 104.000 ha is ca. 21.500 ha natuurgebied.

Belangrijk probleem in de Gelderse Vallei is de milieukwaliteit, zowel van water, bodem als lucht. Naast de milieukwaliteit wordt ook de ruimtelijke kwaliteit in het gebied bedreigd. Veel van het van oorsprong gevarieerde landschap is door het geïntensiveerde agrarische gebruik verloren gegaan of wordt nog bedreigd, o.a. door de laatste jaren sterk doorzettende verstedelijking. Door de goede ontsluiting van het gebied is de verstedelijkingsdruk vanuit de randstad goed te merken. Zo breiden Amersfoort, Ede-Veenendaal en Barneveld nog steeds uit, en zijn recentelijk ook Nijkerk, Leusden en Woudenberg sterk gegroeid. Daarnaast is er een toenemende belangstelling voor wonen in het landelijk gebied, in vrijkomende boerderijen. Ook ontstaan in vrijkomende boerderijen nieuwe soorten van bedrijvigheid.

Het gebied kan worden ingedeeld in enkele karakteristieke deelgebieden. In het noorden liggen de strak verkavelde polders van Eemland. Deze openheid vormt een groot contrast met het sterk groeiende stedelijke gebied van Amersfoort e.o.; de openheid van Eemland staat enigszins onder druk vanuit de stad. Prominent in het gebied is de Utrechtse Heuvelrug. De problematiek in dit natuurgebied betreft met name de verdroging, de versnippering en de verzuringsgevoeligheid van de natuur. De Heuvelrug, maar ook de randzones van Heuvelrug en Veluwe zijn sterk in trek bij dag- en verblijfsrecreanten. De provincies streven naar afleiding van de recreatieve druk op deze natuurgebieden naar de Gelderse Vallei, met inachtneming van de ecologische waarden aldaar. De Gelderse Vallei valt op vanwege de ligging tussen Heuvelrug en de Veluwe. Veel beken stromen vanaf de Veluwe en de Heuvelrug de Vallei in en bereiken uiteindelijk via het Valleikanaal de Randmeren. Centraal in de Vallei, van noord naar zuid gaande, valt het kampen- en/of landgoederenlandschap op, geken-

merkt door kleinschaligheid en afwisseling van bos, natuur- en cultuurgrond. Een ander deelgebied van de Gelderse Vallei is het Binnenveld, dat door relatieve openheid wordt gekenmerkt.

Hoge natuurwaarden zijn op de Heuvelrug (loof- en dennenbossen), op de flanken van de Heuvelrug (kwelgebonden natuurwaarden), in het Binnenveld (blauwgraslanden), in de noordelijke Nijkerker en Putterpolder (wintergasten en weidevogelgebieden) en in het centrale kampen- en landgoederenlandschap (diverse heideterreinen en vennen).

1.3 Organisatie van de reconstructie in de Gelderse Vallei/Utrecht-oost

Een Reconstructiecommissie 'in oprichting'

Vooruitlopend op inwerkingtreding van de Reconstructiewet hebben de colleges van GS van Gelderland en Utrecht voor het gedeelte Gelderse Vallei en Utrecht-oost, een Reconstructiecommissie 'in oprichting' ingesteld. Ook voor het aangrenzende reconstructiegebied 'Veluwe' is een commissie ingesteld. De provincies hebben de Reconstructiecommissie in oprichting gevraagd een voorontwerp-reconstructieplan op te stellen (zie bijlage 1), en dit als advies aan de provincies aan te bieden. De Reconstructiecommissie in oprichting heeft dan ook de status van adviescommissie, volgens de Provinciewet. Het gebied Gelderse Vallei, als onderdeel van het reconstructiegebied, is in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening aangeduid als ROM-gebied, oftewel aandachtsgebied voor ruimtelijke ordening en milieu. In 1993 is voor dit gebied een plan van aanpak voor het ROM-gebied vastgesteld door de toenmalige Valleicommissie. Voor de uitvoering van het plan van aanpak is een stichting opgericht, de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGV). In 1998 is de voortgang van de uitvoering van het ROM-project geëvalueerd. Eén van de conclusies was dat voortzetting van de werkzaamheden nodig is; aanbevolen werd deze voortzetting te beschrijven in een geactualiseerd Plan van Aanpak en dit te combineren met de aankomende reconstructie.

In 2000 is het bestuur van de SVGV vernieuwd en wel zodanig, dat de leden personele unies vormen met de leden en adviseurs van de Reconstructiecommissie i.o. Op 8 september 2000 is het vernieuwde bestuur van de SVGV geïnstalleerd, en op 4 oktober 2000 is de Reconstructiecommissie in oprichting door de provincies ingesteld. Vergeleken met het SVGV-bestuur bestaat de Reconstructiecommissie in oprichting eveneens uit vertegenwoordigers van het gedeelte van het reconstructiegebied ten westen van de Gelderse Vallei, alsmede de wettelijke adviseurs vanuit het Kadaster en DLG. Zie voor de samenstelling het kader.

Samenstelling Reconstructiecommissie i.o.:

Voorzitter:	R. Spiegelenberg
Secretaris:	A. de Kruijf
Namens de gemeenten:	J.T. Wolleswinkel, K. de Kruijf, J.W. Bakkenes
Namens de waterschappen:	K. van de Langemheen
Namens de landbouw:	H. Veldhuizen, J. Overeem
Namens de natuur en landschapsorgan.:	J. Gorter
Namens de milieuorganisaties:	N. Papineau Salm
Namens de recreatie:	E. Droogh
Namens het particulier grondbezit:	F. van Beuningen
Namens de Kamer van Koophandel:	G.W. van Veldhuizen
Het ministerie van VROM, LNV, het Kadaster en de Dienst Landelijk Gebied hebben elk een adviseur benoemd. Dat geldt ook voor de provincies Gelderland en Utrecht.	

Status van de Reconstructiecommissie i.o.

De Reconstructiecommissie in oprichting heeft de status van adviescommissie van de provincies op basis van de Provinciewet.

Het voorontwerp-reconstructieplan met daarin het milieueffectrapport (afgekort: MER) zal als advies aan de provincies worden aangeboden. In het voorontwerp-plan worden enkele alternatieven voorgesteld. Naar verwachting zullen de provincies na de inspraak op de voorontwerp-alternatieven opdracht geven één alternatief uit te werken tot een ontwerp-reconstructieplan. Ervan uitgaande dat tegen die tijd de Reconstructiewet in werking is getreden zal die opdracht aan de formeel ingestelde Reconstructiecommissie worden gegeven.

Wanneer de provincies het ontwerp-reconstructieplan definitief vaststellen, kan dit gevolgen hebben voor de landinrichtings- en gebiedsplannen. Om hierop voor te sorteren zal in het voorontwerp-reconstructieplan de inhoudelijke relatie met alle landinrichtings- en gebiedsplannen worden aangegeven.

Samenhang met andere gebiedsprocessen

In of aansluitend op het reconstructiegebied zijn onder de regie van de provincies of de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei diverse processen gaande, welke samenhangen of overlap vertonen met de reconstructie. Op kaart 2 zijn de gebieden waar dit speelt aangeduid, te weten:

- Planvorming in herinrichting Nijkerk-Putten, o.l.v. de landinrichtingscommissie. In dit plan onder meer het voornemen tot boerderijverplaatsing naar de Nijkerker- en Putterpolder;
- Afronding van de uitvoering van de ruilverkaveling Eemland door de ruilverkavelingscommissie;
- Verkenning voor planvorming door de gebiedscommissie Voorthuizen-oost, met name toegespitst op verblijfsrecreatie, nu in afwachting van de omleiding van de N303;
- Uitvoering van het landinrichtingsprogramma Esveldebeek, o.a. door kavelruil, landschapsherstel en aanleg van een kalvergierpersleiding;
- Planvorming door de gebiedscommissie Binnenveld-oost, met o.m. voorstellen voor boerderijverplaatsing, vergroten van natuurreservaten, versterken van de landschappelijke structuur, aanleg van fiets-, wandel- en ruitersporen, oplossen van verkeersknelpunten, en streven naar natuurlijker waterbeheer;
- Uitvoering van het reconstructieplan Vallei-zuidwest (voorloper van de reconstructie), door de gebiedscommissie (binnenkort landinrichtingscommissie), met projecten voor beekherstel, landgoederen, kavelruil en toepassing ruimte-voor-ruimte-regeling;
- Planvorming door het Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug, met o.a. het beschermen van natuur en het stimuleren natuurgerichte recreatie en educatie;
- Uitvoering van het programma voor Langbroekerwetering door de gebiedscommissie. Dit gebied ligt voor een deel in het reconstructiegebied. In het programma wordt onder meer het groene en landgoedkarakter van het gebied versterkt;
- Voor een klein deel overlapt het reconstructiegebied met de uitvoering van de landinrichting Groenraven-oost.

Met bovenstaande gebiedscommissies zijn afspraken gemaakt over de afstemming van de werkzaamheden. Globaal komen deze afspraken er op neer, dat de Reconstructiecommissie de door hen opgestelde of ontwikkelde plannen steeds als vertrekpunt zal nemen. In het geval de Reconstructiecommissie in oprichting aanpassingen voorziet, bijvoorbeeld als gevolg van nieuw beleid, zal vroegtijdig met de betreffende commissies worden afgestemd. Wat betreft de uitvoering door deze commissies liggen vooraan nog geen raakvlakken, aangezien de Reconstructiecommissie in oprichting zich niet met uitvoering van bestaande plannen bezighoudt.

Naast afstemming met de gebiedscommissies moet er afgestemd worden met andere overheden. Ook gemeenten en waterschappen maken plannen, die samenhangen met de reconstructie, zoals gemeentelijke toekomstvisies, structuurplannen, bestemmingsplannen en waterbeheersingsplannen. Teneinde deze afstemming te waarborgen zijn de gemeenten en waterschappen vertegenwoordigd in de Reconstructiecommissie in oprichting. Daarnaast wordt, om het reconstructieplan t.z.t. ook doorvertaald te krijgen in het beleid van gemeenten en waterschappen, een bestuursovereenkomst tussen de provincie en de gemeenten en waterschappen voorbereid.

In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de inspraakmogelijkheden van andere partijen.

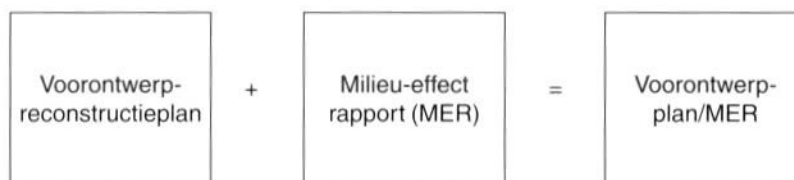
Reconstructiegebied Veluwe

Oostelijk van de grens van het reconstructiegebied ligt een ander reconstructiegebied: de Veluwe. Met de betreffende Reconstructiecommissie in oprichting wordt afgestemd over proces en inhoud van de reconstructie. De raakvlakken met de reconstructie Veluwe hebben onder meer betrekking op de hydrologie: het Veluwemassief bepaalt mede de hydrologische omstandigheden in de Gelderse Vallei. Daarnaast zijn er relaties op het gebied van de recreatieproblematiek (uitplaatsen van campings van de Veluwe naar de Veluwerand in de Vallei, afleiden recreatieve druk) en op het gebied van ecologie: tussen de Veluwe en de Heuvelrug moet een ecologische verbindingszone komen.

2.1 Hoe ziet het voorontwerpplan/MER er uit?

Over het doel van de m.e.r.

In de Memorie van Toelichting bij de Reconstructiewet is aangegeven dat het vaststellen van een reconstructieplan een m.e.r.-plichtig besluit zal zijn. Dat betekent dat de met dit besluit gepaard gaande effecten op het milieu bepaald moeten worden en mee moeten wegen bij de besluitvorming. Dit wordt gedaan in een Milieueffectrapport (afgekort als MER). De provincies hebben de Reconstructiecommissie i.o. gevraagd het MER in het voorontwerpplan te integreren. In een MER worden van meerdere alternatieven de milieueffecten in beeld gebracht, zodat bij de besluitvorming het milieu een volwaardige rol kan spelen in de afweging tussen de alternatieven, voor het uiteindelijke reconstructieplan.

Figuur: voorontwerp-reconstructieplan met geïntegreerd Milieueffectrapport (MER)

Voorontwerpplan/MER

In het MER dienen in ieder geval de milieueffecten van de autonome ontwikkeling van het gebied en het meest milieuvriendelijke alternatief beschreven te worden. De autonome ontwikkeling houdt in: datgene dat er met het gebied gebeurt als de reconstructie niet zou plaatsvinden. Hoe ontwikkelt het gebied zich dan? Deze beschrijving dient als referentiekader voor de reconstructie. Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) beschrijft de ontwikkeling van het gebied als de activiteit zo milieuvriendelijk mogelijk wordt uitgevoerd. Daarnaast kunnen de milieueffecten van enkele andere alternatieven beschreven worden en kan de Reconstructiecommissie aangeven welk alternatief haar voorkeur heeft (= voorkeursalternatief).

Bij de planvorming voor dit reconstructieplan kiest de Reconstructiecommissie i.o. ervoor eerst enkele op te stellen, waaruit elementen gekozen kunnen worden voor het meest milieuvriendelijk alternatief en het voorkeursalternatief. Het voorontwerpplan/MER met daarin de verschillende studiealternatieven, het meest milieuvriendelijke alternatief en het voorkeursalternatief zal ter inzage worden gelegd. Vervolgens kunnen insprekers hun reactie geven en zal ook de commissie m.e.r. haar advies geven.

In het voorontwerp-reconstructieplan worden zaken aangeduid, die nader uitgewerkt moeten worden in het uiteindelijke reconstructieplan; het plan kan dus per thema variëren in detailniveau. Ook in het uiteindelijke reconstructieplan kan worden aangegeven dat bepaalde zaken nog verder moeten worden uitgewerkt. Hoewel het voorontwerpplan een milieueffectrapport bevat, betekent dit niet dat alle (vervolg)activiteiten die in de lijn liggen van het voorontwerpplan en het uiteindelijke reconstructieplan, zijn uitgesloten van m.e.r.-(beoordelings)plicht. Het voorontwerp-reconstructieplan/MER kan, gezien het schaalniveau, niet alle inrichtingsactiviteiten tot in detail beschrijven. En dus zijn bijvoorbeeld nieuwvestigingen of uitbreidingen van grote agrarische bedrijven, die voortkomen uit het uiteindelijke reconstructieplan, conform de Europese IPPC-richtlijn, ook nog m.e.r.-(beoordelings-)plichtig.

Inhoud van het voorontwerp-reconstructieplan

Het voorontwerp-reconstructieplan sorteert zoveel mogelijk voor op de eisen die aan het uiteindelijk vast te stellen reconstructieplan worden gesteld. Volgens de

reconstructiewet moet het reconstructieplan in elk geval bevatten (art. 11):

- de aanduiding van de meest gewenste ontwikkeling van het gebied, in het bijzonder ten aanzien van de aspecten ruimtelijke structuur, landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur, alsmede ter verbetering van het woon- werk- en leefklimaat en economische structuur;
- een aanduiding van de maatregelen en voorzieningen ten aanzien van de meest gewenste ontwikkeling;
- een beschrijving van de te verwachten gevolgen van de maatregelen en voorzieningen voor de toestand van de aspecten ruimtelijke structuur, landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu, infrastructuur, woonwerk- en leefklimaat en economische structuur.

In de Tweede Kamerbehandeling van de Reconstructiewet is vastgelegd dat het reconstructieplan *integrale zonerings* moet bevatten; dit is in de wet verankerd (art. 1, art. 11.2.d). *Het reconstructiegebied moet ingedeeld worden volgens één van de volgende categorieën:*

- Landbouwonwikkelingsgebieden: ruimtelijk begrensd gedeelte van het reconstructiegebied met het primaat landbouw dat geheel of gedeeltelijk voorziet, of in het kader van de reconstructie zal voorzien, in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij;
- Verwevingsgebieden: ruimtelijk begrensd gedeelte van het reconstructiegebied gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten;
- Extensiveringsgebieden: ruimtelijk begrensd gedeelte van het reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

In het voorontwerpplan zal, zoals reeds vermeld, nog sprake zijn van meerdere *planalternatieven die zoveel mogelijk aan deze wettelijke vereisten voldoen*. Van alle activiteiten die invulling geven aan die planalternatieven moeten de milieueffecten worden bepaald. Het uiteindelijke reconstructieplan zal de keuze voor één plan bevatten, gebaseerd op de informatie uit het voorontwerpplan/MER. Het definitieve reconstructieplan, dat door de colleges van Provinciale Staten van beide provincies zal worden vastgesteld, zal leiden tot de uitvoering van de in het plan opgenomen maatregelen en voorzieningen.

2.2 De m.e.r.-procedure

Rolverdeling partijen

Voor het tot stand komen en beoordelen van een milieueffectrapportage geldt een wettelijke rolverdeling. In de m.e.r.-procedure spelen een initiatiefnemer, het bevoegd gezag, de wettelijk adviseurs, de commissie m.e.r. en de insprekers een rol.

Degene die de activiteit wil ondernemen is de initiatiefnemer. Degene die het besluit over deze activiteit neemt en daar de milieueffecten bij betreft is het bevoegd gezag. *In dit geval zijn de provincies Gelderland en Utrecht zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag.* Aangezien de provincies aan de Reconstructiecommissie in oprichting de opdracht hebben gegeven om een voorontwerp-reconstructieplan inclusief MER-rapport als advies aan beide colleges aan te bieden, zal deze commissie het VOP/MER opstellen.

De wettelijke adviseurs zijn in dit geval het ministerie van LNV (in de persoon van de directeur van de Regiodirectie van LNV) en het ministerie VROM (in de persoon van de inspecteur van de Regionale Inspectie Milieuhygiëne), alsmede het Kadaster en de Dienst Landelijk Gebied. De commissie m.e.r. is een onafhanke-

lijk adviesorgaan van deskundigen. Voor dit betreffende m.e.r.-project wordt een speciale werkgroep uit de commissie m.e.r. samengesteld. De wettelijke adviseurs en de commissie m.e.r. komen in de procedure tweemaal in beeld. Zij adviseren eerst over de richtlijnen voor het opstellen van het MER en later in de procedure over de volledigheid, juistheid en kwaliteit van het MER.

Tenslotte zijn er de *insprekers*: degenen die hun standpunt naar aanleiding van deze startnotitie en over het MER kenbaar willen maken. Dit kunnen zowel personen, bedrijven als organisaties zijn.

Start van de procedure: de startnotitie

De m.e.r.-procedure start met het opstellen van een startnotitie. Deze ligt nu voor u. De startnotitie is door de Reconstructiecommissie i.o. opgesteld, als advies aan de beide colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Gelderland en Utrecht aangeboden en door hen overgenomen. In de startnotitie wordt duidelijk gemaakt wat de activiteit is die ondernomen gaat worden. In dit geval is dat het opstellen van een reconstructieplan dat direct gevolgen heeft voor het gebied Gelderse Vallei/Utrecht Oost. Ook wordt globaal omschreven wat de gevolgen zijn van dit plan voor het milieu. Deze startnotitie wordt door de provincies ter inzage gelegd. Een ieder kan hierop inspreken.

Het is de bedoeling dat de provincies op basis van deze inspraakreacties, tezamen met de hierop volgende adviezen van de wettelijk adviseurs en de commissie m.e.r., de richtlijnen voor het MER vaststellen. In deze richtlijnen staat aangegeven wat het bevoegd gezag graag onderzocht wil hebben in het MER om een goed besluit over de voorgenomen activiteit te kunnen nemen.

Status van deze startnotitie

Een startnotitie van een MER is bedoeld om mensen in te lichten over de activiteit die de initiatiefnemer wil ondernemen en de mogelijke milieugevolgen hiervan. In deze startnotitie is aangegeven wat het doel van de reconstructiewet en het reconstructieplan is en wordt getracht een beeld te schetsen van mogelijke oplossingen voor het gebied. Deze mogelijke oplossingen zijn nu nog met nadruk indicatief. Het gaat hier om ideeën en denkrichtingen. Om de milieugevolgen goed te kunnen onderzoeken, zijn in de startnotitie een aantal studiealternatieven opgenomen (zie 3.1), die de bandbreedte van de milieugevolgen moeten weergeven. In het MER wordt de bandbreedte aan mogelijke milieugevolgen onderzocht, zodat in het uiteindelijke reconstructieplan tot een goede afweging gekomen kan worden. Het uiteindelijke voorkeursalternatief dat in het voorontwerp-reconstructieplan wordt opgenomen is dan ook een mix van onderdelen uit de verschillende studiealternatieven. Voorbeelden die in de startnotitie zijn genoemd zijn dus niet per definitie maatregelen die al in beeld zijn voor de uiteindelijke oplossing.

Op de startnotitie kan een ieder zijn inspraakreactie geven. Het gaat hier om reacties ten behoeve van het opstellen van de richtlijnen voor het MER. U kunt aangeven welke milieugevolgen en planalternatieven aandacht behoeven in het MER. Het gaat dus niet om het aangeven welke maatregelen u wel/niet genomen wilt zien in het gebied.

Overzicht procedure-stappen

Beide provincies, Gelderland en Utrecht, zijn opdrachtgever en zullen in onderlinge afstemming hun formele besluiten nemen. Daar waar hierna staat GS of PS betreft dit de staten van beide provincies. De m.e.r.-procedure wordt dan als volgt doorlopen:

Vorbereidende fase

- 1 De Reconstructiecommissie i.o. stelt een concept-startnotitie m.e.r. op. Daarin maakt zij bekend, dat ze van plan is een voorontwerp-reconstructieplan/MER op te stellen, en wat dat inhoudt.
- 2 Ten behoeve van het starten van de m.e.r.-procedure biedt de Reconstructiecommissie i.o. de concept-startnotitie m.e.r. als advies aan GS aan. GS stellen de startnotitie m.e.r. vast en leggen deze ter visie. Daarmee start GS de m.e.r.-procedure. GS verzenden de startnotitie aan de commissie-m.e.r. en de wettelijke adviseurs en verzoeken hen te adviseren omtrent de richtlijnen.
- 3 Na de tervisielegging geleiden GS de ontvangen reacties door aan de C-m.e.r., alsmede aan de wettelijke adviseurs. De C-m.e.r. en de wettelijke adviseurs geven aan GS een advies over de op te stellen richtlijnen voor het project (zie hierna).
- 4 GS stellen de richtlijnen vast en verstrekken deze aan de Reconstructiecommissie i.o. (planning: december 2001). De richtlijnen zijn richtinggevend voor het opstellen van het MER-rapport. Zo worden in de richtlijnen uitspraken gedaan over de alternatieven, die uitgewerkt moeten worden.

Opstellen voorontwerp-reconstructieplan/MER

- 5 Op basis van de richtlijnen stelt de Reconstructiecommissie i.o. het voorontwerp-reconstructieplan/MER op, en biedt dit aan GS aan.

Toetsing MER en besluitvorming

- 6 GS beoordeelt in de rol van bevoegd gezag het MER-rapport op aanvaardbaarheid door dit te toetsen aan de richtlijnen. Indien aanvaard dan brengt GS het voorontwerp/MER ter inspraak. GS geleiden het MER-rapport door aan C-m.e.r. en aan de wettelijke adviseurs.
- 7 GS geleiden de inspraakreacties door aan de C-m.e.r. en de wettelijke adviseurs.
- 8 C-m.e.r. en de wettelijke adviseurs adviseren GS over de juistheid en volledigheid van het MER. PS zal, naar alle waarschijnlijkheid aan de 'definitieve' Reconstructiecommissie (omdat dan inmiddels de wet inwerking is getreden), opdracht verstrekken om een ontwerp-reconstructieplan op te stellen (planning: september 2002).

2.3 Hoe kunnen belanghebbenden inspreken?

Zoals uit de stappen blijkt, zijn er voor belanghebbenden diverse mogelijkheden om in te spreken.

Inspraak over de inhoud van het MER

- Nu: Indien u wilt reageren op wat er in de milieueffectrapportage meegenomen gaat worden kunt u dat tijdens de tervisielegging van de startnotitie m.e.r. voor de Reconstructie van Gelderse Vallei en Utrecht-oost doen. De startnotitie is ter inzage bij o.a. de gemeentehuizen en waterschapskantoren in het gebied. U kunt schriftelijk reageren richting de provincies. Specifiek gaat het om de vraag of op hoofdlijnen duidelijk is wat de reconstructie aan activiteiten behelst en of de initiatiefnemer alle mogelijke gevolgen voor het milieu in de planalternatieven voldoende aandacht geeft om tot goede besluitvorming over het plan te komen.
- Later: Wanneer GS het voorontwerp-reconstructieplan/MER hebben aanvaard, organiseert zij hierover publieke zittingen en inspraak. Aldaar kunt u reageren op de juistheid en volledigheid van het MER-rapport, de alternatieven en de beschreven (milieu)effecten.

Aandacht voor uw belangen

- Nu: Via de vertegenwoordigers van de verschillende geledingen in de Reconstructiecommissie i.o. (zie samenstelling onder 1.3) kunt u aandacht vragen voor uw belangen;
- Nu: Tijdens het maken van het voorontwerpplan/MER zal de Reconstructiecommissie i.o. voorlichting verzorgen en reacties verzamelen. Bovendien vinden er meer communicatieactiviteiten plaats, bijvoorbeeld via nieuwsbrieven en persberichten. U kunt naar aanleiding van die berichtgeving reageren bij het secretariaat van de Reconstructiecommissie i.o. te Barneveld (tel. 0342-404242, email info@svgv.nl).
- Later: Wanneer het voorontwerp-reconstructieplan/MER in concept gereed is, zal door de Reconstructiecommissie i.o. voorlichting worden georganiseerd (begin 2002). De ontvangen reacties worden daarna verwerkt.

3.1 Integrale aanpak van de problematiek

Integrale aanpak; meerdere alternatieven

De reconstructie strekt tot verbetering van de ruimtelijke structuur van de concentratiegebieden. In de wet, maar ook in de opdracht van de provincies aan de Reconstructiecommissie in oprichting (zie bijlage 1), worden de volgende thema's en functies in het bijzonder genoemd: ruimtelijke kwaliteit, veterinaire aspecten, ammoniak, stank, mest, nitraat, fosfaat, water, natuur, landschap, landbouw, recreatie, woon-, werk- en leefklimaat, economische structuur en werkgelegenheid. In de opdracht wordt gesteld, dat deze verschillende thema's vanuit een integrale, samenhangende visie benaderd moeten worden.

Voor deze verschillende thema's formuleert het beleid doelen en doelstellingen. De termijnen, waarop deze doelen gerealiseerd moeten zijn, kunnen verschillen. De reconstructie richt zich op 2015 en zal er in moeten voorzien dat de beleidsdoelstellingen per thema zoveel mogelijk behaald worden. Ten dele zijn deze doelen op een meetbare wijze uitgedrukt. Wanneer de doelstellingen niet meetbaar zijn, heeft de Reconstructiecommissie voor het voorontwerpplan zelf meetbare doelen gesteld. Een overzicht van de doelen, voor zover concreet benoemd, is opgenomen in bijlage 2.

Voor de uitvoering van de maatregelen en voorzieningen uit het reconstructieplan wordt steeds gewerkt met perioden van vier jaar. Voor elke periode worden per thema doelen en tussendoelen bepaald. De betrokken partijen bekijken aan het eind van een periode in hoeverre deze gehaald zijn.

De Reconstructiecommissie i.o. wil komen tot een integrale aanpak van de problematiek in het gebied. Voor een deel zijn al besluiten genomen en liggen keuzes vast (bijvoorbeeld inzake stedelijke uitbreidingen), maar anderzijds staan nog veel keuzes open. Om tot goede keuzes te komen kiest de Reconstructiecommissie i.o. er in deze fase voor om de integrale aanpak volgens een aantal alternatieven uit te werken. Bedoeling is dat aldus enkele integrale studiealternatieven naast elkaar ontstaan, zodanig dat uit elementen daarvan het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief samengesteld kunnen worden. De studiealternatieven zijn daarbij dienstbaar doordat ze als het ware een bandbreedte van oplossingen voor de reconstructieproblematiek in het gebied beschrijven.

In het voorontwerp-reconstructieplan/MER wordt ook de autonome ontwikkeling beschreven: wat er in het gebied gaat gebeuren zonder de aanvullende maatregelen en voorzieningen uit de reconstructie. Deze beschrijving van de autonome ontwikkeling vormt het referentiekader voor de reconstructie, ten behoeve van de te verwachten effecten van de reconstructie en de effecten voor het milieu.

Om te komen tot alternatieven onderscheidt de commissie enkele leidende ontwikkelingsrichtingen, die elk integrerend en sturend kunnen zijn voor de reconstructie, maar vanuit dezelfde opdracht leiden tot onderling verschillende resultaten. Verschillend op het gebied van streefbeeldbeschrijvingen, functietoekenning/functieontwikkeling, omgevingskwaliteit en vormgeving van uitvoeringsmaatregelen.

Bij 'functies' gaat het om de gebruiksfuncties van het reconstructiegebied, voornamelijk

- Landbouwbedrijfsvoering;
- Natuur en landschap;
- Waterberging;
- Wonen;

- Werken;
- Recreëren.

Als het gaat over kwaliteit, dan wordt voornamelijk bedoeld:

- Milieucondities (toestand van bodem, water en lucht);
- Ruimtelijke condities (functieordening, gebruikswaarde, belevingswaarde, toekomstwaarde).

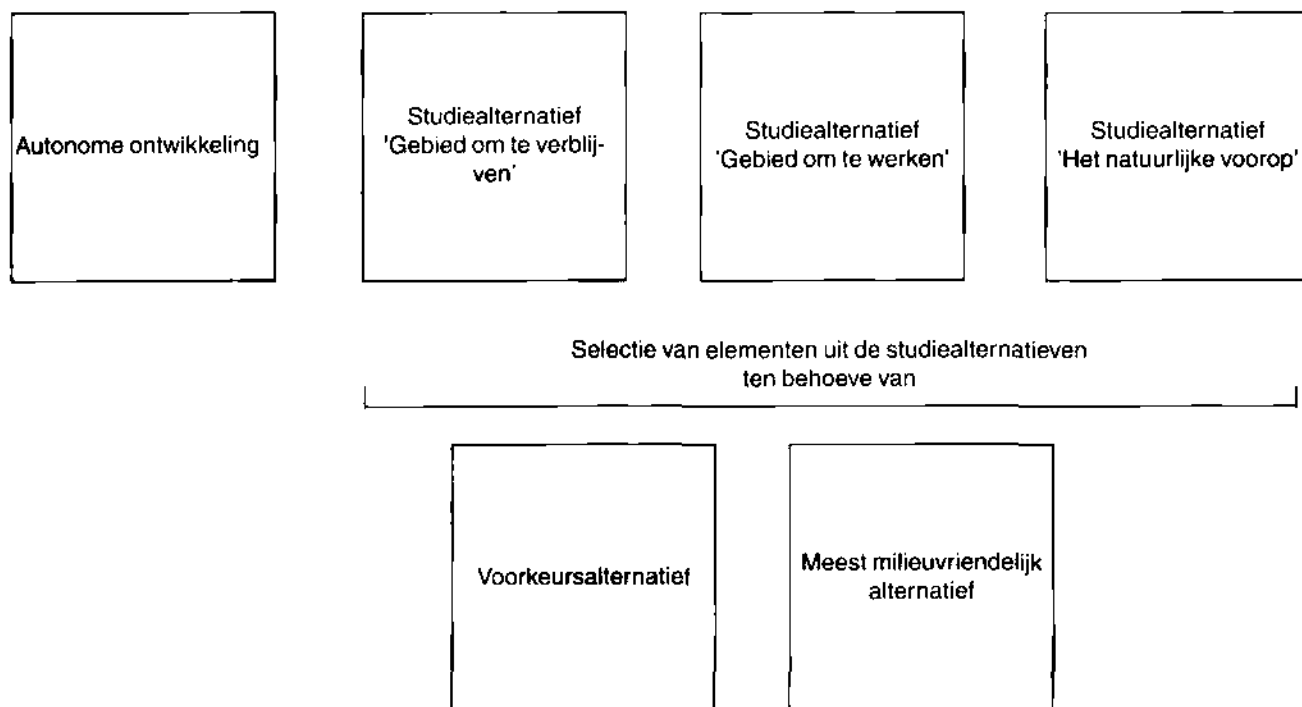
Studiealternatieven uit leidende ontwikkelingsrichtingen

Vooralsnog worden, voor het proces van toekenning van functies en aanduiding van ontwikkelingsmogelijkheden van de functies in het reconstructieplan, de volgende leidende ontwikkelingsrichtingen onderscheiden:

- "Gebied om te verblijven";
- "Gebied om te werken";
- "Het natuurlijke voorop".

Wellicht zijn nog andere leidende ontwikkelingsrichtingen mogelijk, of geven de inspraakreacties op deze startnotitie daar aanleiding toe. De drie leidende ontwikkelingsrichtingen worden verderop beschreven en worden in het voorontwerpplan/MER tot verschillende studiealternatieven uitgewerkt. Deze studiealternatieven worden naast de verwachte autonome ontwikkeling gezet. Gebruik makend van deze informatie zal de Reconstructiecommissie in het voorontwerpplan/MER het voorkeursalternatief beschrijven, dat dus elementen van de verschillende studiealternatieven bevat. Ook wordt in het voorontwerpplan/MER een meest milieuvriendelijk alternatief beschreven. Dit alternatief gaat uit van de best bestaande mogelijkheden ter bescherming of verbetering van het milieu, en wordt eveneens uit de studiealternatieven samengesteld.

In schema:

Schema: het voorontwerp-reconstructieplan/MER beschrijft de autonome ontwikkeling en enkele alternatieven. Uit de studiealternatieven worden het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief samengesteld.

3.2 Waarom leidende ontwikkelingsrichtingen?

Voor het gebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost gelden een groot aantal beleids doelstellingen en wensen. Veel wensen en doelen, die niet meer onafhankelijk van elkaar realiseerbaar zijn. Veel doelen leggen claims op de beschikbare ruimte en de aanwezige functies in het gebied. Het gebied zou veel te klein zijn wanneer alle claims naast elkaar zouden worden gerealiseerd. Daarom moet gestreefd worden naar een integrale, samenhangende aanpak, waarbij bekeken wordt hoe functies zoveel mogelijk onderling afgestemd of gecombineerd kunnen worden. Die afstemming kan voor de functies tot verschillende resultaten leiden, wanneer vanuit verschillende ontwikkelingsrichtingen naar het gebied wordt gekeken.

De Reconstructiecommissie denkt op dit moment aan drie leidende ontwikkelingsrichtingen: 'gebied om te verblijven', 'gebied om te werken' en 'het natuurlijke voorop'.

- Vanuit de leidende ontwikkelingsrichting 'gebied om te verblijven' wordt in de vertaling van de opdracht veel waarde gehecht aan de aantrekkelijkheid van het reconstructiegebied om er te verblijven. Het gebied staat onder grote stedelijke druk, welke zich uit in woonwensen en recreatiewensen. De woonwensen liggen niet alleen in de sterk groeiende stedelijke gebieden, maar ook in het landelijk gebied in vrijkomende boerderijen. De recreatie is in het bijzonder actueel, mede gezien de het beleid om de recreatieve druk van Veluwe en Heuvelrug af te leiden naar Vallei en Eemgebied. In dit studiealternatief zal de vertaling van de reconstructieopdracht in zonerings (functietoekenning), maatregelen en voorzieningen in belangrijke mate worden beoordeeld op de bijdrage aan de verblijfsomgeving (groene woonomgeving, woonkwaliteit, recreatiemogelijkheden, etc.). Dit werkt door in de ontwikkelingsrichtingen van landbouw, natuur, landschap, water, etc.;
- Vanuit de leidende ontwikkelingsrichting 'gebied om te werken' wordt in de vertaling van de opdracht veel waarde gehecht aan de economische basis onder de kwaliteiten van het reconstructiegebied. Momenteel is de landbouw de grootste gebruiker. De economische basis in deze sector staat echter onder druk. In dit studiealternatief zal de vertaling van de opdracht in zonerings/functietoekenning, maatregelen en voorzieningen in belangrijke mate worden beoordeeld op de bijdrage aan economische ontwikkelingsmogelijkheden, waarbij voorwaarde is dat die economische ontwikkelingsmogelijkheden ten dienste staan van de gebiedskwaliteiten. Dit werkt door in de ontwikkelingsrichtingen van landbouw, natuur, landschap, water, etc.;
- Vanuit de leidende ontwikkelingsrichting 'het natuurlijke voorop' wordt in de vertaling van de opdracht veel waarde gehecht aan de natuurlijke situatie, zoals die eens was, in termen van milieukwaliteit, watersystemen, gebiedsidentiteit en biodiversiteit. Vanuit deze ontwikkelingsrichting zal de vertaling van de opdracht in zonerings/functietoekenning, maatregelen en voorzieningen in belangrijke mate worden beoordeeld op de bijdrage aan de kwaliteit van het natuurlijk milieu. In dit studiealternatief worden vooral aanvullende maatregelen t.o.v. het generieke beleid opgenomen. Dit werkt door in de ontwikkelingsrichtingen van landbouw, natuur, landschap, water, etc.

Dit zijn drie manieren om naar het gebied te kijken, die samen de bandbreedte in de ontwikkeling schetsen. De Reconstructiecommissie i.o. houdt echter het voorbehoud dat hier gaandeweg de planvorming leidende ontwikkelingsrichtingen bij komen of afvallen, wat mogelijk ook tot wijzigingen in de studiealternatieven leidt.

3.3 Enkele saillante opgaven voor de studiealternatieven

Het is niet zo dat de studiealternatieven in het voorontwerpplan gebaseerd kunnen worden op een blanco Ausgangssituatie. Het is evenmin de bedoeling dat de studiealternatieven leiden tot totaal onvergelykbare resultaten. De studiealternatieven vertrekken vanuit één en dezelfde opdracht (zie bijlage 1) en worden allen getoetst aan het behalen van de in bijlage 2 genoemde doelen. Bovendien liggen al veel uitgangspunten vast c.q. zijn 'hard', deels omdat daarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden, of deels omdat daarover geen verschil van mening bestaat. Het gaat te ver om alle eerder genomen beleidsbesluiten op te sommen, zoals wet- en regelgeving, beleidsnota's van het rijk, provinciale omgevingsplannen, gebiedsvisies e.d. Daartoe wordt kortheidshalve verwezen naar de opdracht (bijlage 1) en het overzicht in bijlage 2. Om de gedachten te bepalen worden enkele saillante opgaven hieronder uitgelicht. Zoveel mogelijk worden deze zaken ook gepresenteerd in kaartbijlage 3, en vormen ze als het ware 'leggers' onder de studiealternatieven.

In alle studiealternatieven zal sprake zijn van zoneringen, maatregelen en voorzieningen ten behoeve van het volgende (zie ook kaartbijlage 3):

- In elk studiealternatief moeten zeer kwetsbare natuurgebieden vanwege de ammoniakbelasting worden omgeven door een zone van tenminste 250 m, waarbinnen een dierstandstill per bedrijf geldt. Deze gebieden en zones dienen onderdeel uit te maken van het extensiveringsgebied. Nog niet bekend is welke de kwetsbare gebieden zijn volgens de komende Wet Ammoniak en Veehouderij; de gebieden welke volgens het huidige beleid kwetsbaar zijn (afkomstig uit de ammoniakreductieplannen) staan op kaart 1. Wanneer het beleid helder is zullen de provincies aangeven om welke elementen het gaat;
- Elk studiealternatief geeft inzicht in de ligging van de varkensvrije zone. In een aanvulling op de opdracht geven de provincies aan dat er geen varkensvrije zones in het gebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost hoeven te komen. Buiten het concentratiegebied moeten harde, afsluitbare grenzen worden aangewezen, die, tezamen met aansluitende varkensvrije zones binnen het concentratiegebied, een afsluitbaar compartiment kunnen vormen. Voor het reconstructiegebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost betekent dit dat, beginnend aan de westkant, gekozen kan worden voor afsluitbare grenzen over de A27 tot aan het Amsterdam-Rijnkanaal, dan het Amsterdam-Rijnkanaal tot aan de Rijn en dan de Rijn verder volgend. Aan de noordkant kunnen de Randmeren functioneren als fysieke buffer en afsluitbare grens.
- In elk studiealternatief wordt aangegeven waar riooloverstorten en ongezuiverde lozingen op kwetsbare oppervlaktewateren worden gesaneerd (zie kaart 3);
- In elk studiealternatief wordt aangegeven welke relatieve bijdrage het reconstructieplan levert aan de doelstellingen van het generieke mestbeleid (zie kaart 4 met de tabel met het mestoverschot);
- Voor elk studiealternatief worden de genomen besluiten over grote ruimteclaims, zoals stedelijke uitbreidingen en bedrijventerreinen (zie kaart 4), als hard gegeven beschouwd;
- In elk studiealternatief wordt de watersysteembenadering toegepast bij de functietoekenning, overeenkomstig het convenant tussen rijk, provincies en waterschappen over waterbeleid in de 21^e eeuw. Gestreefd moet worden naar een integrale benadering van wateroverlast, watertekort (o.a. verdroging) en waterkwaliteit. De watersysteembenadering betekent grofweg:
 - * Voorkomen van 'afwenteling'. Houdt water zo lang mogelijk vast, zorg vervolgens voor berging en pas dan voor afvoer.
 - * Werk vanuit stroomgebieden naar oplossingen.
 - * Streef naar veerkrachtige, zelfregulerende watersystemen. Kies liever voor ruimtelijke, natuurlijke oplossingen dan technische oplossingen;

- * Streef in elk geval naar het minimumniveau van (ecologische) waterkwaliteit;
- * Streef naar efficiënt en effectief 'hergebruik' van water.
Deze benadering leidt tot wateropgaven per deelstroomgebied, die in het reconstructieplan worden uitgewerkt;
- In elk studiealternatief zal bezien worden hoe omgegaan moet worden met resterende wateronttrekkingen (drinkwaterwinning). Een deel van de wateronttrekkingen zal volgens het vastgestelde beleid worden verduurzaamd door verplaatsing naar minder kwetsbare gebieden;
- In elk studiealternatief wordt een bijdrage geleverd aan het terugdringen van het areaal verdroogde natuurgebieden in het gebied (zie aanduiding op kaart 8); landelijk moet deze in 2010 met 40% zijn gereduceerd (t.o.v. 1985);
- In elk studiealternatief zijn de begrenzings van reservaat- en natuurontwikkelingsgebieden volgens de Rbon (zie kaart 9) en de vastgestelde natuurdoeltypen uitgangspunt. Ondertussen werken de provincies aan een actualisatie van de begrenzings in de zgn. natuurgebiedsplannen;
- In elk studiealternatief moeten de ecologische verbindingzones uit de begrenzingsplannen ex Rbon worden uitgewerkt (kaart volgt);
- In elk studiealternatief moet 200 ha bos een plek krijgen en moet het landschap met 200 ha landschapselementen worden versterkt;
- In elk studiealternatief moet sprake zijn van het bevorderen van duurzame landbouw. Daarbij wordt gedacht aan bedrijfslocaties met voldoende ontwikkelruimte in de milieuvergunning ('sterlocaties'), verbeteren van verkaveling en ontsluiting, creëren van ruimte voor schaalvergroting door boerderijverplaatsing, maar ook aan het bevorderen van biologische en verbrede landbouw/plattelandontwikkeling;
- In elk studiealternatief moet ruimte worden gevonden voor de opvang van de recreatieve druk van Heuvelrug en Veluwe. Dit betekent aantrekken van dagrecreatie, bijv. door routes en attractiepunten, en zoeken van hervestigingslocaties voor campings.

De maatregelen en voorzieningen, waarmee bovenstaande uitgangspunten hun beslag krijgen, kunnen tussen de studiealternatieven verschillen.

Varianten met en zonder robuuste verbindingzone

In de planvorming moet tevens aandacht besteed worden aan de technische en maatschappelijke haalbaarheid van een robuuste verbindingzone tussen de Heuvelrug en de Veluwe, globaal van Voorthuizen naar Woudenberg. Dit volgt uit nieuw beleid, geïntroduceerd in de nota Natuur voor mensen – mensen voor natuur. Dit beleid zal nog in het kader van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en het Structuurschema Groene Ruimte 2 definitief worden afgewogen. In de studiealternatieven kunnen verschillende varianten van de robuuste zone worden voorgesteld en op haalbaarheid worden beoordeeld. Omdat het beleid nog niet definitief is, worden studiealternatieven met en zonder robuuste zone ontwikkeld. Daarmee ontstaan voorstellen voor een minimale, een midden- en een maximale variant van de robuuste zone.

In navolgende paragrafen worden de leidende ontwikkelingsrichtingen naar studiealternatieven vertaald. Vervolgens worden, ter bevordering van de gedachtevorming in deze m.e.r.-procedure, mogelijke activiteiten oftewel de maatregelen, voorzieningen en de wijze van integrale zonering beschreven, die in de uitvoering van de reconstructie aan de orde kunnen komen. Uiteraard betreft dit alles een voorschot op de nog komende planvorming. Het is niet volledig uitgewerkt! Het gaat er in deze startnotitie echter om aan te geven welke gevolgen de reconstructieactiviteiten kunnen hebben, met name voor het milieu, en hoe daarmee in de planvorming rekening wordt gehouden. In hoofdstuk 4 gaat verder in op de milieueffecten.

3.4 Studiealternatief

'Gebied om te verblijven'

Visie 'gebied om te verblijven'

Binnen de grenzen van het reconstructiegebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost wonen inmiddels ca. 850.000 mensen. Het aantal groeit nog steeds; Amersfoort, Ede, Veenendaal, Barneveld en ook kleinere plaatsen breiden verder uit. In de onmiddellijke nabijheid (Randstad, Knooppunt Arnhem-Nijmegen) wonen ca. 2 miljoen mensen. De bevolking beschikt over koopkracht en toenemende vrije tijd.

Vanuit deze leidende ontwikkelingsrichting wordt in dit studiealternatief gekozen voor een reconstructiegebied, dat open staat naar al degenen die er graag willen verblijven, en voor hen diverse kwaliteiten te bieden heeft. Het landelijk gebied moet gemakkelijk toegankelijk zijn voor recreatie en toerisme. Daarnaast worden de keuzes over zonering en inrichting vooral ten dienste gesteld van het aantrekkelijker maken van het verblijven, bijvoorbeeld bij keuzes voor versterking van natuur- en landschapswaarden.

Benadrukt wordt dat bij deze ontwikkelingsrichting niet wordt gekozen voor een taakstelling aan extra woningen; wel kan deze ontwikkelingsrichting meer woningen tot gevolg hebben. Dit gaat bijvoorbeeld spelen in gebieden, die vanwege milieuredenen of veterinaire redenen geëxtensiveerd moeten worden. Dit zijn bijvoorbeeld kernrandzones (i.v.m. stank), zones langs kwetsbare natuurgebieden (i.v.m. ammoniak) of droge zandgronden (i.v.m. nitraat). In deze ontwikkelingsrichting worden intensieve landbouwfuncties afgebouwd ten gunste van nieuwe woningen ('warme sanering') en/of nieuwe landgoederen/buitenplaatsen, terwijl de blijvende landbouwbedrijven worden gestimuleerd zich te richten op plattelandstoeristische activiteiten, zoals verkoop van streekproducten, kamperen bij de boer, logies, maneges, horecagelegenheden etc.

De 'primaire' productielandbouw kan zich op wat grotere afstand van de woonkernen verder ontwikkelen, maar meer nabij de stad wordt gekozen voor landbouw die zich mede richt op de lokale markt (verbreding met ambachtelijke producten, recreatie, etc.) of door aanvullende inkomsten in de sfeer van natuur- en landschapsbeheer.

Waterlopen en oevers worden zoveel waar mogelijk geschikt gemaakt voor recreatief medegebruik (kanoën, varen, hengelen). Voor een aantrekkelijker landschap wordt er voor gekozen om met de introductie van 'rode functies', zoals woningen, middelen te genereren om nieuwe groene functies te realiseren. Een voorbeeld hiervan zijn nieuwe woningen op dekzandruggen langs een beek. Deze bieden een aantrekkelijk verblijfsmilieu en dragen financieel bij aan natuur langs de beek (beekherstel), zodat deze als verbindingzone kan functioneren. Bos- en natuurgebieden worden met parkeerplaatsen, paden en andere voorzieningen zoveel mogelijk ontsloten voor recreanten en de nieuwe boslocaties worden nabij bevolkingskernen gesitueerd ('stedelijke uitloopgebieden'). Er wordt ook voor gekozen om dagrecreanten actief aan te trekken door transferia aan te leggen, routes te verbeteren (o.a. vanuit verkeersveiligheidsoogpunt) en attractiepunten in het gebied te vestigen (horeca, attractieparken, musea, etc.). Ook worden campings naar de fraaiste delen van het gebied verplaatst voor die recreanten, die wat langer willen verblijven in het mooie gebied.

Mogelijke maatregelen en voorzieningen 'gebied om te verblijven'

Wanneer het studiealternatief volgens de ontwikkelingsrichting 'gebied om te verblijven' verder wordt uitgewerkt, zouden daarin de volgende reconstructieactiviteiten kunnen worden opgenomen, teneinde het gebied aantrekkelijker te maken om er te verblijven:

ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit en de landschappelijke structuur de aanleg en onderhoud van bosjes en landschapselementen, het

stimuleren van erfbeplanting en sloop van vrijkomende agrarische bebouwing, het werken met beeldkwaliteitsplannen bij vergunningverlening voor nieuwe bouwwerken en het voorkomen van gebiedsvreemde functies (zoals niet-agrarische bedrijvigheid);

- * ter vergroening van het gebied 'rode' functies in het buitengebied, zoals nieuwe landgoederen en nieuwe buitenplaatsen, mogelijkheden bieden wanneer hiermee 'groen' kan worden aangelegd en beheerd;
- * het bieden van mogelijkheden voor particulier natuurbeheer of kleinschalige recreatie op particuliere landgoederen en met deze nieuwe inkomstenbronnen de exploitatiebasis vergroten;
- * het creëren van verblijfsmogelijkheden door campings vanuit Heuvelrug en Veluwe naar het gebied te verplaatsen;
- * het creëren van verblijfsmogelijkheden door plaatselijk hoogwaardige woonfuncties in te passen, bijvoorbeeld op de Heuvelrug op voormalige instellings-terreinen of door woningbouw toe te staan bij sloop van stallen, met inachtneming van ecologische en landschappelijke waarden;
- * het aanbrengen van recreatievoorzieningen (bijv. horeca, transferia, vermaak, musea, etc.) en het verder ontsluiten van het landelijk gebied, door aanleg van wegen en paden, intensivering van route-structuren (fietsen, wandelen, paardrijden, mountainbiken, skaten, etc.) en saneren van gevaarlijke verkeerssituaties;
- * het verbreden van de economische basis voor de landbouw door natuurbeheer, agrotourisme en particulier natuurbeheer.
- * het ontwikkelen van recreatief medegebruik van oevers en waterlopen (hengelen, kanoën en varen). Inspanningen van het waterbeheer m.n. gericht op oppervlaktewaterkwaliteit en landschappelijk beekherstel.
- * het zoveel mogelijk toegankelijk maken van natuurgebieden voor recreatief medegebruik.

Variant met robuuste verbindingszone

De variant met robuuste verbindingszone wordt in dit studiealternatief ingericht voor het edelhert en de boommarter. Dit wordt het meest passend geacht, omdat deze kan bestaan uit een zone met afwisselend cultuurgrond, bosjes, houtwallen, landschapselementen en enkele passeervoorzieningen. Hierbij gaat het naar verwachting om een extra areaal van ca. 1200 ha natuur- en landschapselementen. De robuuste verbindingszone kan worden gecombineerd met nieuwe landgoederen, buitenplaatsen en recreatiefuncties (campings in het groen, bungalowparken);

Kostenverdeling

Bij de in dit studiealternatief uit te werken maatregelen en voorzieningen zullen marktpartijen en particulieren een relatief groot aandeel in de kosten dragen. De overheidsinvesteringen zijn vooral gericht op verbetering van de milieuomstandigheden (water, bodem, lucht) en versterking van natuurwaarden. In dit studiealternatief worden daarnaast veel private investeringen gegenereerd voor het aantrekkelijker maken van het gebied met verblijfsfuncties (recreatie, toerisme) en landschappelijke verfraaiing van het gebied (rood voor groen).

Integrale zonering 'gebied om te verblijven'

In dit studiealternatief zullen de *verwevingsgebieden* een relatief groot deel van het reconstructiegebied uitmaken. Dit, omdat de ontwikkelingsrichting 'Gebied om te verblijven' vraagt om een aantrekkelijke verweving van natuur, landschap, landbouw, recreatie en wonen. Ruime aanwijzing van *landbouwonwikkelingsgebieden* (met primaat landbouw) ligt minder voor de hand.

In de variant met robuuste verbindingszone wordt deze grotendeels in het verwevingsgebied begrensd.

3.5 Studiealternatief

'Gebied om te werken'

Visie 'gebied om te werken'

Momenteel is het grootste deel van de oppervlakte van het gebied in beheer bij de landbouw. De economische basis in deze sector staat echter onder druk en naar verwachting zullen nog meer bedrijven stoppen. Vraag is of het landschap en de ruimtelijke kwaliteit niet de dupe worden van die ontwikkeling. Daarom streeft dit studiealternatief naar economische duurzaamheid c.q. ontwikkelmogelijkheden in het buitengebied, onder de voorwaarde dat deze ontwikkelmogelijkheden ten dienste staan van de gebiedskwaliteiten. In dit studiealternatief gaat dit verder dan alleen landbouw! Er worden echter geen nieuwe industrieterreinen bedoeld, maar economische activiteiten die naar aard en omvang passen in het nu nog overwegend agrarische buitengebied.

Binnen de agrarische sector is verbreding van de economische basis nu al veel voorkomen door, wanneer verdere ontwikkeling van het agrarisch bedrijf niet mogelijk is, het inkomen op andere manieren aan te vullen. Het meest voorkomend is een andere baan erbij. Bijna 50% van de 4800 agrarische bedrijven bestaat uit nevenberoepsbedrijven.

In de regio vertoont de economie de laatste jaren een sterke groei. Als 'achtertuin van de Randstad' is het gebied vooral aantrekkelijk voor vestiging van distributiebedrijven. In deze sector vinden veel agrariërs een nevenberoep. Maar ook binnen andere sectoren, zoals de dienstverlening, neemt de groei toe.

Omwille van behoud van de gebiedskwaliteiten biedt dit studiealternatief voor landbouwbedrijven maximale ontwikkelmogelijkheden, binnen de milieuwet- en regelgeving. Dit geldt voor de huidige productietakken, maar ook voor andere vormen van meerwaardetoevoeging. Daarnaast zijn ook nieuwe economische functies, die naar aard en omvang in het buitengebied passen, in dit studiealternatief toegestaan, deels als vervanging voor het inkrimpen van de agrarische werkgelegenheid.

Mogelijke maatregelen en voorzieningen 'gebied om te werken'

Wanneer het studiealternatief volgens de ontwikkelingsrichting 'gebied om te werken' verder wordt uitgewerkt, zouden daarin de volgende reconstructieactiviteiten kunnen worden opgenomen, teneinde in het gebied meer economische basis voor de gebiedskwaliteiten te ontwikkelen:

- voor verbreding van de economische basis onder de 'groene' kwaliteiten in het landelijk gebied wordt in nader te bepalen delen van het buitengebied nieuwe vormen van niet-agrarische bedrijvigheid toegestaan,
 - ofwel in vrijkomende gebouwen (kleinschalige ambachtelijke bedrijfjes, boerenwinkel, kinderopvang, praktijk of kantoor),
 - ofwel op nieuwe locaties en dan gecombineerd met groene functies (zoals landgoedkantoor, bedrijvenpark, zorgvoorzieningen, golfbaan, hoogwaardig wonen/seniorenresorts e.d.);
- agrarische ontwikkelingsmogelijkheden op bedrijfsniveau worden plaatselijk versterkt door - naast ruilverkaveling en boerderijverplaatsing/-uitplaatsing - ook burgerwoningen te verplaatsen (scheppen milieuruimte en reductie stankgehinderden). Verder worden landbouwontwikkelingslocaties (zogenoemde sterlocaties, ofwel bedrijfslocaties met voldoende ontwikkelmogelijkheden vanuit milieuvergunningsoogpunt) behouden voor de landbouw (als hervestigingslocaties) of nieuw aangewezen/ontwikkeld (nieuwvestigingslocaties);
- onderzocht wordt hoe natuurlijke watersystemen verder kunnen worden afgestemd op de economische productie-eisen (draagkracht, waterpeil, vochttekort, waterkwaliteit, voorkomen wateroverlast). Hydrologisch uitstralende effecten van natuurgebieden (zoals hoger peil) worden binnen randvoorwaarden beperkt door technische maatregelen;

- mogelijkheden voor verdere versterking van de economische basis, bijv. door plattelandsontwikkelingsactiviteiten, worden benut. Zoveel mogelijk natuur wordt tegen vergoeding door lokale ondernemers beheerd.
- vanuit het principe dat het buitengebied werkgebied is, blijft de landschappelijke aankleding beperkt tot erfbeplanting en kleine elementen; de nieuwe boslocaties worden zoveel mogelijk langs de stad gesitueerd;
- het stelsel van wegen en verkeersvoorzieningen wordt in overeenstemming gebracht met de eisen, die het economisch gebruik stelt.

Variant met robuuste verbindingzone

De variant met robuuste verbindingzone wordt bij dit studiealternatief ingericht voor het edelhert. Dit wordt het meest passend geacht, want de zone wordt dan gekenmerkt door een open structuur van cultuurgrond en diverse bossages, die als het ware stapstenen voor het edelhert vormen. Dit betekent een aanvullend ruimtebeslag van naar verwachting ca. 1.000 ha.

Kostenverdeling

Bij de in dit studiealternatief uit te werken maatregelen en voorzieningen zullen marktpartijen en particulieren een relatief groot aandeel in de kosten dragen. De overheidsinvesteringen zijn gericht op verbetering van de milieuomstandigheden (water, bodem, lucht). Ook investeringen in het voorkomen van de 'omgekeerde werking' (door het opheffen van een belemmering in ontwikkelmogelijkheden) worden gevraagd. Daarnaast worden investeringen voor de inrichting van 'werkruimtes' gevraagd (verkaveling, ontsluiting, nutsvoorzieningen). In dit studiealternatief worden daarnaast veel private investeringen gegenereerd in nieuwe economische functies.

Integrale zonering 'gebied om te werken'

In dit studiealternatief zullen de landbouwontwikkelingsgebieden een relatief groot deel van het reconstructiegebied uitmaken. De extensiveringsgebieden zullen klein worden gehouden. Daar waar in verband met de economische basis ook andere economische functies worden toegestaan, zal voor verwevingsgebieden of extensiveringsgebieden gekozen worden.

In de variant met robuuste verbindingzone, die bij dit studiealternatief bestaat uit verspreid liggende bossages, wordt deze in het landbouwontwikkelingsgebied en in het verwevingsgebied aangewezen.

3.6 Studiealternatief 'het natuurlijke voorop'

Visie 'het natuurlijke voorop'

In hoeverre is in het gebied nog sprake van een natuurlijke situatie? De kwaliteit van water, bodem en lucht staan in het intensief gebruikte gebied onder grote druk. Nergens worden op dit moment de streefwaarden voor ammoniakdepositie op natuurgebieden gehaald. De bodems zijn grotendeels fosfaatverzaagd. Grote delen van het gebied bestaan uit nitraatuitspoelingsgevoelige droge zandgronden. De nitraatconcentratie in het bovenste grondwater is in grote delen hoger dan 50 mg/l. De gehalten aan stikstof en fosfaat in het oppervlaktewater voldoen bijna nergens aan de normen. Vanuit de waterhuishouding bekeken is het gebied sterk verdroogd en is de kwel in grote delen van het gebied sterk afgenomen. Natuurgebieden zijn versnipperd en de oorspronkelijke identiteit is in grote gebiedsdelen verdwenen.

Het studiealternatief 'het natuurlijke voorop' streeft naar herstel van de natuurlijke omstandigheden. Vanuit de verwachting dat generieke beleidsmaatregelen voor de kwaliteit van water, bodem en lucht onvoldoende doelbereik hebben wordt gekozen voor aanvullende maatregelen en voorzieningen. Daarbij zullen de gebruiksfuncties (zoals landbouw) niet alleen aan generieke eisen moeten

voldoen, maar worden aanvullende maatregelen en voorzieningen getroffen om de milieuecondities zeker te stellen. Gekozen wordt voor ruim gedimensioneerde extensiveringsgebieden, niet alleen in zones rond voor verzuring gevoelige kwetsbare natuurgebieden en woongebieden (zoals bij de andere studiealternatieven), maar ook rond gebieden die om andere redenen kwetsbaar zijn (zoals drinkwater- en kwelintrekgebieden, bufferzones rond natuurgebieden, gebieden waar hogere peilen wenselijk zijn, sterk fosfaatverzadigde gebieden, droge zandgronden, etc.). In dit studiealternatief zullen de extensiveringszones naar verwachting breder worden dan de wettelijke minimumbreedte die voor ammoniak geldt rond voor verzuringsgevoelige natuurgebieden.

Ter vergroting van de biodiversiteit wordt gekozen voor ruim opgezette, hoogwaardige natuurgebieden. Versnippering wordt zoveel mogelijk voorkomen of opgeheven; een beroep op extra hectares uit het Programma Beheer ten behoeve van verdere afronding en buffering van natuurgebieden ligt voor de hand.

Voorts wordt het beleidsvoornemen van de robuuste verbindingzone tussen Heuvelrug en Veluwe hier ingericht met de hoogste ambities (edelhert, boom-marter, adder, zilveren maan en plantensoorten), dus 'inclusief' en niet als variant. Naar verwachting betekent dit een ruimtebeslag van ca. 1500 ha nieuwe natuur- en landschapselementen.

In dit studiealternatief krijgen natuurlijke watersystemen zoveel mogelijk vrij spel. Er is weinig ruimte voor verdergaande intensivering van gebruiksfuncties. Mobiliteit wordt teruggedrongen; ontsluiting van het gebied voor recreanten kan alleen wanneer dat niet tot verstoring leidt.

Het studiealternatief 'het natuurlijke voorop' kiest ook voor een gebied met meer identiteit. En wel zodanig dat de oorspronkelijke landschappelijke identiteit, welke steeds minder herkenbaar is door de intensieve gebruiksfuncties, terugkeert. Waardevolle cultuurhistorische en aardkundige waarden krijgen daarbij extra bescherming.

Mogelijke maatregelen en voorzieningen 'het natuurlijke voorop'

Wanneer het studiealternatief volgens de ontwikkelingsrichting 'het natuurlijke voorop' verder wordt uitgewerkt, zouden daarin de volgende reconstructieactiviteiten kunnen worden opgenomen, teneinde de benodigde kwaliteiten zeker te stellen:

- Extensivering van de landbouw of omschakeling naar biologische landbouw wordt bevorderd, als invulling van duurzame landbouwbedrijfsvoering. Intensivering van de landbouw wordt o.a. door aanvullend planologisch beleid tegengegaan, behalve in enkele 'agrarische bedrijvenparken' (zie hieronder). Huidige sterlocaties worden indien mogelijk behouden. Voor de stoppende agrariërs komt een sociaal-economisch programma met o.a. heroriëntatie op de regionale arbeidsmarkt;
- Ruimte wordt gereserveerd voor clusters van veehouderijbedrijven. Deze 'agrarische bedrijvenparken' voorzien vergunningstechnisch in voldoende milieuontwikkelruimte en worden vanuit de reconstructie ingericht. De directe emissie van milieuverontreinigende stoffen is in deze parken minimaal. Zonodig wordt een burgerwoning verplaatst om voldoende milieuruimte te scheppen. Te verplaatsen bedrijven uit extensiveringsgebieden kunnen zich hier nieuw vestigen;
- Ter voorkoming van vervuiling of verstoring worden recreatiefuncties op grote afstand gezoned van kwetsbare natuurgebieden; betreding van deze gebieden wordt ontmoedigd;
- Natuurgebieden worden gebufferd door extensief gebruik van zones om deze gebieden heen te bevorderen of door de stroomgebieden hydrologisch in te richten voor de natuurwaarden;

-
- De boslocaties worden zodanig strategisch gesitueerd dat het oprukken van de stad wordt beteugeld;
 - Extra natuurhectares worden aangewend voor de robuuste verbindingszone tussen Veluwe en Heuvelrug;
 - Vasthouden van water en grondwaterstandsverhoging in relatie met natte natuurontwikkeling;
 - Voor de opvang van water (retentie en water vasthouden) wordt ruimte gereserveerd. Daarbij wordt vooral naar landbouwgronden gekeken i.p.v. natuurgebieden i.v.m. de verrijkende werking van achterblijvend slib;
 - Inlaat van gebiedsvreemd water wordt zoveel mogelijk beperkt; schone en vuile waterstromen worden gescheiden;
 - Door extra extensivering of financieel gecompenseerde nulbemesting langs randen van waterlopen, m.n. in kwetsbare stroomgebieden, wordt maximale reductie van de fosfaat- en nitraatbelasting van het oppervlaktewater bereikt;
 - Nitraatuitspoeling op droge zandgronden wordt – vooruitlopend op mogelijk strenger beleid - door extensivering en/of boerderijverplaatsing teruggebracht;
 - Het gebied verlatend water zal voorgezuiverd worden (niet afwentelen);
 - Nieuwe, verkeersaantrekkende economische functies in het buitengebied worden tegengegaan;
 - De landschappelijke structuur wordt versterkt op basis van een visie waarbij het oorspronkelijke (cultuur)landschap de identiteit bepaalt;
 - Sloop van vrijkomende agrarische gebouwen wordt gestimuleerd; met niet-agrarisch gebruik van vrijkomende gebouwen wordt terughoudend omgegaan.

Robuuste verbindingszone

Zoals hierboven gesteld wordt bij dit studiealternatief het beleidsvoornemen van de robuuste verbindingszone tussen Heuvelrug en Veluwe meegenomen, dus niet als variant.

Kostenverdeling

Bij de in dit studiealternatief uit te werken maatregelen en voorzieningen zullen vooral overheden substantieel investeren. De overheid doet namelijk een extra duit in het zakje door de milieudruk in ruime mate te extensiveren. Dit plan zal tevens een hoge taakstelling grondverwerving ten behoeve van functieverandering en extensivering kennen.

Integrale zonering

In dit studiealternatief zullen in ruime mate extensiveringsgebieden voorkomen in het gebied. Landbouwontwikkelingsgebieden zullen zeer beperkt voorkomen, daar de milieubelasting in het gebied zich nauwelijks verdraagt met uitbreiding van de intensieve veehouderij. De robuuste verbindingszone zal voornamelijk in extensiveringsgebied worden begrensd.

3.7 Resumé: accentverschillen tussen de studiealternatieven

Kort samengevat wordt hieronder met enkele voorbeelden aangegeven hoe de studiealternatieven tot onderling verschillende resultaten leiden, zodanig dat een bandbreedte ontstaat waaruit elementen en combinaties gekozen kunnen worden voor voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief. Het onderstaande is geen uitputtende lijst: de accentverschillen tussen de maatregelen en voorzieningen zullen pas later tijdens de planvorming blijken.

Invulling van het thema	Studiealternatief 'Gebied om te verblijven'	Studiealternatief 'Gebied om te werken'	Studiealternatief 'Het natuurlijke voorop'
Natuur	Natuurgebieden vooral toegankelijk maken voor mensen	Vooraf inzetten op het economiseren van natuur	Vooraf inzetten op het realiseren en veiligstellen van natuurdoeltypen
Extra natuur	Meer mooie en toegankelijke natuur, te financieren door rode functies (zoals wonen)	Geen extra ha's natuur boven de taakstelling (behalve in variant met robuuste zone)	Meer natuur door aanleg robuuste verbindingzone
(Variant met) robuuste verbindingzone	In de variant met: voor edelhert en boomarter, afwisseling van bossages, houtwallen, cultuurgrond en passeer-voorzieningen (zoals dassentunnels). Ca. 1200 ha.	In de variant met: voor edelhert, afwisseling van cultuurgrond en bossages. Ca. 1000 ha.	Robuuste zone voor edelhert, boomarter, adder, zilveren maan en plantensoorten, zoveel mogelijk door aaneenschakeling van natuurgebieden. Ca. 1500 ha.
Landschappelijke/ ruimtelijke kwaliteit	Uit esthetische overwegingen in principe overall extra landschapselementen	Landschapimpuls vooral beperken tot erfbeplanting en kleine elementen	Landschapimpuls vooral koppelen aan versterken identiteit Met de boslocaties vooral
Boslocaties (200 ha)	Bosjes nabij de stad (stedelijk uitloopgebied), verder boshectares verspreid inzetten voor landschappelijke verfraaiing. In variant met robuuste verbindingzone: combineren met robuuste zone.	Hectares bundelen tot enkele boslocaties, die zo min mogelijk economische beperkingen opleveren.	oprukkende verstedelijking bufferen.
Landbouwontwikkeling	Landbouw vooral verbreden richting recreatie, toerisme en groen	Bevorderen van de ontwikkelmogelijkheden primaire landbouw; verbrede landbouw economiseren.	Landbouw vooral extensiveren, biologische landbouw stimuleren, behoud enkele sterlocaties. Hervestigingsmogelijkheden bieden in landbouwbedrijvenpark;
Vrijkomende agrarische gebouwen	Woning ter vervanging van vrijkomende agrarische gebouwen	Vooraf niet-agrarische bedrijvigheid in vrijkomende agrarische gebouwen (economiseren)	Vrijkomende agrarische gebouwen slopen
Nieuwe campings	Nieuwe campings op de mooiste plekjes	Economische potenties voor nieuwe campings benutten	Campings zoneren op ruime afstand van de natuur ter voorkoming van verstoring

Invulling van het thema	Studiealternatief 'Gebied om te verblijven'	Studiealternatief 'Gebied om te werken'	Studiealternatief 'Het natuurlijke voorop'
Andere functies	Ook hoogwaardige woonfuncties in buitengebied, mits deze bijdragen aan de groene kwaliteiten	Ook nieuwe economische functies (kantoren, bedrijven) in buitengebied, mits bijdragend aan de groene kwaliteiten	Zeer terughoudend met wonen of nieuwe economische functies in het buitengebied
Water	Natuurlijke watersystemen, met recreatief medegebruik van water. Inspanningen van het waterbeheer m.n. gericht op oppervlaktewaterkwaliteit en landschappelijk beekherstel.	Water vooral in overeenstemming met economische eisen (waterpeil, voorkomen vochttekort, voorkomen wateroverlast), wat meer accent op technische maatregelen.	Zoveel mogelijk natuurlijke watersystemen; brongerichte aanpak van waterproblemen; ruimte reserveren voor water, schone stroomgebieden; vasthouden van water i.c.m. natte natuurontwikkeling; etc.
Integrale zonering:			
Extensiveringsgebied	waar nodig	weinig	veel
Verweven gebied	veel	waar nodig	waar nodig
Landbouwontwikkelingsgebied	weinig	veel	weinig
Verhouding tussen de kostendragers	Zowel overheids- als particuliere investeringen	Vooraf particuliere investeringen	Vooraf overheidsinvesteringen

1.8 Voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief

Uit de hiervoor beschreven studiealternatieven, welke de komende tijd uitgewerkt gaan worden, worden twee andere alternatieven samengesteld.

In het *voorkeursalternatief* zal de Reconstructiecommissie aangeven welke visie, maatregelen en voorzieningen haar voorkeur heeft. Dit betreft een selectie van de elementen en combinaties uit de verschillende studiealternatieven, waarbij de keuze zal worden bepaald door de milieueffecten (MER-rapport), de haalbaarheid, het draagvlak, de kosteneffectiviteit, etc. Uit de technische en maatschappelijke haalbaarheid van de verschillende opties voor een robuuste verbindingzone zal ook blijken of deze onderdeel wordt van het voorkeursalternatief. In het *meest milieuvriendelijke alternatief* wordt geselecteerd op de best bestaande mogelijkheden ter bescherming of verbetering van het milieu. Voor de hand ligt, dat veel elementen uit het studiealternatief 'het natuurlijk voorop' in het meest milieuvriendelijke alternatief worden geselecteerd.

Doordat deze alternatieven uit de studiealternatieven worden samengesteld, voegen ze in wezen geen nieuwe maatregelen en voorzieningen toe. Wel verandert de omvang van de voorzieningen en worden daarom de milieueffecten van deze twee alternatieven apart bepaald, evenals de kosten, de kostendragers (publiek en/of privaat) en de bijdrage aan de reconstructiedoelen.

De in de alternatieven op te nemen zoneringen, maatregelen en voorzieningen worden beoordeeld op hun milieu-effecten en hun doelbereik.

De milieueffecten worden zoveel mogelijk tijdens de planvorming bepaald, zowel naar de aard en omvang van de effecten als naar het permanent of tijdelijk zijn van de effecten. De effectbepaling geschiedt o.a. aan de hand van computermodellen. Door aldus de effecten in beeld te brengen kunnen in het voorontwerpplan/MER eveneens compenserende maatregelen opgenomen worden.

Wat betreft het doelbereik gaat het om de vraag of de doelen, genoemd in bijlage 1, worden gehaald. In de uitvoering van de reconstructie zal telkens gewerkt worden met perioden van 4 jaar, waarin het doelbereik wordt bewaakt.

4.1 Beschrijving van de milieueffecten

De in de alternatieven op te nemen zoneringen, maatregelen en voorzieningen worden beoordeeld op hun milieueffecten. Naast maatregelen en voorzieningen die in de alternatieven opgenomen worden om bij te dragen aan een lagere milieubelasting, kunnen juist andere maatregelen en voorzieningen weer negatieve gevolgen hebben voor het milieu. Deze mogelijke wisselwerking zal zoveel mogelijk tijdens de planvorming worden bepaald. Belangrijk zijn daarbij de aard en de omvang van de effecten en het permanente of tijdelijke karakter van de effecten. Door aldus de effecten in beeld te brengen ontstaat inzicht in het samenhangende geheel van de maatregelen en voorzieningen van het reconstructieplan, en kan daar in het voorontwerpplan/MER op voorgesorteerd worden, bijvoorbeeld door maatregelen te heroverwegen of compenserende maatregelen te treffen.

Hoe en welke effecten worden bepaald wordt geïllustreerd aan de volgende mogelijke maatregelen en voorzieningen:

Van mogelijke voorgestelde maatregelen die zich toespitsen op de **aanleg of versterking van natuurgebieden of -elementen** (landschapselementen, beplantingen), worden in het MER de gevolgen bepaald voor:

● <i>De identiteit van het landschap:</i> Er zal een ruimtelijk concept worden opgesteld dat als referentie kan dienen, zodanig dat met name kwalitatief beoordeeld kan worden welke effecten de maatregelen en voorzieningen hebben op de identiteit van het landschap. Onder deze identiteitsbepalende factoren vallen bijvoorbeeld de geomorfologie, de cultuurhistorie, de aanwezige landschapselementen, de openheid, infrastructuur etc.	● <i>Bepaling:</i> Kwalitatief en zo mogelijk kwantitatief (aantal ha beïnvloedsgebied, maat- en schaalverhoudingen)
● <i>De verstoring of aantasting van natuurwaarden:</i> De verstoring of aantasting van natuurwaarden door nabijheid van opgaande beplanting en/of door een toenemend aantal verplaatsingen van mensen in of nabij natuurgebieden zal worden ingeschat.	● <i>Bepaling:</i> Kwalitatief en zo mogelijk kwantitatief, d.m.v. inschattingen met gebruikmaking van natuurwaarde- en natuurdoeltypekaarten, natuurmonitoringsgegevens, weidevogeltellingsgegevens etc.
● <i>Vermesting</i> De veranderingen in nutriëntenvracht naar oppervlaktewater en nitraatconcentratie in grondwater door veranderend grondgebruik en door functieverandering zal worden berekend	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief d.m.v. berekeningen (onderzoek wordt uitgevoerd door Alterra¹); hoeveelheden stikstof en fosfaat, mg/1
● <i>De gevolgen voor het watersysteem</i> Mogelijke gevolgen door evt. benodigde peil aanpassingen/wateroverlast of veranderd waterbeheer worden berekend	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief, nader te bepalen hoe², resulterend in peilveranderingen (cm), opbrengstdepressies (landbouw), verdroging, kwel/wegzijing, wateroverlast (ha, frequentie), etc.

* Van mogelijke voorgestelde maatregelen die de **bouw, aanleg of juist verwijdering van stenen objecten en elementen** zoals nieuwe agrarische bebouwing, nieuwe landgoedgebouwen/buitenplaatsen, woningen en nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid tot gevolg hebben, worden in het MER de gevolgen bepaald voor:

● <i>De identiteit van het landschap:</i> Met als referentie het ruimtelijk concept zal met name kwalitatief beoordeeld worden welke effecten de bouw, aanleg of juist verwijdering van nieuwe objecten hebben op de identiteit van het landschap.	● <i>Bepaling:</i> Kwalitatief en zo mogelijk kwantitatief (aantal ha beïnvloedsgebied, maat- en schaalverhoudingen, etc.)
● <i>De verstoring of aantasting van natuurwaarden:</i> De verstoring of aantasting van natuurwaarden door nabijheid van contouren en/of door een toenemend aantal verplaatsingen van mensen in of nabij natuurgebieden zal worden ingeschat	● <i>Bepaling:</i> Kwalitatief en zo mogelijk kwantitatief, d.m.v. inschattingen met gebruikmaking van natuurwaarde- en natuurdoeltypekaarten, natuurmonitoringsgegevens, weidevogeltellingsgegevens etc.
● <i>Vermesting</i> De veranderingen in nutriëntenvracht naar oppervlaktewater door introductie van nieuwe verontreinigingsbronnen, veranderend grondgebruik, grondwaterpeil aanpassing en functieverandering zal worden ingeschat	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief d.m.v. grove modelberekeningen (onderzoek wordt uitgevoerd door Alterra); hoeveelheden stikstof en fosfaat, mg/l
● <i>De gevolgen voor het watersysteem:</i> Gevolgen van evt. benodigde peil aanpassingen of veranderde afvoeren door toename verhard oppervlak e.d. worden berekend.	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief, nader te bepalen hoe, resulterend in peilveranderingen (cm), opbrengstdepressies (landbouw), verdroging, kwel/wegzijing, wateroverlast (ha, frequentie), etc.

1 Documentatie over de door Alterra te gebruiken computermodellen is op te vragen bij het secretariaat.

2 Zodra opdracht is verleend aan een bureau dat de hydrologische berekeningen gaat uitvoeren is documentatie over de te gebruiken computermodellen op te vragen bij het secretariaat.

* Mogelijke voorgestelde maatregelen die zich toespitsen op de **aanleg van infrastructuur** (wegen en paden) en op de **intensivering van het gebruik van routestructuren** worden beoordeeld op hun effecten op:

● <i>Identiteit, verstoring of aantasting van natuurwaarden</i> zoals hierboven aangegeven:	● <i>Bepaling:</i> Zoals hierboven aangegeven.
● <i>Versnippering (kwalitatief):</i> de mate waarin de infrastructuur ecologische structuren, waarbij als referentie de EHS geldt, doorsnijdt, zal worden bepaald;	● <i>Bepaling:</i> door kwalitatieve analyses m.b.v. de EHS-kaart
● <i>Mobiliteit:</i> de mate waarin de voorzieningen een verkeersaantrekken- de of juist vervangende werking hebben zal worden inge- schat	● <i>Bepaling:</i> Dit zal kwalitatief worden aangeduid door inschattingen van capaciteiten en benutting van deze voorzieningen

* Mogelijke maatregelen en voorzieningen welke leiden tot **uitbreiding-, verandering en ontwikkeling voor de land- bouwbedrijvigheid** (zoals **verplaatsing, uitbreiding, andere teelten of productiewijzen, mogelijke inrichting van 'agrarische bedrijvenparken'** etc.) worden wat betreft hun effecten op het milieu beschreven door de gevolgde bepa- len) voor:

● <i>Identiteit van het landschap, verstoring of aantasting van natuurwaarden</i> zoals hierboven aangegeven:	● <i>Bepaling:</i> Zoals hierboven aangegeven
● <i>Luchtkwaliteit en verzuring:</i> de bijdragen aan de emissie en depositie van ammoniak zal gebiedsbreed worden berekend	● <i>Bepaling:</i> Door computerberekeningen (Alterra-modellen); de resul- taten worden per vak van 250 x 250 m in kg emissie NH3 danwel in mol/ha/jaar depositie opgeleverd
● <i>Stankhinder:</i> De verandering in het aantal door stank overbelaste objec- ten zal gebiedsbreed worden berekend	● <i>Bepaling:</i> Berekening van het aantal stankbelaste objecten gebieds- breed door de Alterra-modellen;
● <i>Vermesting:</i> De veranderingen in het niet-plaatsbare mestoverschot en in nutriëntenvrachten naar grond- en oppervlaktewater wor- den berekend.	● <i>Bepaling:</i> De verandering van het niet-plaatbare mestoverschot zal gebiedsbreed worden berekend volgens LNV-protocol. De veranderingen in nutriëntenvracht (N en P) in het opper- vlaktewater en de veranderingen in de nitraatconcentratie in grondwater door veranderend grondgebruik en hydrolo- gische aanpassingen worden berekend (Alterra-modellen, hydrologisch onderzoek);
● <i>De gevolgen voor het watersysteem:</i> Gevolgen van evt. benodigde peilaanpassingen of veran- derde afvoeren door toename verhard oppervlak e.d. wor- den berekend.	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief, nader te bepalen hoe, resulterend in peilver- anderingen (cm), opbrengstdepressies (landbouw), verdro- ging, kwel/wegzijing, wateroverlast (ha, frequentie), etc.
● <i>Energieverbruik:</i> Veranderingen in het gebruik van fossiele brandstoffen worden ingeschat.	● <i>Bepaling:</i> De reductie van het aantal transportbewegingen ten gevol- gen van de ruimtelijke concentratie van landbouwbedrijven en –gronden in de landbouwonwikkelingsgebieden zal worden ingeschat

* Mogelijke maatregelen en voorzieningen op het gebied van de **waterbeheersing** worden beoordeeld op hun effecten voor:

● <i>Identiteit</i> zoals hierboven aangegeven;	● <i>Bepaling:</i> :Zoals hierboven aangegeven
● <i>Vermesting:</i> inlaat van gebiedsvreemd water, aanpassing van de grondwaterregimes, het aanwijzen van overstroomgebieden i.v.m. wateroverlast of de uitstroom van 'gebruikt' water (randmeren!) zal worden doorberekend op de effecten voor de verrijking door nutriënten in grond- en oppervlaktewater;	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief, nader te bepalen hoe, resulterend in grondwaterpeilveranderingen (cm), wateroverlast (ha, frequentie), nutriëntenvrachten (kg), belasting op de randmeren, etc.
● <i>Verdroging:</i> gevolgen als verdroging/vernatting worden bepaald	● <i>Bepaling:</i> Kwantitatief, nader te bepalen hoe, resulterend in grondwaterstandveranderingen (cm)
● <i>Bodemverontreiniging:</i> Maatregelen en voorzieningen welke leiden tot beroering van verontreinigde (water)bodems worden beoordeeld op hun effecten voor de bodemverontreiniging	● <i>Bepaling:</i> Wanneer dit speelt, zal de reductie van het areaal aan verontreinigde waterbodems in lengtematen (km) worden uitgedrukt

- * De alternatieven worden volgens een nog nader te bepalen systematiek kwalitatief beoordeeld op hun bijdragen aan de **sociaal-economische gevolgen**. In het voorontwerp-reconstructieplan zal een sociale paragraaf worden opgenomen. Daarbij zal mogelijk worden stilgestaan bij aspecten als
- * omvang, toegankelijkheid en bereikbaarheid van voorzieningen;
- * kwantiteit en kwaliteit van de infrastructuur;
- * werkgelegenheid.

Dit is nog in ontwikkeling.

4.2 Doelen en doelbereik

Naast de milieueffecten zal bekeken worden of de alternatieven uit het voorontwerp/MER bijdragen aan de beleidsdoelen. Uitgangspunt is dat dit zoveel mogelijk het geval is. Hieronder worden de beleidsdoelen omschreven en wordt aangegeven waar de doelen uit afkomstig zijn. Voor een groot deel gaat het om doelen uit het rijksbeleid of provinciaal beleid. Er zijn echter ook doelen, die de Reconstructiecommissie in oprichting zelf heeft geformuleerd door beleid te vertalen. Steeds gaat het om doelen die uiterlijk in het jaar 2015 moeten zijn gerealiseerd. De Reconstructiecommissie zal het voorontwerpplan zodanig opstellen dat zoveel mogelijk wordt bijgedragen aan de doelen. Er zijn echter ook doelen waarbij het al dan niet realiseren daarvan niet rechtstreeks door de reconstructie kan worden beïnvloed. In deze fase gaat het erom de doelen als inspanningsverplichting in het onderzoek mee te nemen. Pas op basis van de onderzoeksresultaten (milieueffecten en bijdrage aan de beleidsdoelen) kunnen keuzen worden gemaakt. In de fase van het definitieve reconstructieplan zal het uiteindelijk gaan om het formuleren van harde en afrekenbare doelen, waar de verschillende partijen zich aan moeten conformeren. Tijdens de uitvoering zal blijken wanneer of hoeveel eerder die doelen worden gerealiseerd.

Milieu: Stank en ammoniak

Voor stank en ammoniak wordt uitgegaan van de volgende na te streven doelen (2015):

- Ammoniakemissie: als doel voor de emissiereductie gaat de Reconstructiecommissie i.o. uit van het generieke beleid en de maatregelen die daarbij horen. Dit betekent volgens het Nationaal Milieubeleidsplan 3 (NMP3) een reductie van 70% t.o.v. 1980 te bereiken tussen 2000-2005, terwijl vanuit de Europese commissie is voorgesteld dat Nederland de uitstoot moet terugbrengen tot maximaal 128 kton in 2010, hetgeen t.o.v. 1997 een reductie van

32% betekent. Het is nog niet duidelijk of er ook voor dit gebied een ammoniakemissieplafond komt.

- Ammoniakdepositie: de Reconstructiecommissie i.o. gaat streven naar het behalen van de kritische depositiewaarden op voor verzuring gevoelige natuurgebieden (incl. Veluwe): maximaal 600 mol/ha/jr op zeer kwetsbare voor verzuring gevoelige natuur en 1000 mol/ha/jr op kwetsbare voor verzuring gevoelige natuur. Volgens het NMP3 is de maximale depositie op alle voor verzuring gevoelige natuur in 2010 600 mol/ha/jr. Uit analyses en berekeningen (RIVM) is bekend dat dit in 2015 niet haalbaar is, vandaar dat de Reconstructiecommissie dit onderscheid maakt;
- Stank: de Reconstructiecommissie i.o. gaat uit van het generieke beleid: 12% gehinderden in 2000, 0% ernstig gehinderden in 2010 (NMP3) en neemt deze doelen over voor 2015.

Milieu: waterkwaliteit

Uitgegaan wordt van de volgende na te streven doelen (inspanningsverplichting 2015):

- De stikstofconcentratie in het oppervlaktewater is maximaal 1,0 mg/l (streefwaarde uit Vierde Nota Waterhuishouding = NW4);
- De nitraatconcentratie in grondwater is voor drinkwaterwinning maximaal 25 mg NO₃/l (EU-streefwaarde 2000). In de Vierde nota waterhuishouding bedraagt de streefwaarde voor 2010 5,6 N mg/l. Deze waarden zijn in feite identiek. Voor de duidelijkheid wordt daarom alleen de streefwaarde voor de nitraatconcentratie in het grondwater van 25 mg NO₃/l vermeld;
- De concentratie totaalfosfaat in het oppervlaktewater is maximaal 0,05 mg P/l (streefwaarde uit NW4);
- In 2005 voldoen alle riooloverstorten aan de basisinspanning (= opheffen overstortgevaar, Lozingenbesluit WVO). Er vindt in 2015 geen emissie meer plaats uit riooloverstorten die invloed hebben op de kwaliteit van waardevolle wateren;
- In 2005 voldoet elk pand in het buitengebied aan de lozingsnorm uit het lozingenbesluit WVO-huishoudelijke afvalwater;
- Wat betreft totaal-fosfaat in het grondwater wordt gestreefd naar 0,4 mg P/l in zandgebieden en 3,0 mg P/l in klei- en veengebieden (NW4);
- De Reconstructiecommissie i.o. doet voorstellen voor beperking van de emissie vanuit diffuse bronnen.

Milieu: Mest

- Wat betreft bemesting wordt bovenstrooms van kwetsbare natuurgebieden in 2015 gestreefd naar lagere dan de generieke verliesnormen uit het mestbeleid (20 kg fosfaat/ha, en voor grasland 180 tot 140 kg stikstof/ha). Dit wordt door de Reconstructiecommissie verbijzonderd;
- Verder spant de Reconstructiecommissie i.o. zich in voor maatregelen die extra bijdragen aan de reductie van het mestoverschot (niet-plaatsbare fosfaat), bovenop de effecten die door de invoering van het generieke mestbeleid (zoals mestafzetcontracten) autonoom worden gerealiseerd. Dit doel is geformuleerd door de Reconstructiecommissie (2015).

Stiltegebieden:

De Reconstructiecommissie i.o. streeft naar een even groot areaal stiltegebied in 2015 als in 2000.

Watersystemen:

Bij het localiseren van functies wordt rekening gehouden met de onderlinge hydrologische beïnvloeding, zodanig dat de verschillende functies zich ten

opzichte van elkaar duurzaam kunnen ontwikkelen. Uitgegaan wordt van de volgende na te streven doelen (2015):

- Bovenop het provinciale beleid om te komen tot natuurherstel en verduurzaming van waterwinning door o.a. reductie of verplaatsing van grondwateronttrekkingen, streeft de Reconstructiecommissie i.o. naar compensatie van de verdrogingeffecten van de resterende winningen (doel geformuleerd door Reconstructiecommissie);
- Ten behoeve van het zekerstellen van de mogelijkheden voor waterberging (volgend uit het Waterbeleid 21e eeuw) zoekt de Reconstructiecommissie i.o. naar ca. 2500 ha in het gebied waar onomkeerbare ingrepen (zoals woningbouw) worden tegengaan, daarbinnen wordt ca. 1000 ha ruimtelijk gereserveerd en daarbinnen ca. 500 ha ingericht als waterbergingslocaties. De arealen zijn vooralsnog indicatief en geven een ordegrrootte aan (bron: werkkaarten Waterschap Vallei & Eem, doel geformuleerd door Reconstructiecommissie). In de reconstructie wordt geen taakstelling opgevat voor berging/noodoverloop ten behoeve van de grote rivieren.

Natuur

Uitgegaan wordt van de volgende na te streven doelen (2015):

- Realisatie van 100% van de natte en droge ecologische verbindingzones in 2015 (percentage geformuleerd als inspanningsverplichting door de Reconstructiecommissie, in het verlengde van het Gelderse en Utrechtse beleid);
- Realisatie van tenminste 200 ha bos in 2015 in het ROM-gebied (uit: boslocaties Plan van Aanpak ROM-gebied Gelderse Vallei);
- Realisatie van 4562 ha nieuwe natuur (afkomstig uit begrenzingsplannen Rbon voor het gebied van de Gelderse Vallei en Utrecht-oost);
- Realisatie van de nieuwe natuurdoeltypen op 50% van het areaal (percentage geformuleerd als inspanningsverplichting door de Reconstructiecommissie);
- Realisatie van 4408 ha agrarische natuur (afkomstig uit begrenzingsplannen voor het gebied van de Gelderse Vallei en Utrecht-oost);
- Ontsnippering van 90% van versnipperde natuurgebieden door ophef barrièrewerking en verkleining overbruggingsafstanden;
- Realisatie van één robuuste verbindingzone in 2015 (uit: beleidsvoorstel Natuurbeleid in de 21e eeuw), wanneer de studie op technische en maatschappelijke haalbaarheid tot een positief resultaat leidt; het gaat dan vermoedelijk om aanvullend 1000 tot 1500 ha natuur- en landschapselementen;
- In 2015 streeft de Reconstructiecommissie i.o. naar een reductie van 50% van het areaal verdroogde clusters van de natuurgebieden, die zijn aangegeven op de provinciale verdrogingskaarten 2000 (het huidige beleidsdoel is 40% reductie in 2010 – NW4);
- Voor alle ecologische wateren geldt het handhaven van de huidige situatie of verbetering door plaatselijke maatregelen. Met betrekking tot wateren van het hoogste ecologische niveau geldt voor de lange termijn: veiligstellen en ontwikkelen van de karakteristieke vormen van water en oeverzones en karakteristieke beplanting voor de waternatuur. Uitsluiten van nadelige effecten van menselijk handelen op de kwaliteit en kwantiteit van het water van het hoogste ecologische niveau (Veldbeek).
Met betrekking tot verspreid waardevolle wateren: voor de lange termijn worden deze wateren beschermd door morfologie te behouden en aangepast beheer en onderhoud. Nieuwe lozingen worden geweerd.
- De Reconstructiecommissie i.o. doet voorstellen voor de aanwijzing van nieuwe wateren van het hoogste ecologische niveau.

Landschappelijke en ruimtelijke kwaliteit

Uitgegaan wordt van de volgende na te streven doelen (2015):

- Versterking van het areaal aan landschapselementen met 200 ha (Bron: Landschappelijk Raamwerk Gelderse Vallei);
- Reductie van de verstening in het buitengebied door sloop van 50% van de ten gevolge van bedrijfsbeëindiging vrijkomende agrarische gebouwen (percentage geformuleerd als inspanningsverplichting door de Reconstructiecommissie);
- Behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden en behoud van belangrijk aardkundige waarden in het gebied (Nota Belvedere, beleidsnota over de relatie cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting).

Landbouw

Voor de landbouw worden de volgende na te streven doelen geformuleerd (2015):

- De reconstructie zorgt ervoor dat de bedrijven, die nu groter zijn dan 70 NGE en waarvan de ondernemersleeftijd/opvolgingssituatie zodanig is dat deze ook in 2015 voldoende continuïteitsperspectieven hebben, voldoende ontwikkelmogelijkheden hebben om door te groeien met gemiddeld 2% per jaar (streefbeeld in 2015: 100 NGE en meer). Dit doel is geformuleerd door de Reconstructiecommissie;
- De Reconstructiecommissie i.o. streeft naar biologische grondgebonden bedrijven op 10% van het areaal en naar biologische intensieve veehouderij-bedrijven voor 5% van het aantal dieren. Dit percentage is geformuleerd als inspanningsverplichting door de Reconstructiecommissie, voortvloeiend uit het beleidsdoel '10% van het areaal is biologische landbouw' (Beleidsnota biologische landbouw 2001-2004);
- De Reconstructiecommissie i.o. bevordert verdere ketenvorming in het agro-complex door voorlichting en onderzoek (aangezien het hier om marktwerking gaat wordt hierbij geen meetbaar doel gesteld);
- Bij grondgebonden bedrijven streeft de Reconstructiecommissie i.o. naar huiskaveloppervlaktepercentages van 60 tot 80%, maximaal 2 à 3 kavels per bedrijf, maximaal 5 km rijafstand; bij niet-grondgebonden bedrijven naar max. 2 kavels (doelen ontleend aan CLC-nota 'Basisinrichting');
- Voor de drooglegging van de cultuurgrond streeft de Reconstructiecommissie i.o. naar grondwatertrap III tot V, en II* voor veengronden (doelen ontleend aan CLC-nota 'Basisinrichting');
- Voor verbredingsactiviteiten op agrarische bedrijven is de minimale economische omvang van deze activiteiten 10 NGE (dit om het duurzaam te laten zijn, doel geformuleerd door de Reconstructiecommissie);

Recreatie

In de reconstructie wordt gestreefd naar de volgende doelen (hieronder zijn algemene doelen uit het provinciale recreatieve beleid door de Reconstructiecommissie vertaald naar meetbare doelen en inspanningsverplichtingen voor 2015):

- Er wordt gezocht naar 300 – 500 ha locatie voor uit de Veluwe en de Heuvelrug te verplaatsen campings/verblijfsrecreatie (bron: overleg met projectteam Veluwe, situatie Heuvelrug nog in onderzoek).
- Er wordt voor de bestaande campings gezocht naar een toename van ca. 100 tot 300 ha in het areaal (kwaliteitsverbetering).
- Er wordt gezocht naar 50 tot 150 ha voor nieuwe campings/verblijfsrecreatie;
- Er worden routestructuren versterkt in witte gebieden; prioriteit bij stedelijk uitloopgebied;

- Onveilige verkeerssituaties gesaneerd;
- Er worden 3 transferia t.b.v. Veluwe en Utrechtse Heuvelrug aangelegd met ca. 200 parkeerplaatsen en voorzieningen;
- De oppervlakte dagrecreatieterreinen wordt verdubbeld (Ede, Zeumeren, stedelijke uitloop, etc.);
- En komen 5 keer zoveel op recreatie en toerisme georiënteerde bedrijven (verblijf, horeca, attracties, detailhandel, agrotourisme, etc.).

MER-alternatievenvergelijkingstabel

In het voorontwerpplan/MER worden uitvoeringsmaatregelen beschreven, die door middel van een tabel met elkaar vergeleken kunnen worden wat betreft hun doelbereik en hun milieueffecten.

Deze tabel zal er ongeveer zo uitzien:

	Doelbereik				Effecten (MER)											
	Milieu: stank en ammoniak	Milieu: waterkwaliteit	Milieu: mest	Watersystemen	Natuur	Landbouw	Landschap/ruimtelijke kw	Recreatie	Identiteit van het landschap	Verstoring/aantasting natuur	Vernippering	Vermesting	Gevolgen voor watersystemen	Mobiliteit	Luchtvaart, verzuring	Stankhinder
Autonome ontwikkeling																
Gebied om te verblijven																
Gebied om te werken																
Het natuurlijke voorop																
Voorkeursalternatief																
Meest milieuvriendelijk alternatief																

Veel besluiten die door overheden reeds genomen zijn, gaan in de reconstructie geëffectueerd worden. De activiteiten in het reconstructieplan zijn dan met andere woorden voortvloeiend uit die besluiten.

Voor een groot deel betreft de reconstructie namelijk het vertalen van overheidsbeleid naar het gebied toe, zodanig dat een plan ontstaat dat niet alleen de overheidsdoelen invult, maar ook aan de streekwensen tegemoet komt.

In de reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht-oost wordt ook geanticipeerd op nog komend beleid – de nog te nemen besluiten.

Hier worden de relevante besluiten van rijk en provincie op een rijtje gezet en wordt doorgekeken naar de besluiten die nog komen.

Rijk – genomen relevante besluiten

- * Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
- * Structuurschema Groene Ruimte
- * Natuurbeleidsplan
- * Vierde Nota Waterhuishuiding
- * Nationaal Milieubeleidsplan 3
- * Wet Milieubeheer
- * Besluit Milieueffectrapportage
- * Structuurschema Verkeer en Vervoer
- * Herstructureringswet
- * Interimwet Ammoniak en Veehouderij
- * Meststoffenwet, MINAS
- * Lozingenbesluit
- * Habitat- en Vogelrichtlijngebieden
- * Regeling Beëindiging Veehouderijtakken
- * Kaderregeling Reconstructieprojecten
- * Stimuleringsregeling Gebiedsgericht Beleid
- * Programma Beheer
- * Nota Belvédère
- * Architectuurnota
- * Fiscale stelselherziening
- * Plan van Aanpak Gelderse Vallei
- * AmvB Huisvesting

Rijk - te nemen relevante besluiten:

- * Reconstructiewet
- * Wet stankemissie veehouderijen in landbouwonwikkelings- en verwevingsgebieden
- * Wet Ammoniak en Veehouderij
- * Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur
- * Waterbeleid 21e eeuw
- * Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening
- * Integrale aanpak mestbeleid
- * Structuurschema Groene Ruimte 2
- * Nationaal Milieubeleidsplan 4

Provincies – genomen relevante besluiten:

Utrecht:

- * Koepelnotitie fysieke leefomgeving (1998)
- * Sociale cohesie, Handvat voor integraal beleid, toegevoegd hoofdstuk Koepelnotitie fysieke leefomgeving (2001)
- * Streekplan Provincie Utrecht (1994), 1e partiële herziening (1998) en 2e partiële herziening (1999)
- * 3e partiële herziening streekplan Utrecht – Ruimte voor ruimte (2000)
- * Beleidsplan Natuur en Landschap provincie Utrecht (1992)
- * Werkdocument Ecologische Verbindingszones (1993)
- * Plan Veiligstelling Gebieden Ecologische Hoofdstructuur (1996)
- * Beheersgebiedsplan provincie Utrecht (2000)
- * Natuurgebiedsplan Kromme Rijn (2000)
- * Waterhuishoudingsplan provincie Utrecht 1999-2002 (1999)
- * Plan van Aanpak verdrogingsbestrijding (1999), convenant vastgesteld door *
- * Platform verdrogingsbestrijding
- * Plan van Aanpak Diffuse Bronnen (1999), convenant vastgesteld door Platform diffuse bronnen
- * Milieubeleidsplan (1997)
- * Beleidsplan recreatie en toerisme (1994)
- * Economisch beleidsplan Voorzet op maat (1997)
- * Provinciaal Verkeers- en vervoersplan (1995)
- * Besluit van GS tot uitvoering van de "Ruilverkaveling Eemland" (1988)
- * Besluit van GS tot uitvoering van de "Herinrichting Groenraven-Oost" (1998)
- * Ontwerp-uitwerkingsplan grondwaterbescherming tot 2008 (2001)

Gelderland

- * Streekplan provincie Gelderland (1996)
- * Waterhuishoudingsplan provincie Gelderland (1996)
- * Milieubeleidsplan provincie Gelderland (1996)
- * Partiële streekplanherziening op ruimte voor ruimte (dec. 2000)
- * Natuurdoeltypenkaart (juli 2000)
- * Cultuurhistorisch beleid 2001-2004 (2000)
- * Besluit deelname ruimte voor ruimteregeling (2000)
- * Sociaal-economisch beleidsplan tot 2006 (2001)
- * Groene connecties: ecologische verbindingzones
- * Plannen en programma's van gebieds- en landinrichtingscommissies Nijkerk-Putten, Esvelderbeek, Binnenveld-oost.

Provincies - te nemen relevante besluiten:

Utrecht

- * (ontwerp-)reconstructieplan Gelderse Vallei en Utrecht-Oost
- * Provinciale werkkkaart natuurdoeltypen
- * Natuurgebiedsplan Gelderse Vallei
- * Natuurgebiedsplan Utrechtse Heuvelrug
- * Natuurgebiedsplan Eemland
- * Natuurgebiedsplan uiterwaarden van Nederrijn en Lek
- * Provinciale landschapvisie

Gelderland

- * Natuurgebiedsplan Gelderse Vallei
- * Herziening waterhuishoudingsplan
- * Actualisering Gelders Milieuplan
- * Plannen en programma's van gebieds- en landinrichtingscommissies
- * Voorontwerp-reconstructieplan 'Veluwe'
- * voorontwerp-Reconstructieplan 'Gelderse Vallei/Utrecht-oost'
- * Ontwerp-Reconstructieplan 'Gelderse Vallei/Utrecht-oost'
- * Streekplan Utrecht/streekplanherziening t.g.v. reconstructieplan
- * Kaart met natuurgebieden die vanuit ammoniakdepositie extra bescherming verdienen

Waterschappen: – genomen relevante besluiten:

- * Waterbeheersplan Waterschap Vallei & Eem 2000-2004
- * Waterbeheersplan Veluwe 2002-2006
- * Structuurvisie Waterschap Veluwe
- * Plan van aanpak verdrogingsbestrijding Waterschap Vallei & Eem (1998)
- * Plan van aanpak ecologische verbindingzones Gelderse waterschappen (2000)
- * Peilbesluit Arkemheen (2000)

Waterschappen: – te nemen relevante besluiten:

- * Waterbeheersplan Waterschap Veluwe (2001)
- * Waterstructuurvisie Stichtse Rijnlanden (2001)
- * Watervisie Waterschap Vallei & Eem (2001)
- * Peilbesluit Eemland (2002)

Gemeenten – genomen relevante besluiten:

- * Stuctuur- en toekomstvisies
- * Bestemmingsplannen
- * Landschapsbeleidsplannen
- * Ammoniakreductieplannen

Gemeenten - te nemen relevante besluiten:

- * Beeldkwaliteitsplan
- * Bestemmingsplanherziening t.g.v. reconstructieplan.

Bijlage 1: de opdracht

Opdracht van de provincies Gelderland en Utrecht aan de Reconstructiecommissie in oprichting ten behoeve van het reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost d.d. 4 oktober 2000

Inleiding

De colleges van Gedeputeerde Staten van Utrecht en Gelderland hebben de wens om, vooruitlopend op de vaststelling van de Reconstructiewet, reeds te starten met de planvorming in de reconstructiegebieden.

In dit kader verzoeken wij u als Reconstructiecommissie in oprichting ons te adviseren inzake de reconstructie van het reconstructiegebied Gelderse Vallei/Utrecht-oost.

Het betreft hier het gebied dat aan de oost- en zuidkant wordt begrensd door de grens van het huidige plangebied van het ROM-project Gelderse Vallei, aan de noordkant door het Randmeer en aan de zuidwestkant door de zuidwestgrens van het concentratiegebied.

Wij vragen u uw advies in de vorm van een voorontwerp-reconstructieplan in combinatie met een milieueffectrapportage te presenteren.

De ontwerp-wettekst reconstructie concentratiegebieden (1998) heeft als uitgangspunt dat problemen integraal en in onderlinge samenhang dienen te worden aangepakt. Daarnaast wordt benadrukt dat bij de reconstructie de inbreng vanuit de betrokken gebieden (bestuurslagen en maatschappelijke organisaties) van groot belang is.

Onze colleges hechten grote waarde aan een goede invulling van de in de ontwerp-wet voorgeschreven aanpak.

De tijd die de Reconstructiecommissie vanuit de ontwerp-Reconstructiewet voor planvorming is gegeven, is negen maanden. Dit is in vergelijking met bijvoorbeeld het gebruikelijke tijdsbestek voor de opstelling van een landinrichtingsplan krap bemeten. Wij onderschrijven de wens om te komen tot een snelle planvorming, maar constateren hierbij een spanning tussen enerzijds snelheid in planvorming en anderzijds de wens tot integraliteit en draagvlak. Om deze reden hebben wij besloten om de resterende tijd tot de definitieve vaststelling van de wet optimaal te benutten. Dit heeft geleid tot de keuze om, reeds voorafgaand aan het van kracht worden van de wet, met een Reconstructiecommissie in oprichting een start te maken met de planvorming. De zo te creëren extra tijd voor de planvorming zal naar onze overtuiging direct ten goede komen aan de kwaliteit van de begrippen integraliteit, gezamenlijke inbreng en draagvlak.

Onze colleges hechten er groot belang aan bij deze planvorming de ervaringen van het gebiedsgericht beleid tot nu toe te benutten. De resultaten van de evaluatie van het ROM-project Gelderse Vallei en de evaluatie van het gebiedsgericht beleid in Gelderland kunnen hiervoor worden benut. Uit beide evaluaties komt de sterke behoefte aan heldere beleidskaders en afrekenbare doelen naar voren.

Door onze keuze om vóór de vaststelling van de Reconstructiewet reeds met planvorming te beginnen, kan in deze opdracht nog geen volledige helderheid worden geboden aangaande alle beleidskaders, doelen en de beschikbaarheid van middelen en instrumenten. Tijdens de planvorming zal een aantal belangrijke dossiers nog in ontwikkeling verkeren. Dit vergt een bijzondere opstelling en inzet van de commissie. Een intensieve en zorgvuldige communicatie tussen commissie en overheden enerzijds en commissie en streek anderzijds is in een dergelijke situatie cruciaal. Wij willen u vragen de in het reconstructiegebied opererende gebiedscommissies op een lager schaalniveau bij de voorontwerp-planvorming een adviesrol te geven.

Wij zullen als provincies in elk geval intensief met u communiceren over de beleidsontwikkelingen op landelijk en provinciaal niveau.

Op grond van de ontwerp-Reconstructiewet hebben de provincies een registrerrol. Wij vullen deze rol zodanig in dat uw commissie i.o., op grond van de Provinciewet, kan worden beschouwd als een adviescommissie aan ons college. Wij vragen u ons een advies uit te brengen in de vorm van een voorontwerp-reconstructieplan. Beide provincies bieden aan op uw verzoek ambtelijke adviseurs aan uw commissie toe te voegen. Met name bij de implementatie van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van beleidskaders, middelen etc. kunnen deze adviseurs een belangrijke rol binnen uw commissie vervullen. De opstelling en derhalve de inhoud van het plan, passend binnen onze provinciale kaders, beschouwen wij echter als uw verantwoordelijkheid. Wij stellen u hiervoor adequate ambtelijke en facilitaire ondersteuning ter beschikking.

Wij willen u vragen ons regelmatig op de hoogte te stellen van de voortgang in het planproces en wij stellen ons voor naar aanleiding daarvan periodiek bestuurlijk met u te overleggen.

De vaststelling van het uiteindelijke reconstructieplan is volgens de ontwerp-Reconstructiewet onze verantwoordelijkheid.

De opzet en samenstelling van uw commissie is, uitgaande van de huidige inzichten, zodanig gekozen dat bij vaststelling van de reconstructiewet de commissie naadloos kan overgaan in een formele Reconstructiecommissie. De formele Reconstructiecommissie zal worden voorzien van een formele opdracht voor de opstelling van een reconstructieplan. Met het voorontwerpplan in de hand zijn wij er van overtuigd dat de dan nog ter beschikking staande negen maanden voldoende zullen zijn om het voorontwerp om te vormen tot een integraal, samenhangend en terdege met de streek gecommuniceerd reconstructieplan.

A. De opdracht in hoofdlijnen

Inhoud plan

Het door u op te stellen voorontwerp-reconstructieplan dient te bevatten:

- * een analyse van de bestaande situatie;
- * een visie met een ontwikkelingsperspectief;
- * een doorvertaling van de visie naar uitvoeringsmaatregelen alsmede een raming van de totale kosten, gerelateerd aan de voor reconstructie beschikbare middelen;
- * een overzicht van de zaken welke nader uitgewerkt moeten worden.

Het reconstructieplan dient volgens de ontwerp-Reconstructiewet invulling te geven aan beleidsdoelen c.q. de verbetering op het gebied van:

1. ruimtelijk en veterinaire beleid;
2. milieubeleid;
3. waterbeleid;
4. natuur en landschapsbeleid;
5. landbouw;
6. recreatie;
7. infrastructuur;
8. woon-, werk- en leefklimaat;
9. economische structuur.

Een uitgebreide opdrachtschrijving voor het voorontwerp-reconstructieplan volgt hierna.

Wij vragen u om in het plan voorstellen te doen, die zichtbaar maken hoe de reconstructiedoelen, zoals genoemd in de Rijksuitgangspunten bij de ontwerp-Reconstructiewet, in de planperiode van 12 jaar gehaald kunnen worden. Het plan bevat derhalve voorstellen om de veelzijdige problematiek in samenhang aan te pakken, zowel in de visie als in de uitvoeringsmaatregelen. Wij vragen u daarbij tevens, zo nodig, over de grenzen van het gebied heen te kijken (relatie met omliggende gebieden).

Wij gaan er van uit dat het voorontwerp-reconstructieplan tevens een gewijzigd Plan van Aanpak voor de Gelderse Vallei met het oog op de B-periode inhoudt. De visie dient gebaseerd te worden op de nieuwste beleidsvoorstellen op het gebied van mest, stank, ammoniak, ruimtelijke ordening en ruimte voor ruimte, zoals vastgelegd in het Pact van Brakkenstein, alsmede op het huidige en geactualiseerde beleid (zowel landelijk als provinciaal) op het gebied van natuur, water, landbouw, milieu, landschap etc.

Een aantal beleidskaders is nog in ontwikkeling. Wij streven ernaar u zo snel mogelijk helderheid te verschaffen zodat de jongste beleidsontwikkelingen direct in het voorontwerpplan kunnen worden geïmplementeerd (bij de verschillende beleidsthema's in het vervolg wordt daar nog op teruggekomen).

De voorstellen in uw plan dienen gerelateerd te worden aan de beschikbare middelen. U mag er van uit gaan dat er voor de reconstructie extra middelen beschikbaar zullen worden gesteld. Op dit moment is echter nog niet duidelijk hoeveel en welke middelen er voor reconstructie beschikbaar komen. Wij gaan er vanuit dat, evenals de beleidskaders, de beschikbaarheid van middelen in de periode tot het van kracht worden van de wet, gaandeweg concreter zal worden. Wij zullen daarover intensief blijven communiceren, zowel met het Rijk als met u.

Mer

Volgens de ontwerp- Reconstructiewet is het reconstructieplan mer-plichtig. Wij zullen dan ook als formeel initiatiefnemer en bevoegd gezag een mer-procedure opstarten.

Het door u op te stellen voorontwerpplan dient in dit licht zodanig te worden opgesteld dat het gelijktijdig als milieueffectrapport kan functioneren. In concreto betekent dit dat in het voorontwerpplan meerdere varianten, waaronder een "meest milieuvriendelijk alternatief", dienen te worden uitgewerkt. Voorts dient het plan inzicht te bieden in de effecten van de voorgestelde planmaatregelen op de toestand van het milieu.

Een mer-procedure wordt opgestart met het aanbieden van een startnotitie aan de commissie mer. In de startnotitie worden de voorgenomen activiteiten in grote lijnen weergegeven en worden de mogelijke milieueffecten geschetst. De commissie mer stelt op basis van deze startnotitie een advies voor richtlijnen op. Onze colleges stellen definitieve richtlijnen vast, waaraan het milieueffectrapport dient te voldoen.

Wij vragen u als Reconstructiecommissie i.o. om op korte termijn een concept-startnotitie mer op te stellen en als advies aan ons aan te bieden.

Procedure

Tot de definitieve vaststelling van de Reconstructiewet blijft u een Reconstructiecommissie in oprichting. In die hoedanigheid functioneert u als een adviescommissie aan de colleges van Gedeputeerde Staten van beide provincies.

Zodra de Reconstructiewet in werking treedt zullen wij, op basis van de dan geldende wettekst, overgaan tot een definitieve installatie van een Reconstructiecommissie. Deze commissie zal van ons een op de vastgestelde wet gebaseerde opdracht ontvangen voor de opstelling van een ontwerp-reconstructieplan. Wij gaan er van uit dat deze commissie qua samenstelling gelijk zal zijn aan de

Reconstructiecommissie in oprichting, behoudens onverhoopte wijzigingen in de definitieve wet ten opzichte van de ontwerp-wettekst. Met hetzelfde voorbehoud gaan wij, voor wat betreft de opdracht, uit van een geactualiseerde versie van onderhavige opdracht.

In deze opzet zou het nu op te stellen voorontwerpplan, bij het van kracht worden van de Reconstructiewet, naadloos, door een commissie van gelijke samenstelling, kunnen worden uitgewerkt tot een ontwerpplan.

Proces

“Integraal” en “gezamenlijk” zijn sleutelbegrippen in de ontwerp-Reconstructiewet. Om deze begrippen ook daadwerkelijk inhoud te geven gaan wij uit van een interactief proces.

De voorwaarde voor een dergelijk proces is een voortdurende actieve betrokkenheid van alle relevante partijen. Dat betekent daadwerkelijk meedenken en actief inbreng leveren. Niet beperkt tot het eigen terrein maar nadrukkelijk ook daarbuiten. Alleen op deze wijze kunnen creatieve ideeën en oplossingen groeien en draagkracht verwerven, zonder dat ze voor hun wasdom worden afgeschoten.

Een voorwaarde voor actieve betrokkenheid van alle relevante partijen is gedeelde verantwoordelijkheid.

Interactieve planvorming is niet zozeer een nieuw instrument maar meer een werkwijze die van het begin af aan moet zijn geïntegreerd in de aanpak. Een dergelijke aanpak vraagt om een deskundige en systematische aanpak. Voor de opzet en begeleiding van een dergelijke aanpak zijn wij graag bereid de benodigde (communicatie-)deskundigheid en middelen aan u beschikbaar te stellen.

Tijdpad

Bij de aanpak van de werkzaamheden staat voorop dat voor het gehele planvormingsproces slechts een beperkte tijd beschikbaar is. Op het moment dat de Reconstructiewet van kracht wordt, willen wij zo snel mogelijk met de definitieve opdracht voor een ontwerp-reconstructieplan verder, op basis van het door u geleverde voorontwerpplan. Voor de definitieve planvorming rest dan nog 9 maanden.

De tijdsdruk in combinatie met de beleidsontwikkeling op diverse cruciale reconstructie-thema's heeft tot gevolg dat in dit (voorontwerp-)planvormingsproces niet alle thema's tot in detail kunnen worden uitgewerkt. Waar mogelijk vragen wij u echter nadrukkelijk aandacht te besteden aan het zo concreet mogelijk vertalen van de beleidsdoelen naar taakstellende (afrekenbare)doelen en de resultaten in uw advies op te nemen.

Graag ontvangen wij van u op korte termijn een projectplan, waaruit blijkt hoe u binnen de gestelde randvoorwaarden tot een voorontwerpplan wilt komen.

B. Uitgebreide opdrachtoomschrijving

Volgens de ontwerp-Reconstructiewet moet het reconstructieplan voldoen aan de volgende eisen:

- * het plan bestrijkt een tijdshorizon van 12 jaar;
- * het plan is gebaseerd op de door ons aangegeven aanduiding van de grenzen van het reconstructiegebied;
- * het plan bevat een beschrijving van de bestaande toestand van de aspecten in paragraaf A genoemd (punten 1 t/m 9);
- * het plan bevat een overzicht van de te treffen maatregelen en voorzieningen, alsmede een raming van de totale kosten voor de uitvoering van de maatregelen en voorzieningen;

- * het plan bevat een aanduiding van de te verwerven onroerende zaken;
- * het plan bevat een aanduiding voor welke delen van het plangebied artikel 27 (rechtstreekse doorwerking in streek- en bestemmingsplannen) van toepassing zal moeten zijn;
- * het plan geeft aan welke zaken nog verder uitgewerkt moeten worden.

Wij willen u vragen om in het voorontwerpplan al zoveel mogelijk voor te sorteren op deze eisen.

Wij vragen uitdrukkelijk om een integraal plan, dat een kwaliteitsimpuls aan het gehele gebied zal geven (ruimte, natuur en milieu, werk, leefbaarheid). Wij gaan er daarbij van uit dat er invulling gegeven wordt aan het concept van integrale zonering, waarbij de krimp- of extensiveringsgebieden (ook bevattend de kern-randzones), de plafond- of verwevingsgebieden en de landbouwontwikkelingsgebieden worden aangegeven. Wij vragen u hierbij in beginsel zoveel mogelijk aan te sluiten bij de gebiedscategorieën uit de streekplannen. Bovendien vragen wij u de watersysteembenadering als basis voor de planvorming te hanteren. Onder deze voorwaarden wordt hieronder per (sectoraal/thematisch) onderdeel de opdracht nader omschreven.

Ad 1: ruimtelijk en veterinair beleid

Ruimtelijk beleid

Integrale zonering

Wij vragen u in het voorontwerpplan invulling te geven aan het concept van integrale zonering (zie hierboven), voortbouwend op de hoofdlijnen uit de huidige streekplannen.

Ruimte voor ruimte en vrijkomende agrarische bebouwing

Als provincies zullen wij in onze partiële streekplanherzieningen invulling geven aan het concept 'ruimte voor ruimte', gekoppeld aan de Beëindigingsregeling Veehouderijbedrijven.

Voorts geven wij aan waar welke gebruiksmogelijkheden voor vrijkomende agrarische gebouwen zijn toegestaan. In Utrecht krijgt dit beleid gestalte in de wijziging van de Handleiding Bestemmingsplannen buitengebied.

Ten aanzien van deze aspecten zien wij derhalve geen taak voor uw commissie.

Ruimtelijke kwaliteit

Wij vragen u in het plan knelpunten te analyseren ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit en voorstellen te doen hoe deze kwaliteit behouden kan blijven of worden bevorderd.

Veterinair beleid

De opdrachtformulering betreffende varkensvrije zones wordt tot nader orde uitgesteld.

Ad 2: milieubeleid

Vooropgesteld zij dat wij u willen vragen de milieudossiers in onderlinge samenhang te bezien en deze samenhang ook uitdrukkelijk te betrekken bij de integrale zonering en de daaraan gekoppelde samenhangende voorstellen voor maatregelen. Op die wijze kan gezocht worden naar een combinatie van maatregelen die het hoogste milieurendement oplevert. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het laten samenvallen/overlappen van de extensiveringszone en een mogelijk daaraan gekoppelde bedrijfsverplaatsingsregeling met nitraatgevoelige droge zandgronden.

Ammoniak

Als provincies zullen wij de hoogte van het ammoniakemissieplafond voor het plangebied bepalen op basis van het landelijk emissieplafond dat door het Rijk wordt vastgesteld. Bovendien verstrekken wij u als provincies kaarten, waarop de meest kwetsbare en kwetsbare voor verzuring gevoelige bestaande bos- en natuurgebieden (van vóór mei 1988) zijn aangegeven (de zogenoemde A- en B-gebieden).

Uitgaande van deze kaarten, het Pact van Brakkenstein en het wetsvoorstel dat daarop is gebaseerd, eind juni naar de Raad van State zal worden verstuurd, willen wij u vragen in het plan voorstellen te doen voor de ligging van de in te stellen extensiveringszone. Hierbij kunt u zo nodig de beschermde status van één of meer kwetsbare gebieden (B) opheffen op voorwaarde dat compensatie wordt geboden door een betere bescherming van andere kwetsbare gebieden dan wel de aanwijzing van andere voor verzuring gevoelige gebieden als kwetsbaar (B-)gebied. In de meest kwetsbare A-gebieden met een minimale zone van 250 meter zal in elk geval een uitbreidings- en vestigingsverbod voor veehouderijbedrijven gaan gelden, met uitzondering van extensieve grondgebonden bedrijven. Daarnaast vragen wij u, zo nodig (uitgaande van het samenhangende maatregelen-pakket uit het gehele reconstructieplan) voorstellen te doen voor aanvullende regelgeving/maatregelen in de verschillende zones (krimpgebieden, verwevings- of plafondgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden). Dit, opdat het gehele reconstructieplan voldoet aan de voorwaarde betreffende ammoniak uit het Pact van Brakkenstein. Dat wil zeggen dat het plan, tezamen met generieke maatregelen, dient te leiden tot een substantiële reductie van de emissie op het schaalniveau van het betrokken reconstructiegebied en dat tevens een substantiële reductie van de depositie op elk van de te beschermen natuurgebieden wordt gerealiseerd. Wij vragen u daarom de gevolgen van de in het plan voorgestelde maatregelen voor ammoniak kwalitatief en kwantitatief te bepalen en ervoor te zorgen dat de planvoorstellen voldoen aan de doelstellingen. De milieueffectrapportage vormt hierbij het kader.

Stank

Wij vragen u in het plan een uitwerking op kaart te maken van de stankzonering. De afspraken die daarover in het Pact van Brakkenstein zijn gedaan en de vertaling daarvan in een wetsvoorstel dat in juni naar de Raad van State zal worden verzonden vormen hierbij het uitgangspunt. Tevens vragen wij u om de kernrandzones op kaart uit te werken. Wij vragen u vervolgens op basis hiervan maatregelen en voorzieningen voor te stellen voor de reductie van het aantal stankgehinderten en de effecten daarvan te bepalen (mer).

Mest

Wij vragen u om voorstellen te doen voor maatregelen die bijdragen aan de vermindering van het niet-plaatsbaar mestoverschot (denk aan mestverwerking op regionaal niveau).

Nitraat

Als het kabinetsvoorstel voor toekomstige scherpere MINAS-normen voor de droge zandgronden (generiek) door de EU zal worden geaccepteerd en er door het Rijk hiervoor extra middelen beschikbaar worden gesteld, willen wij u vragen in uw plan voorstellen te doen voor projecten die erop gericht zijn om het voor agrariërs beter mogelijk te maken aan deze scherpere normen te voldoen. Als er daarenboven door het Rijk aanvullend nitraatbeleid wordt geformuleerd en van middelen voorzien, willen wij u vragen stimuleringsmaatregelen voor te stellen gericht op de vermindering van de nitraatuitspoeling in nitraatgevoelige droge zandgronden en intrekgebieden. Te denken valt daarbij aan boerderijverplaat-

sing en extensiever landgebruik. Wij vragen u tevens de effecten van deze maatregelen te bepalen (mer).

Fosfaat

Als er door het Rijk beleid wordt vastgesteld voor fosfaatdoorslaggevoelige gronden en hier middelen voor beschikbaar komen, willen wij u vragen voorstellen te doen voor maatregelen ter vermindering van de fosfaatdoorslag in deze gebieden. Tevens vragen wij u de effecten van deze maatregelen te bepalen (mer).

Ad 3: waterbeleid

Wij vragen u in het plan voorstellen te doen voor noodzakelijke/gewenste waterhuishoudkundige maatregelen. Het huidige waterbeleid, vastgelegd in de provinciale waterhuishoudingsplannen, de provinciale Plannen van aanpak verdrogingsbestrijding respectievelijk diffuse bronnen, de waterbeheersplannen van de waterschappen en de waterkansenkaart, is hierbij uitgangspunt. Wij denken aan voorstellen in het kader van verdrogingsbestrijding, beekherstel, ecologische verbindingzones, het benutten van afkoppel-, retentie- en overstromingsmogelijkheden alsmede maatregelen gericht op de verbetering van de waterkwaliteit. Met het oog op de gewenste waterkwaliteitsverbetering vragen wij u mogelijke maatregelen in beeld te brengen ter vermindering van emissies naar het grond- en oppervlaktewater. Hierbij denken wij aan de emissies van nutriënten en bestrijdingsmiddelen vanuit de landbouw (diffuse lozingen) en de emissies van huishoudelijk afvalwater door ongerioleerde percelen of via overstorten.

Om tot afgewogen keuzen voor een uitvoeringsprogramma te kunnen komen dient het milieurendement van de mogelijke maatregelen helder in beeld te worden gebracht. Dit mede in relatie tot de verwachte effecten van generiek beleid, zoals MINAS, het Meerjarenplan Gewasbescherming, de AMvB open teelten en de AMvB huishoudelijk afvalwater. Daarbij kunnen wij ons voorstellen dat vanuit de integrale doelstellingen van het totale plan in bepaalde deelgebieden een aanvulling op of versnelling van het generieke beleid gewenst is.

Ad 4: natuur- en landschapsbeleid

De gewenste natuurdoeltypen voor de verschillende onderdelen van de EHS zijn vastgelegd in respectievelijk de natuurdoeltypenkaart van de provincie Gelderland en de werkkaart natuurdoeltypen van de provincie Utrecht. De begrenzing van de EHS en de toegekende natuurdoeltypen vormen tezamen de basis voor de natuurgebiedsplannen, plannen agrarisch natuurbeheer en landschapsgebiedsplannen, die door de provincies worden opgesteld en door onze colleges van GS worden vastgesteld.

Met het oog op de opstelling van deze plannen, vragen wij u het volgende:

het verkennen van de knelpunten die zich voordoen bij de realisering van de EHS volgens de huidige vastgestelde begrenzingenplannen en het doen van voorstellen die daar een oplossing voor bieden;

het aangeven van de mogelijkheden om in het reconstructiegebied de participatie van particulieren in het natuurbeheer op basis van het programma Beheer te bevorderen;

het doen van voorstellen voor de concrete uitwerking van de ecologische verbindingzones conform de systematiek van de Gelderse nota 'Groene Connecties' en het Utrechts Werkdocument ecologische verbindingzones;

het doen van voorstellen voor de begrenzing van de nog 'zwevende' hectares reservaat- en natuurontwikkelingsgebied in het Utrechtse deel van de Gelderse Vallei. De oorspronkelijke ecologische doelen zijn hierbij uitgangspunt;

een nadere uitwerking te maken van het Landschappelijk Raamwerk voor de Gelderse Vallei en voorstellen te doen voor realisatie van boslocaties, zoals genoemd in het Plan van Aanpak Gelderse Vallei.

Wij vragen u hierbij specifiek aandacht voor de landgoederensituatie in het reconstructiegebied.

Uitgangspunt voor de wijze van verwerven van gronden in de Gelderse Vallei vormt het concept-aankoopstrategieplan, dat op korte termijn door onze colleges van GS zal worden vastgesteld.

Ad 5: Landbouw

Wij vragen u in het plan een heldere toekomstgerichte visie op de landbouw op te nemen, uitgaande van de milieuregelgeving en mede in het licht van overige maatschappelijke ontwikkelingen. Op kaart en in tekst duidt u de ontwikkelingsperspectieven voor de landbouw aan (zowel grondgebonden als intensieve veehouderij), gerelateerd aan de verschillende zones. Wij vragen u hierbij ook nadrukkelijk de problematiek van de landgoederen te betrekken.

Bovendien vragen wij u hierbij aandacht te besteden aan de vraag hoe de landbouw op duurzame wijze als drager en versterker van landschappelijke kwaliteiten kan blijven functioneren, gezien het grote belang voor het landelijk gebied en het imago van de landbouw.

Tot slot vragen wij u aan te geven welke maatregelen naar uw mening noodzakelijk of gewenst zijn om de huidige en te verwachten ontwikkelingen in de landbouw, mede onder invloed van wijzigingen in de regelgeving, in goede banen te geleiden (flankerend beleid).

Ad 6: Recreatie

Wij vragen u in het plan een analyse te geven van de behoeften en potenties op recreatief en toeristisch gebied. Uw plan bevat maatregelen gericht op verhoging van de toeristische aantrekkingskracht van het landelijk gebied, uitgaande van de provinciale kaders. Wij denken daarbij aan innovatie en verbetering van de kwaliteit van onder andere de verblijfsrecreatie, routestructuren, (openbare) voorzieningen en ondernemerschap. Wij stellen ons hierbij een conceptgerichte uitwerking voor waarbij samenwerking, productontwikkeling en promotie kernwoorden zijn. Dit alles met inachtneming van de draagkracht van de huidige functies en passend binnen de specifieke identiteit van het gebied.

Ad 7. Woon-, werk- en leefklimaat

Wij vragen u ook de kwaliteit van het woon-, werk- en leefklimaat in het reconstructiegebied in uw plan te betrekken. Wij denken hierbij met name aan de situatie in het landelijk gebied en de kleine kernen. Daarbij moet het gaan om duidelijk aan de overige reconstructiedoelen gerelateerde thema's.

Te denken valt aan flankerende maatregelen voor stoppers of voor agrarische bedrijven in een veranderingsproces. Naast maatregelen die zich richten op de directe gevolgen van de reconstructie, vragen wij u ook aandacht te schenken aan maatregelen die in bredere zin van belang zijn voor de leefbaarheid in het landelijk gebied en de kleine kernen. Te denken valt aan de beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen en activiteiten, rekening houdend met te verwachten demografische ontwikkelingen (leeftijd, sociale opbouw, vestiging/vertrek). Ook thema's als verkeersveiligheid (recreatieverkeer tussen agrarisch verkeer of sluiptverkeer) en recreatie dicht bij huis (recreatieve voorzieningen voor lokale bevolking) kunnen in het plan worden betrokken en worden voorzien van concrete voorstellen.

Ad 8: Economische structuur en werkgelegenheid

De provinciale visie op de economische ontwikkeling is weergegeven in de streekplannen en uitwerkingen hiervan. In Gelderland is dit beleid uitgewerkt in het Sociaal Economisch Beleidsplan (SEB).

Wij vragen u, met het provinciale beleid als uitgangspunt, uw visie te geven op

de wijze waarop de regionale economie in het buitengebied en rond kleine kernen zou kunnen worden behouden en versterkt. Wij vragen u voorstellen te doen voor maatregelen om de diversificatie van de economische dragers te bevorderen. Wij denken hierbij aan maatregelen voor duurzame marktverbreiding van landbouwbedrijven alsmede voor activering van het lokale MKB tot innovatie van bestaande werkwijzen, producten en technieken.

Aanvullingen op de opdracht (d.d. augustus 2001)

Veterinair beleid

LNV, VROM, de bestuurders van de vijf reconstructieprovincies en de VNG hebben de volgende uitgangspunten met betrekking tot varkensvrije zones bevestigd (bestuurlijk overleg Reconstructie dd. 21.02.2001 en Platform Reconstructie (semi-bestuurlijk) dd. 26.04.2001):

- er komen geen varkensvrije zones buiten het concentratiegebied;
- er worden buiten het concentratiegebied harde, afsluitbare grenzen aangegeven, die, tezamen met aansluitende varkensvrije zones binnen het concentratiegebied, een afsluitbaar compartiment kunnen vormen;
- het totale concentratiegebied, en niet elk reconstructieplangebied afzonderlijk, moet worden opgedeeld door middel van varkensvrije zones;
- de varkensvrije zones, binnen het concentratiegebied, maken onderdeel uit van een verwevings- of extensiveringsgebied.

Voor het concentratiegebied Oost betekent dit dat een varkensvrije zone over de IJssel en het Pannerdensch Kanaal het gebied in twee grote compartimenten opdeelt.

Voor het reconstructiegebied Gelderse Vallei en Utrecht-oost betekent dit dat, beginnend aan de westkant, gekozen kan worden voor afsluitbare grenzen over de A27 tot aan het Amsterdam-Rijnkanaal, dan het Amsterdam-Rijnkanaal tot aan de Rijn en dan de Rijn verder volgend. Aan de noordkant kunnen de Randmeren functioneren als fysieke buffer en afsluitbare grens.

Daarnaast vormen zowel de Veluwe als de Utrechtse Heuvelrug in hun huidige toestand ook een buffer tegen verspreiding van de varkenspest. Er hoeft dus in het reconstructiegebied Gelderse Vallei en Utrecht Oost geen varkensvrije zone te komen. Wij vragen u hiermee rekening bij de planvorming.

Waterbeleid

Wij vragen u aanvullend voorstellen te doen voor de regionale uitwerking van de startovereenkomst 'waterbeleid 21e eeuw':

- gestreefd wordt naar een integrale benadering van wateroverlast, watertekort (o.a. verdroging) en waterkwaliteit. Deze watersysteembenadering betekent grofweg: Voorkom afwenteling. Houdt water zo lang mogelijk vast, zorg vervolgens voor berging pas dan voor afvoer. Werk vanuit stroomgebieden naar oplossingen. Streef naar zelfregulerende watersystemen. Kies liever voor ruimtelijke, natuurlijke oplossingen dan technische oplossingen. Streef naar efficiënt en effectief 'hergebruik' van water. Dit leidt tot wateropgaven per deelstroomgebied, die in het reconstructieplan worden uitgewerkt;
- het voorontwerpplan/MER brengt de watereffecten van de alternatieven dusdanig in beeld dat eenvoudig een 'watertoets' kan worden uitgevoerd. Het rijk

stelt richtlijnen op voor de watertoets. Zodra die gereed zijn, zullen wij u daarover informeren.

- de inhoudelijke en procesmatige afstemming over de uitwerkingen van waterbeleid in de 21e eeuw zal doorlopend plaatsvinden.

Ammoniakbeleid

Zodra de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel Ammoniak en veehouderij heeft plaatsgevonden, zullen wij de opdracht aan u op dit onderdeel definitief maken.

Bijlage 2: meetbare doelen

In onderstaande tabel is de opdracht van de provincies vertaald naar zoveel mogelijk meetbare doelen, voorzover dat mogelijk is. Veel doelen zijn ontleend aan het beleid, dat gepresenteerd is in hoofdstuk 5. Er zijn echter ook doelen die de Reconstructiecommissie in oprichting zelf heeft geformuleerd door beleid te vertalen. In paragraaf 4.2 wordt dit toegelicht, ook wanneer de na te streven doelen afwijken van de beleidsdoelen.

Het belang van het meetbaar maken van doelstellingen en doelen is groot: het maakt het later bij de uitvoering mogelijk om de voortgang van de reconstructie te monitoren en te beoordelen. Binnenkort verschijnt een document waarin per thema c.q. per doel de huidige situatie wordt gepresenteerd.

Thema	Meetbare eenheid	Maat	Gelders beleid (jaartal)	Streefdoel Reconstructie (inspanningsverplichting 2015)
Ammoniak	Ammoniakemissie	Kg NH ₃	-70% t.o.v. 1980 (2000-2005, NMP3); 128 kton (2010, Europese Commissie) =	Geen emissiedoel (is generiek beleid)
	Ammoniakdepositie	mol/ha/jaar	-32% t.o.v. 1997 600 mol/ha/jr (2010, NMP3)	Streefdoel 2015: kritische depositiewaarden (600 mol op zeer kwetsbare natuur en 1000 mol op kwetsbare natuur)
Stank	Objecten in overbelaste situatie	% gehinderden	12% gehinderden (2000) 0% ernstig gehinderden (2010)	Voor 2015 dezelfde doelen: 12% gehinderden 0% ernstig gehinderden
Stikstof	Stikstof concentratie in oppervlaktewater	Mg N/l	Maximaal toelaatbaar risico (MTR) 2000: 2,2 mg N/l in oppervlaktewater (NW4) Streefwaarde 2010: 1,0 mg N/l in oppervlaktewater (NW4)	Streefwaarde 1,0 mg N/l in oppervlaktewater (2015)
Nitraat	Nitraatconcentratie in grondwater	Mg NO ₃ /l	Grenswaarde drinkwater: 50 mg NO ₃ /l (EU-norm 2000, bron: richtlijn 98/83/EU) Streefwaarde drinkwater: <25 mg NO ₃ /l (EU-norm 2000, bron: richtlijn 98/83/EU) Opmerking: de EU-normen zijn identiek aan de normen in de NW4	Streefwaarde drinkwater: < 25 mg NO ₃ /l (EU-norm 2000, bron: richtlijn 98/83/EU)
Fosfaat	Concentratie totaal-fosfaat in oppervlaktewater	Mg P/l	MTR 2000: 0,15 mg P/l (NW4) Streefwaarde 0,05 mg P/l in 2010 (NW4)	Streefwaarde 0,05 mg/l in oppervlaktewater (2015)

	Fosfaatverlies (bij bemesting)	Kg P/ha	Verliesnorm 20 kg P205 in 2003	lozingen weren.
	Totaal-fosfaat in grondwater	Mg P/l	Streefwaarden (2010) 0,4 mg P/l in zand- en 3,0 mg P/l in klei-veengebieden	
Stiltegebieden	areaal stiltegebieden	Ha < 40dB	(NW4) Geluidniveau niet hoger dan in 1985	
Waterbeleid	Verdroogde clusters natuur	Ha	(NMP3) -40% verdroogde clusters t.o.v. landelijke verdrogingskaart	
	Grondwateronttrekkingen	M³	2000 (in 2010) Gelderland: 25% minder onttrekking in regio Veluwe in 2000 t.o.v. 1994; Utrecht: geen beleidsdoel	
	Beekherstel ecologisch waardevolle wateren	Km	gekwantificeerd Alle ecologische wateren: handhaven huidige ecologische situatie/verbetering plaatselijke maatregelen. Wateren van het hoogste ecologische niveau (lange termijn): veiligstellen en ontwikkelen van de karakteristieke vormen van water en oeverzoners en karakteristieke beplanting voor de waternatuur. Uitsluitend nadelige effecten van menselijk handelen. Verspreid waardevolle wateren (lange termijn): morfologie behouden, aangepast beheer en onderheid. Nieuwe	

	Waterberging	Ha	doel 1: huidige situatie oplossen doel 2: anticiperen op klimaatscenarios (kwantificering volgt uit 5e Nota RO)	Voorlopige inschatting: ca. 2500 ha onomkeerbare ingrepen tegengaan, ca. 1000 ha ruimtelijke reservering, ca. 500 ha inrichten van waterbergingslocaties
	Overstorten uit gemeentelijke riole-ring	Aantal	In 2005 voldoen alle riooloverstorten aan de basisinspanning	Er vindt in 2015 geen emissie meer plaats die invloed heeft op de kwaliteit van waardevolle wateren.
	Ongerioleerde panden in buitengebied	Aantal	In 2005 voldoet elk pand in het buitengebied aan de lozingsnorm uit het lozingenbesluit Wvo- huishoudelijke afvalwater. Op waardevolle wateren geen lozing.	Ook in 2015 voldoet elk pand in het buitengebied aan de lozingsnorm voor 2005 uit het lozingenbesluit Wvo- huishoudelijke afvalwater. Op waardevolle wateren geen lozing .
Natuur	Robuuste verbindingzone (RVZ)	Aantal/Ha	Realisatie 2 RVZ's in gebied in 2018 (Voorstel NBL21)	Indien haalbaar realisatie van tenminste 1 RVZ (1000 – 1500 ha)
	Ecologische verbindingzones Bos	Types/ kms/ha Ha	Realisatie in kader EHS in 2018 200 ha realiseren (ROM Plan van Aanpak)	Realisatie 100% van de Evz's Realisatie tenminste 200 ha bos
	Nieuwe Natuur	Ha	4562 ha nieuwe natuur (Rbon)	100% realisatie
	Agrarische natuur	Ha	4408 ha agrarische natuur (Rbon)	100% realisatie
	Nieuwe Natuurdoel typen	Ha/type	Realisatie natuurdoeltypen	50% van de ha van alle nieuwe natuurdoeltypen realiseren
	Ontsnippering	Barrières, afstanden	Opheffen barrières, reduceren onderlinge afstanden tussen natuurgebieden	90% realisatie van de op te heffen barrières en te reduceren overbruggingsafstanden
	Landschapsherstel	Ha/type	200 ha landschapselementen (Landschappelijk Raamwerk)	Realisatie 200 ha Is-elementen
landschap	Cultuurhistorische elementen (in goede staat o.i.d.)	Aantal/type	uitgangspunt bij locatie-, inrichtings- en vormgevingskeuzen (5e nota RO)	Behoud en herstel
	Aardkundige waarden	Aantal/type	Behoud en herstel	Behoud belangrijke aardkundige waarden in gebied
	Verstening	Aantal	Kwaliteit	Sloop van 50% van de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen

landbouw	Landbouwbedrijven > 70 nge	Aantal	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	Voor de categorie blijvende bedrijven > 70 NGE zijn in 2015 voldoende ontwikkelmogelijkheden om door te groeien naar 100 NGE en meer (gem. groei 2% p.jr.).
Biologische landbouw:	• Grondgeb. bedrijven • Int. Veehouderij dieren	• % van opp. • % van aantal dieren	10% areaal in 2010	• 10% van areaal grondgebonden landbouw biologisch • 5% van aantal dieren in de intensieve veehouderij biologisch
Grondgebonden landbouw	Verkaveling - Huiskavel opp. - Aantal kavels - Afstand veldkavel - Drooglegging	% stuks km Gt (grondwatertrap)	CLC-nota basisinrichting	60 – 80% 2 – 3 stuks max 5 km II* (veen) III – V (rest)
Int. Veehouderij	Verkaveling - Aantal kavels - Drooglegging	Stuks Gt	CLC-nota basisinrichting	2 stuks III – V
Verbrede landbouw	Verbreiding/Verdieping	NGE	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	Minimum omvang verbreidingsactiviteiten: 10 NGE
Recreatie	Nieuwe vestigingen verblijfsrecreatie t.b.v. overloop Utr. Heuvelrug en Veluwe	Ha	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	300 – 500 ha zoeklocatie voor nieuwe campings
	Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie	Ha	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	100 – 300 ha toename areaal t.b.v. kwaliteit
	Nieuwe campings	Aantal ha	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	Vergroten areaal voor nieuwe campings met 50 - 150 ha
	Routestructuren (fiets, wandel, kano, ruiterpaden)	Km	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	Versterken structuren in het gehele gebied, nadruk op stedelijk uitloopgebied
	Onveilige verkeerssituaties	aantal	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	Saneren onveilige situaties
	Transferia	Ha parkeerplaatsen	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	Aanleg 3 transferia t.b.v. Veluwe en Utr. Heuvelrug (300 parkeerplaatsen + voorzieningen)
	Dagrecreatie	Aantal voorzieningen	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	2* zoveel oppervlakte aan terreinen
	Agrotoerisme	Aantal bedrijven	Geen specifiek beleidsdoel geformuleerd	5* zoveel toeristische en recreatieve bedrijven

Bijlage 3: Kaarten

1 Verzuuringsgevoelige gebieden

Zoals aangegeven in de Ammoniakreductieplannen. Er is nog geen definitieve kaart beschikbaar waarop de voor verzuring gevoelige gebieden staan volgens het nieuwe beleid.

2 Fosfaatverzadigde bodems

Te zien is dat grote delen van de Vallei voor meer dan 50% fosfaatverzadigde bodems bestaat. Voor Eemland zijn geen gegevens beschikbaar.

3 Riiooloverstorten

Aangegeven is waar locaties zijn waar het rioleringsstelsel vrij kan lozen op het oppervlaktewater ten tijde van grote afvoer, bijvoorbeeld bij hevige neerslag.

4 Landbouwbedrijven en tabel met mestoverschot

Te zien is dat ongeveer 1/3 van alle bedrijven bestaat uit nevenberoepsbedrijven. De hoeveelheid intensieve bedrijven varieert per deelgebied. Het mestoverschot is op gebiedsniveau ca. 50%. Het mestoverschot varieert per deelgebied, waar bij Eemland en de Heuvelrug-zuid (beperkte) plaatsingsruimte voor mest hebben.

5 Stedelijke uitbreiding

Gebaseerd op genomen besluiten (bron: CBS);

6 Deelstroomgebieden

Toepassing van de watersysteembenadering heeft vooral consequenties voor de deelstroomgebieden, die hierbij zijn aangegeven. Per deelstroomgebied komen uitwerkingen.

7 Grondwateronttrekkingen

Het is provinciaal beleid om de onttrekkingen op Heuvelrug en Veluwe te reduceren. Voor de reconstructie ligt er de opgave om de gevolgen van de overige onttrekkingen (zoals verdroging van natuurgebieden) te compenseren.

8 Verdroogde natuurgebieden

9 Begrenzingsplan en huidige natuurgebieden

De ecologische verbindingzones zijn aangegeven op de volgende kaart.

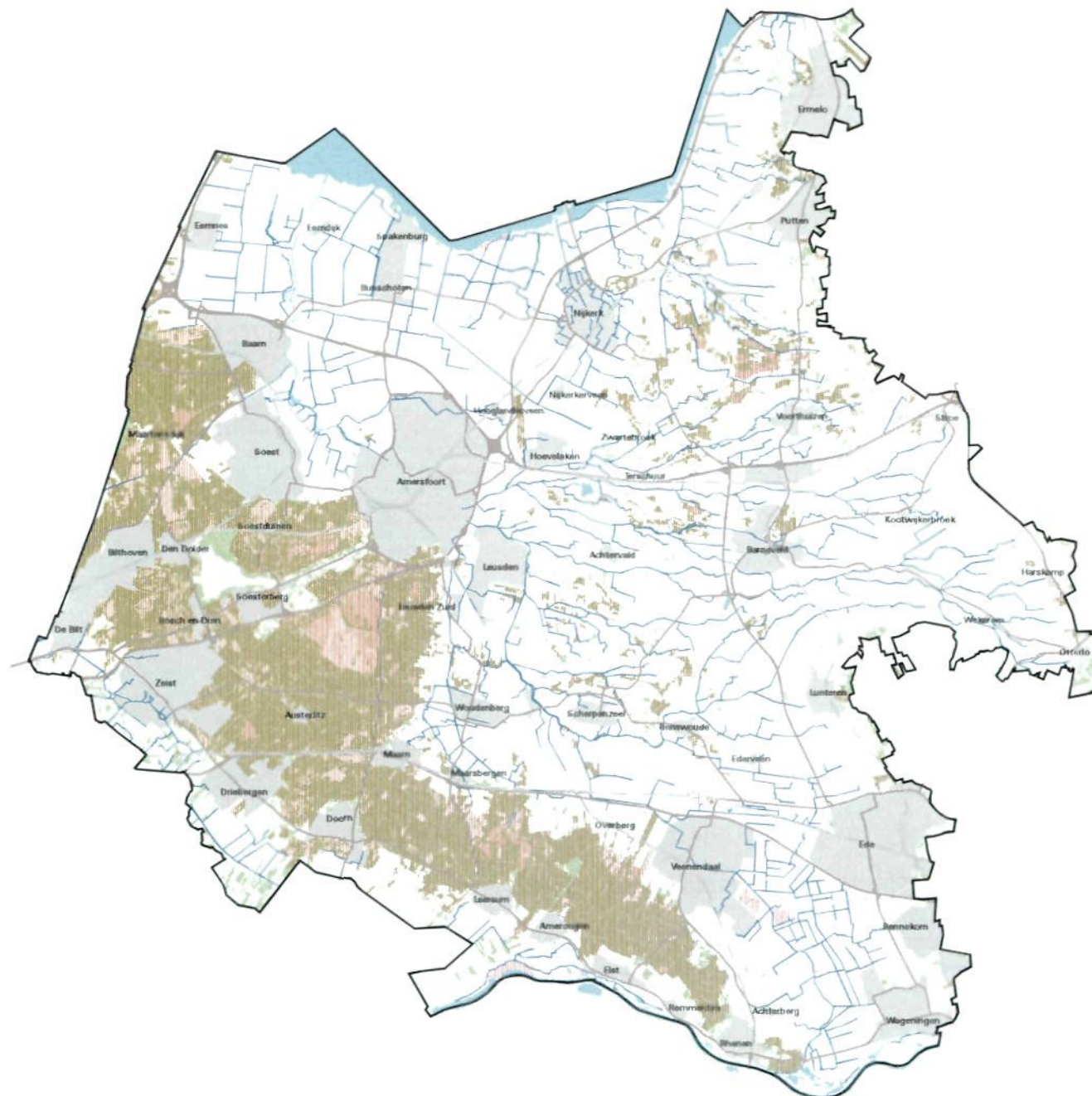
10 Ecologische verbindingzones

11 Landschap

Behalve de landschapstypen (kleuren) zijn ook met arceringen de provinciale landschapsstrategieën aangegeven: gebieden waar geldt behoud, aanpassing of vernieuwing van het landschap (=reconstructieopgave).

12 Recreatievoorzieningen

Met een overzicht van paden, voorzieningen en terreinen.

LEGENDA

- Verzuring gevoelig
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijk- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENT MW

Afdeling GEO

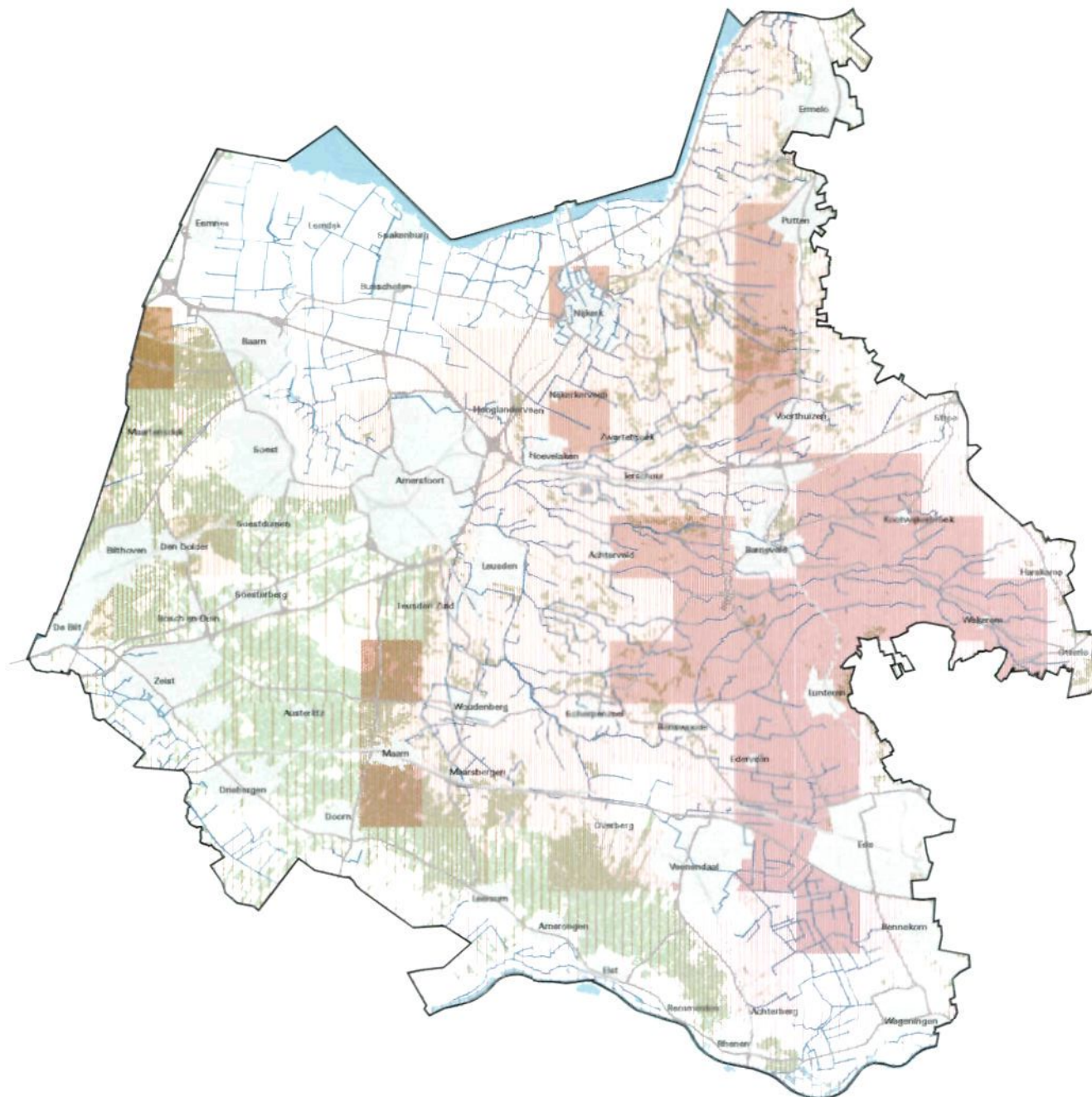
bron: Prov. Geld. en Utr.

10 juli 2001

auteur: N.v.d. Lagemaat

vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge

LEGENDA

PERCENTAGE FOSFAATVERZADIGING

- minder dan 25
- 25-35
- 35-50
- 50-75
- meer dan 75

- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijks- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENST MW

Afdeling GEO

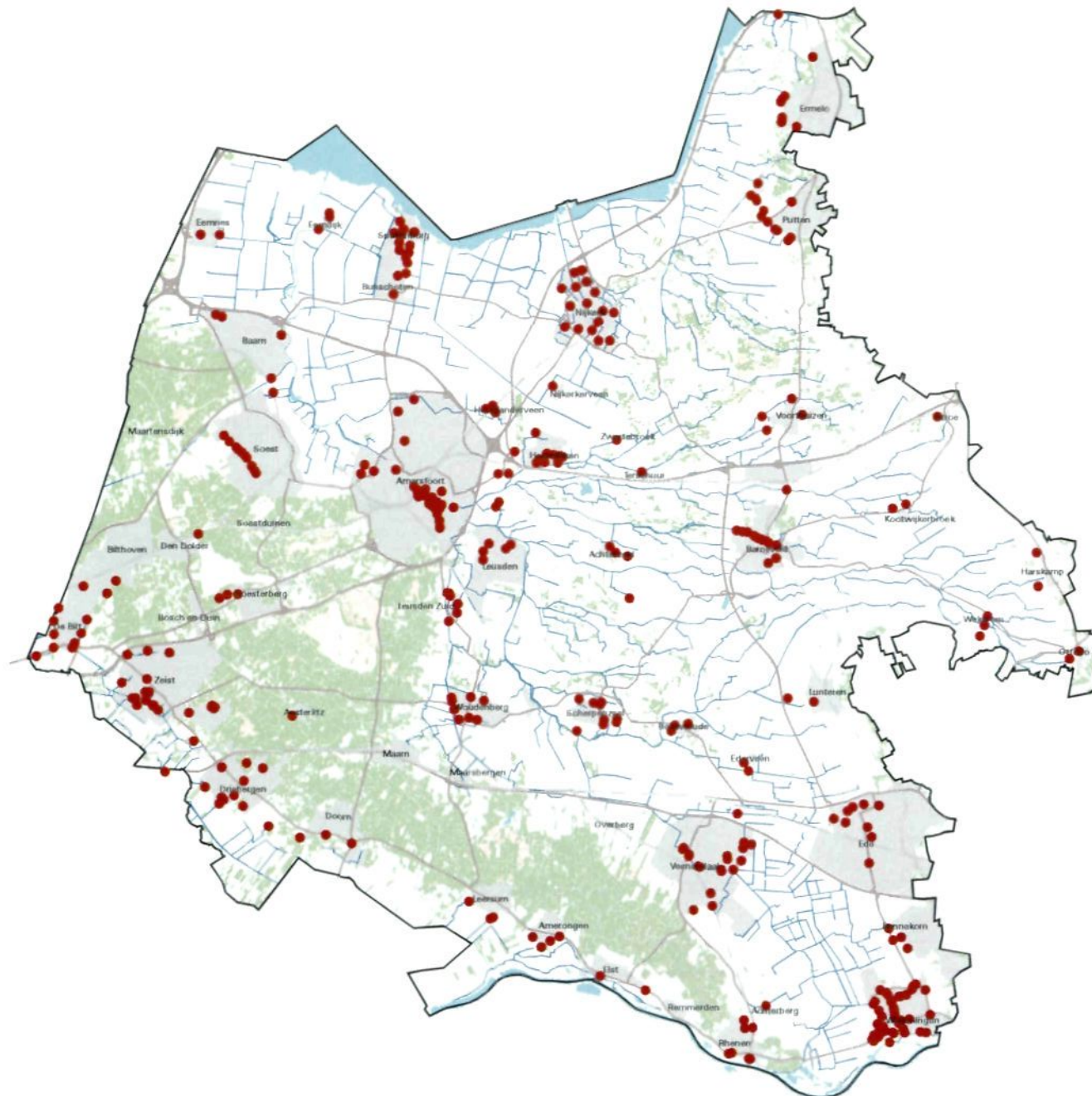
bron: Prov. Geld. en Utr.

10 juli 2001

auteur: N.v.d. Lagemaat

vormgeving: J. Gerritsen

GEO 01@jge

LEGENDA

- Riooloverstort
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijks- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENT MW

Afdeling GEO

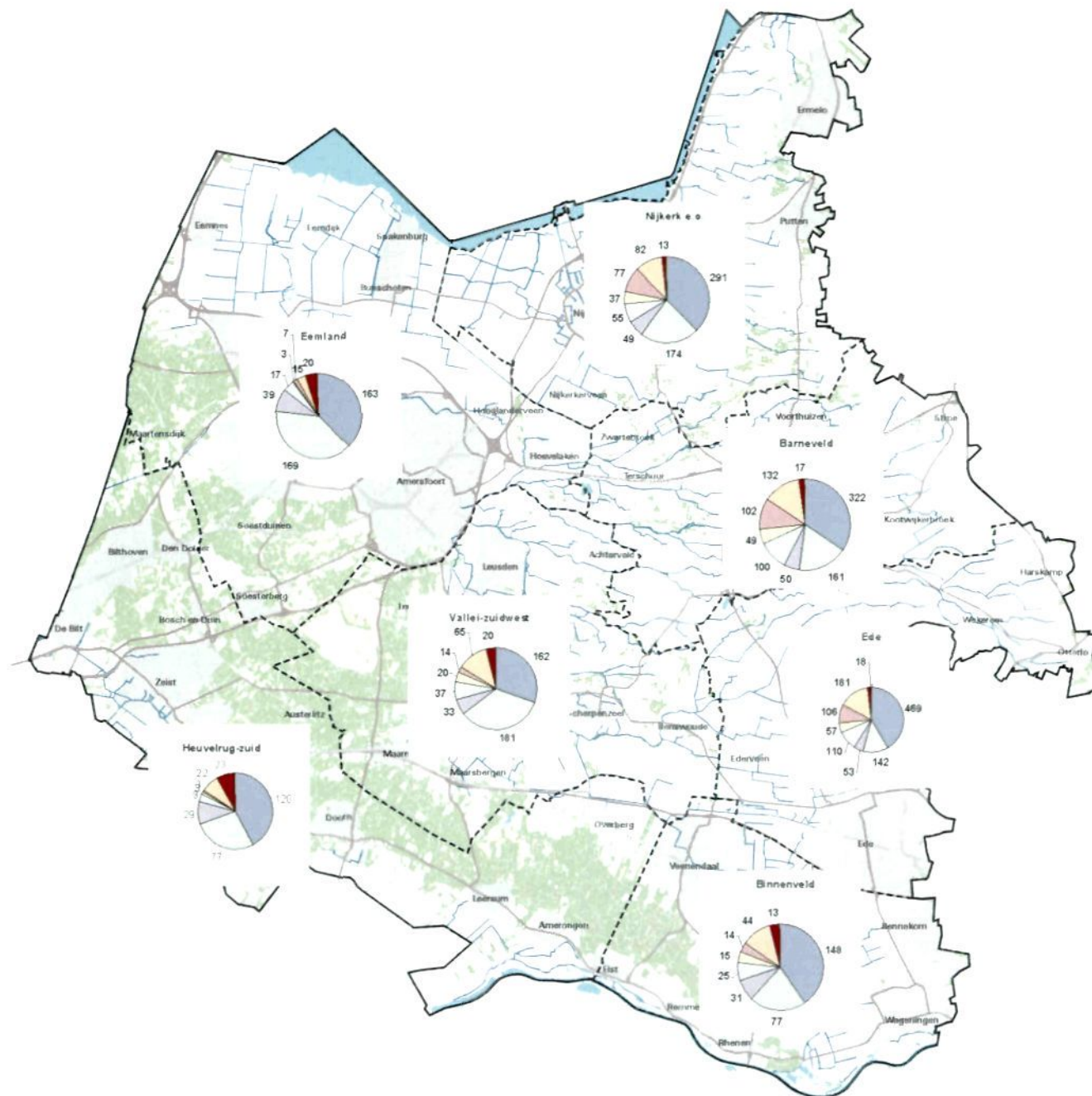
bron: Waterschappen

10 juli 2001

auteur: H. Hubers

vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge

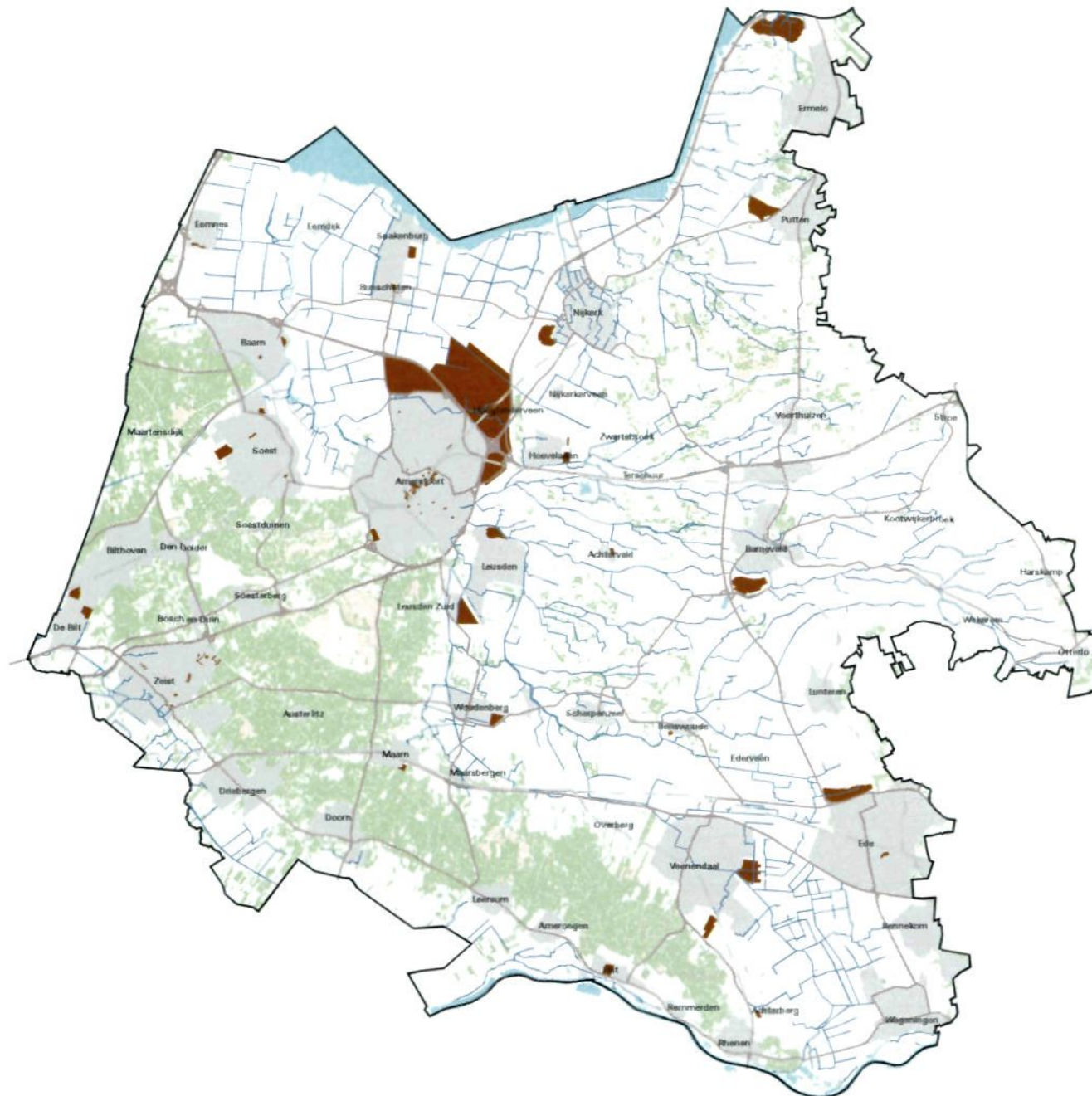
DIENT MW
Afdeling GEO
bron: GIAB 2000
10 juli 2001

auteur: M. Derksen
vormgeving: J. Gerritsen
GEO 01@jge

Quick Scan mestoverschot per deelgebied *

	Ede	Eemland	Binnenveld	Barneveld	Vallei- zuidwest	Heuvelrug- zuid	Nijkerk	totaal
mestproductie (kg N)	5.600.755	1.238.574	1.507.702	5.900.790	2.834.772	941.309	4.064.355	22.088.257
mestafzet (kg N)	1.498.980	1.765.480	859.480	1.763.180	1.845.120	1.017.670	1.994.050	10.743.960
overschot (kg N)	4.101.775	-526.906	648.222	4.137.610	989.652	-76.361	2.070.305	11.344.297
overschot %	73%	-43%	43%	70%	35%	-8%	51%	51%
ha-tekort (ha)	16.407	-2.108	2.593	16.550	3.959	-305	8.281	45.377

* berekening is gebaseerd op totale dieraantallen per deelgebied (giab 2000) op basis van de forfaitaire productienormen van het ministerie van LNV (april 2001)

LEGENDA

- Uitbreiding stedelijk gebied
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijks- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENT MW
Afdeling GEO
bron: C.B.S.
10 juli 2001

auteur: R. Tasseron
vormgeving: J. Gerritsen
GEO.01@jge

LEGENDA

WATERSYSTEEM

- Deelstroomgebied
- Waterlopen
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Rijk- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

- I Polder Eemland (incl. hoge gronden)
- II Polder Arkemheen
- III Barneveldse beken
- IV Modder- en Moosterbeek
- V Heiligerbergbeek (incl. hoge gronden)
- VI Lunterse beek
- VII Binnenveld
- VIII Flanken van de Utrechtse heuvelrug
- IX Beken op de Noordwest Veluwe

DIENT MW

Afdeling GEO

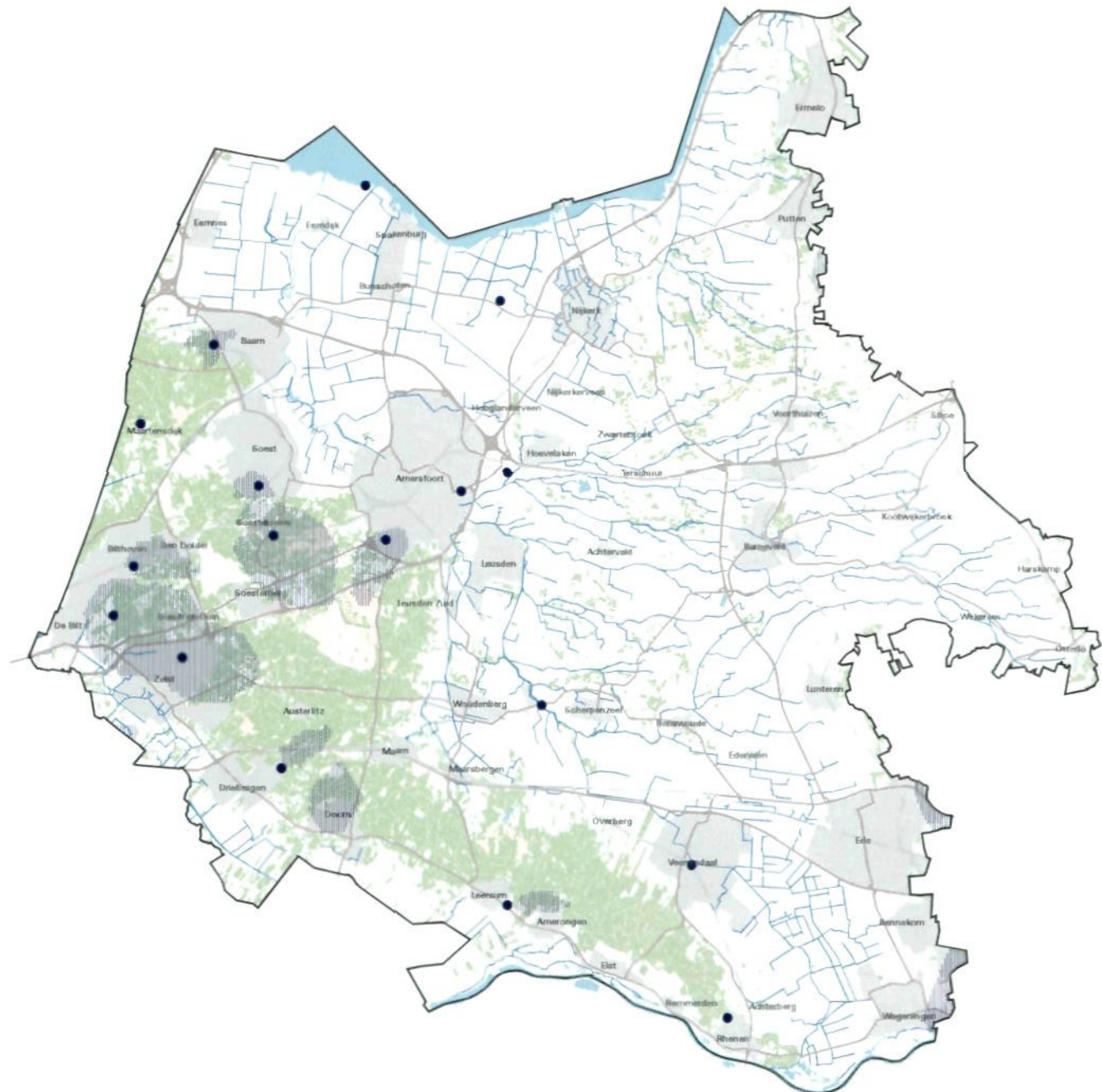
bron: Blauwdruk Oost-Ned.

10 juli 2001

auteur: R. Immink

vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge

LEGENDA

DRINKWATERWINNING

- Pompestations
- Intrekgebied
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijks- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENST MW

Afdeling GEO

bron: Prov. Geld. en Utr.

10 juli 2001

auteur: R. Immink

vormgeving: J. Gerritsen

LEGENDA

- Verdroogd natuurgebied
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterloopen
- Rijks- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENT MW

Afdeling GEO

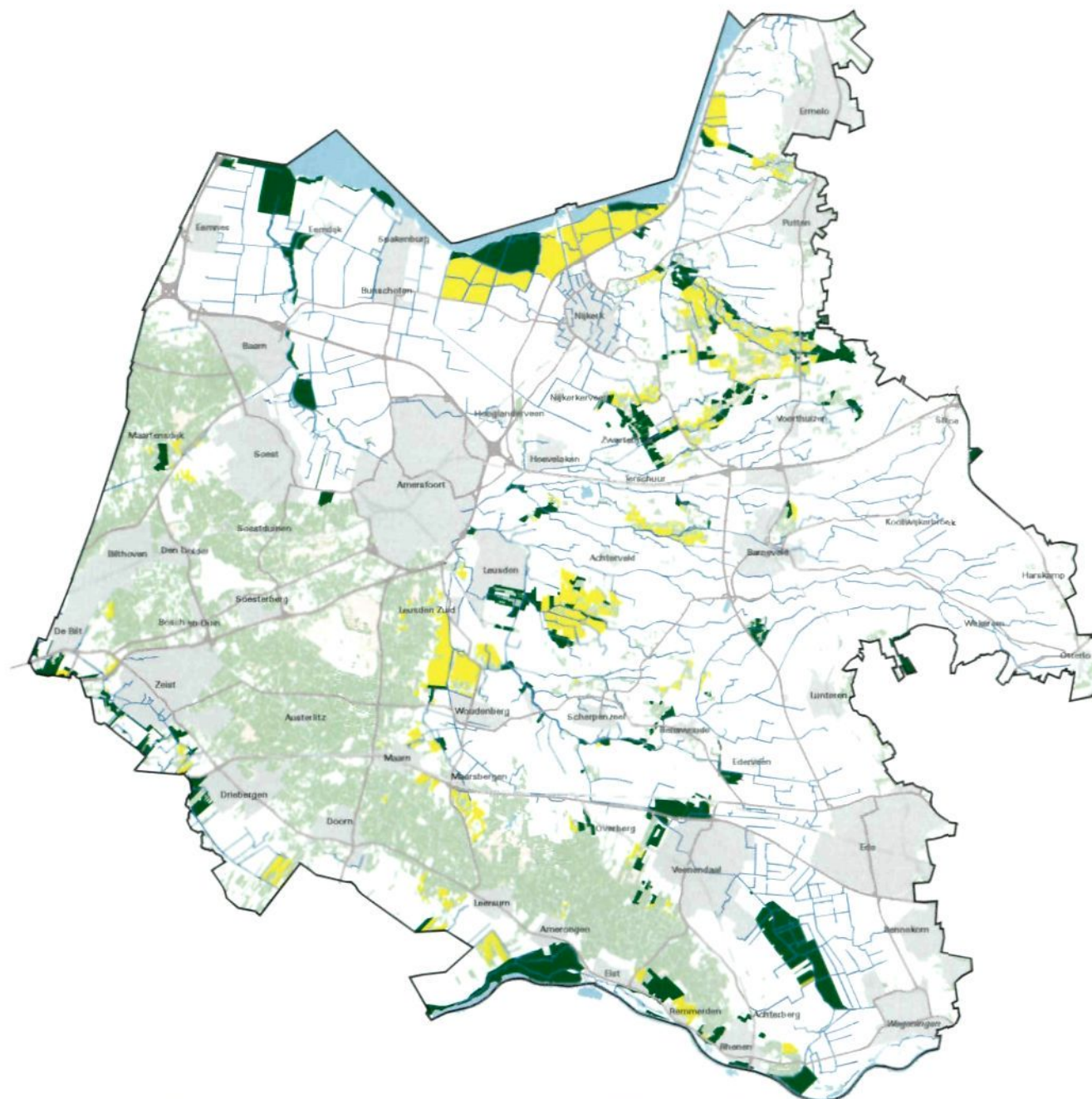
bron: Prov. Geld. en Utr.

10 juli 2001

auteur: H. Hubers

vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge

LEGENDA

- NIEUWE NATUUR**
- Reservaat- en natuurontwikkeling
 - Agrarische natuur
 - Beheersgebied
- ANDERE LANDGEBOUWEN**
- Heide
 - Bos
 - Bebouwing
 - Water
 - Waterlopen
 - Rijks- en provinciale weg
 - Spoorweg
 - Grens reconstructiegebied

DIENT MW

Afdeling GEO

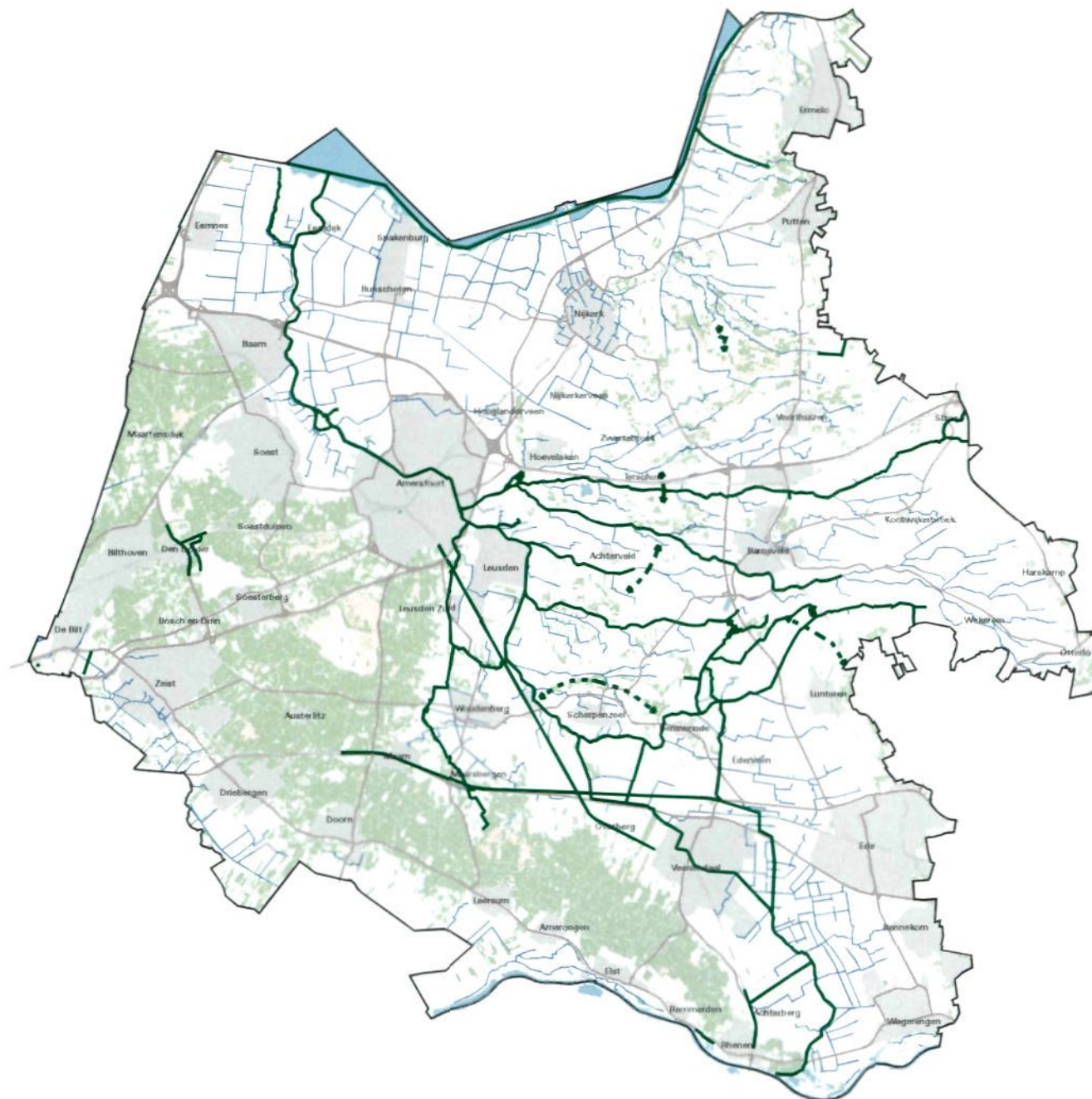
bron: Prov. Geld. en Utr.

10 juli 2001

auteur: P. Smits

vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge

LEGENDA

- Bestaande verbindingzone
- - - Zoekgebied
- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijks- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENT MW

Afdeling GEO

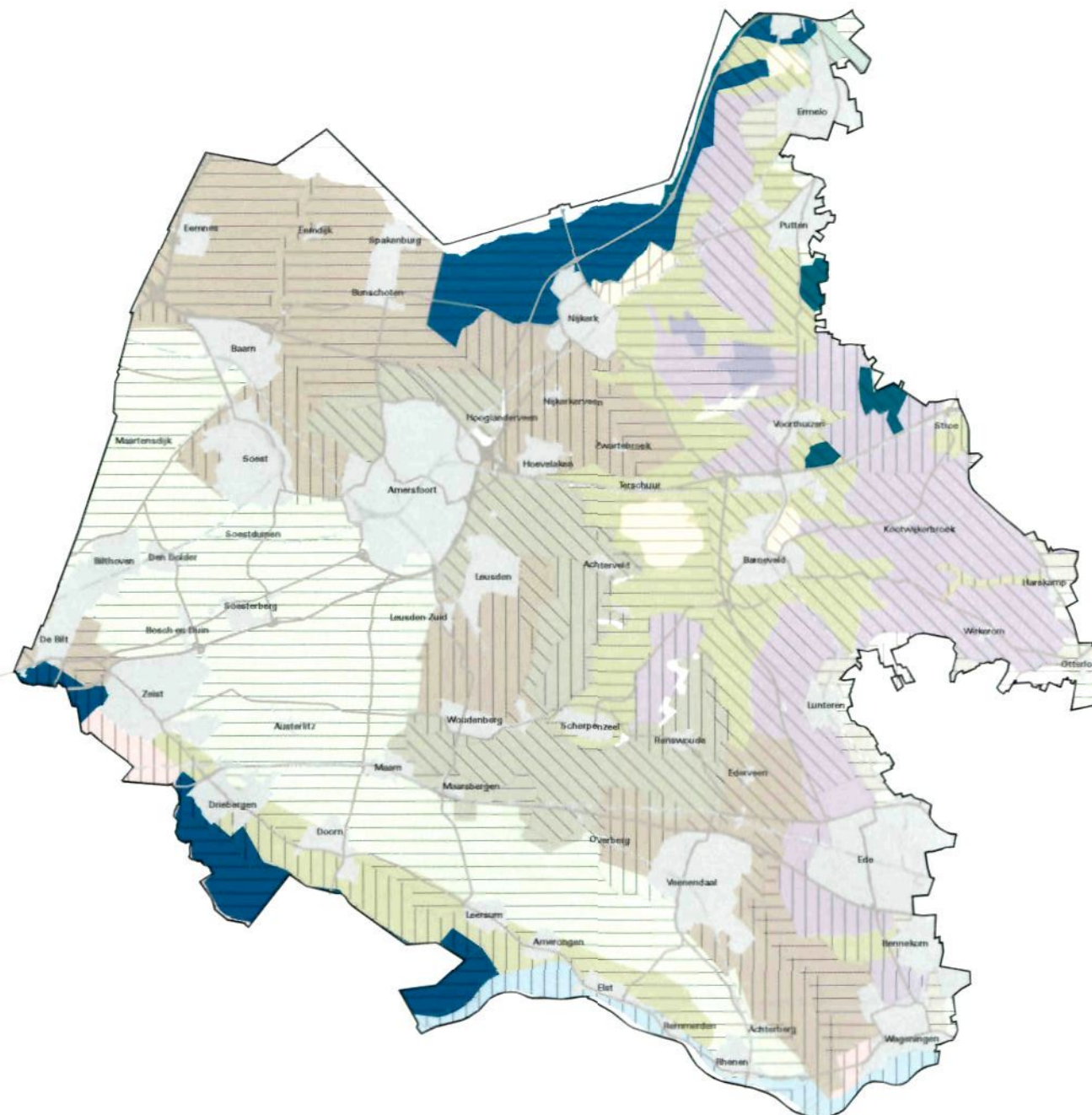
bron: Prov. Geld. en Utr.

10 juli 2001

auteur: P. Smits

vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge

LEGENDA

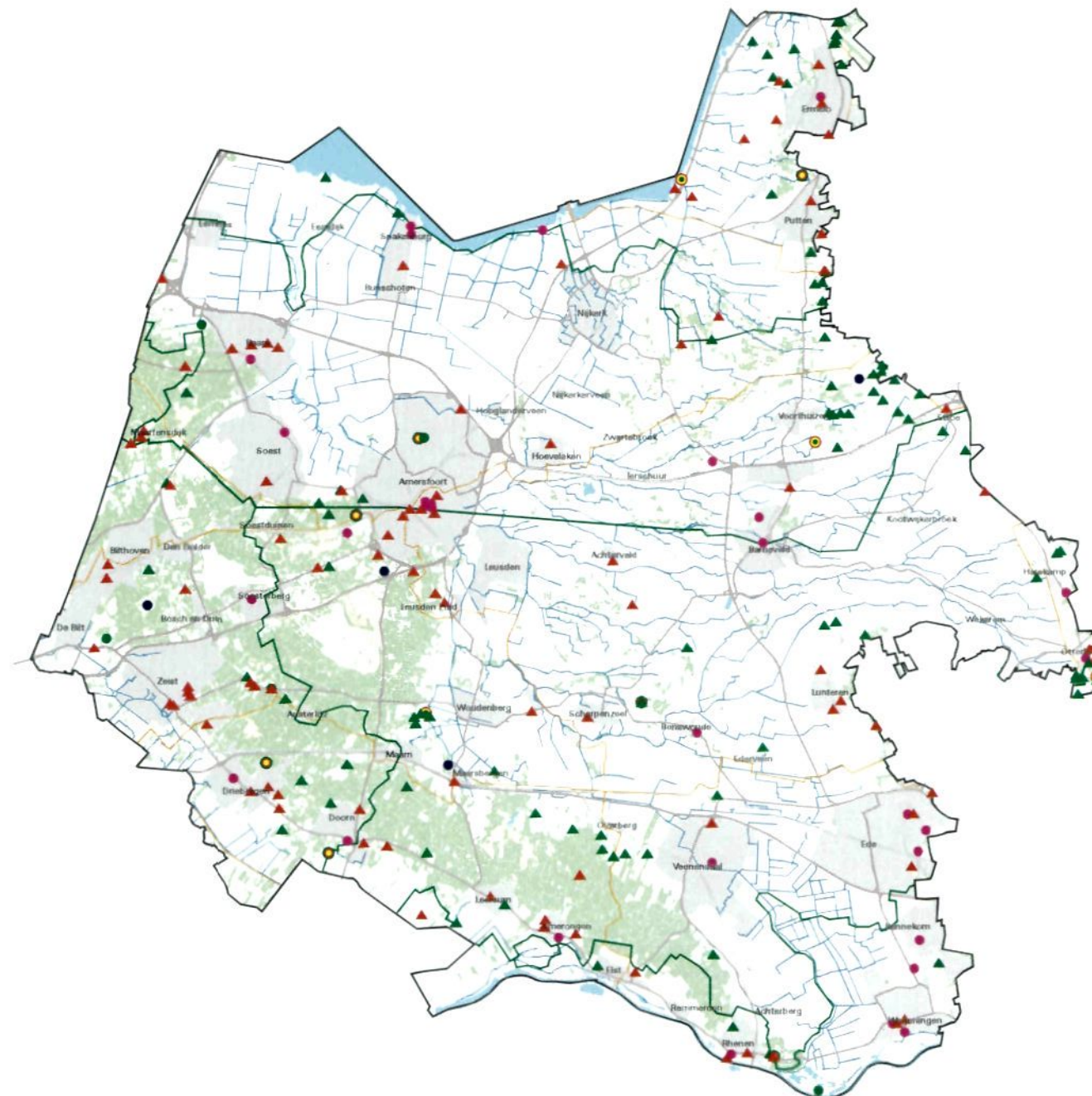
- LANDSCHAPSTYPEN GELDERLAND**
- Boslandschap
 - Droge heide en bosontginningenlandschap
 - Essenlandschap
 - Heidelandschap
 - Ingepolderde uiterwaardenlandschap
 - Kampenlandschap
 - Landgoederenlandschap
 - Natte heide en broekontginningenlandschap
 - Oeverwallen en stromruggenlandschap
 - Polderlandschap
 - Recreatielandschap
 - Uiterwaardenlandschap
 - Veenontginningenlandschap
 - Zandverstuivingenlandschap
 - Bebouwing
- LANDSCHAPSTYPEN UTRECHT**
- Boslandschap
 - Hoevenlandschap
 - Kampenlandschap
 - Kommenlandschap
 - Oeverwallen en stroomruggenlandschap
 - Uiterwaardenlandschap
 - Veenontginningenlandschap
- LANDSCHAPSSTRATEGIE**
- Landschapsbehoud
 - Landschapsaanpassing
 - Landschapsvernieuwing
- Symbolen**
- Bebouwing
 - Rijks- en provinciale weg
 - Spoorweg
 - Grens reconstructiegebied

DIENT MW
Afdeling GEO

bron: Prov. Geld. en Utr.
10 juli 2001

auteur: R. Tasseron
vormgeving: J. Gerritsen

LEGENDA

- Dagrecreatieterrein
- Museum
- Attractie
- Natuur-infocentrum
- Golfterrein
- Camping en bungalowpark
- Overige verblijfsaccommodatie
- Lange afstand fietspad
- Lange afstand wandelpad

- Heide
- Bos
- Bebouwing
- Water
- Waterlopen
- Rijk- en provinciale weg
- Spoorweg
- Grens reconstructiegebied

DIENT MW
Afdeling GEO

bron: Prov. Geld. en Utr.
10 juli 2001

auteur: R. Tasseron
vormgeving: J. Gerritsen

GEO.01@jge